

REFORMÁTUSOK LAPJA

Inregistrat la Tribunalul Bihor S. III-a sub Nr. 1686-1939, la N-rul curent 35. sz. alatt
bejegyezve az oradeai Törvényszéknél.

Főszerkesztő:
DEBRECZENI ISTVÁN

ORADEA

Felelősszerkesztő:
BALAJTHY JENŐ

Legeltesd az én bárányaimat!

(Ján. 21; 15.)

Részlet a safu-marei-szatmári láncos-templomban tartott évváró beszédből.

A tanévzárás ünnepe nemcsak a gyermekeknek szól, még kevésbé alapigénk. Szól ez mindenekelőtte az egész gyülekezetnek és a tanítató szülőknek is. Az alapige a gyermekekről és ifjakról szól, de nem közvetlen azokhoz intézi a feltámadt Ur a szavait, hanem Péterhez, aki itt az egyház képviselője. A feltámadt Ur parancsa: »Legeltesd az én bárányaimat«, az egyháznak szól. Ebben a parancsban a feltámadt Ur egyszersmindenkorra az egyes gyülekezetek kötelességévé teszi a gyermeknevelés feladatát. A feltámadt Király megmásíthatatlan, határozott parancsa az, hogy egyháza a felnövekvő generáció, nemzedék neveléséről gondoskodjék. Nem valami külső, kényszerű parancs ez, ami szolgálai engedelmességet követelne. Mint Krisztus valamennyi parancsa, úgy ez is a szív hústáblájára írott, belső parancs, szent lehetőség. A gyülekezetnek azért kell gondoskodnia a nevelésről, mert erről gondoskodhatik, mert képessé tette Krisztus. Ez a parancs csodálatos összefüggésben van a Jézus előbbeni kérdésével, melyben Simontól azt kérdi, hogy az szereti-e őt? Ezzel a kérdéssel emlékezteti őt Jézus arra a szeretetre, melyet tanítványa iránt mutatott meg akkor, mikor érette meghalt a kereszten. Tudsz-e engem úgy szeretni — kérdi Jézus Pétert, vagyis az egész egyházat, — mint ahogy én szerettelek és szeretlek téged? Vissza tudod-e sugározni az én szeretetemet? Amíg ezt kérdi Jézus, azt is mondja, hogy »igen, te vissza fogod sugározni az én szeretetemet. De az én akaratom az, hogy azt azokra sugározd vissza, akikért én meghaltam: az én bárányaimra, megváltottaimra. Minden emberre, de különösen a felnövekvő nemzedékre, az én kedves gyermekeimre és ifjaimra, leányaimra és fiaimra. Ők az enyéim, én vagyok az ő pásztoruk. Én azzal bizlak meg téged, hogy amíg visszajövök itélni eleveneket és holtakat. addig legyen gondod e bárányokra, legeltesd őket.

98
940

Én adok reá erőt, mert adok önfeláldozó szeretetet az én soha el nem fogyó szeretetemből, én adok erőt a szolgálatra.»

Az az egyház, amelyik nem gondoskodnék az ifjuság neveléséről, nemcsak engedetlenséget árulna el, hanem Krisztus iránti szeretetlenséget is.

A felnövekvő nemzedék nevelése, a Krisztus bárányainak legeltetése a családban kezdődik el. Az anya az, aki a Krisztus ölébe helyezi a gyermeket. De csak a családi nevelés nem elég. A gyermek életének legnagyobb, döntő fontosságú része az iskolában folyik le s amennyiben az iskola nem a gyermek lakóhelyén van, az internátusban. *A Krisztus szeretetétől áthatott egyház elsőrangú kötelességének ismeri, hogy iskolákat, internátusokat, kollégiumokat állítson fel a felnövekvő gyermek- és ifjusereg nevelésére.*

Milyen nagy boldogság az, hogy a mi gyülekezetünknek voltak és vannak iskolái úgy a fiuk, mint a leányok nevelésére. Mintegy szimbólikusan vannak iskoláink az öreg láncos templom mellett, mivel ténylegesen hozzátartoznak, annak mintegy előcsarnokai. Az iskolák az egyház veteményes kertjei, ahol nőnek az egyház új tagjai. Legelők ezek, melyeken az Úr báránykái legelnek. Milyen nagy boldogság az, hogy nekünk iskolákat adott a mennyei Pásztorunk. Boldog örömmel kell hálát adnunk azért, hogy immár hét éve ismét teljes az ősi főgimnáziumunk. Milyen nagy szomorúság volt az, mikor a negyedik osztály után el kellett szakadnunk az áldott anyaintézettől, nem volt szabad annak tovább karjaiban tartani minket. Ime, mostmár ismét ott tanulhatnak fiaink egész az érettségiig. Milyen nagy boldogság az, hogy elemi iskoláink évről-évre jobban bővülnek, többen és többen adják oda gyermekeiket. De az a fájó, hogy sokan már alsó fokon is más iskolába adják gyermekeiket. Nem hallják meg az evangéliom Krisztusának szavát, nem kell nekik az a drága alkalom, amit a mi Pásztorunk, a Krisztus kínál fel nekik, elkerülik iskoláink tárt ajtaját (s más felekezetű iskolákba viszik gyermekeiket.) Az iskola többé-kevésbé hitvallás is. *Aki járathatná gyermekét református iskolába, de nem teszi, egyházához való hűtlenséget árul el.* Bünt követ el gyermeke ellen, akit még gyermekkorában tesz ki egyházától idegen hatásoknak. Istennek különös jóvolta az, hogy mind ez ideig mindkét nembeli gyermekeink legalább a konfirmációig járhatnak evangéliomi iskoláinkba, ha azontul csakis azok a fiuk részesülhetnek teljesen egyházunk nevelésében, akik tanulmányukat a tudományos gimnáziumban óhajtják folytatni. Meg vagyok róla győződve, hogy aki ezzel a lehetőséggel él, ha a IV. leánygimnázium után el is megy más iskolába, megmarad minden ellen-

hatás ellenére is evangéliomi hite mellett. Akik legalább a konfirmációig református iskoláinkba jártak, azok nem fognak olvasóval imádkozni, mint azok közül sokan, akik már egész kicsi korukban más felekezeti iskolába jártak; azok nem fognak keresztet vetni, mert csak a golgothai keresztre tekintenek, azok nem fognak gyónni és áldozni, mert evangéliomi keresztyén nevelésben részesültek, megtelítődött lelkük az evangéliom tiszta erejével. Ezeknek van és lesz elég erejük megállani az evangéliom Krisztusa mellett.

De természetesen így is nagy, fájó seb az, hogy nem mi nevelhetjük leányainkat a konfirmáció után. Különösen fájó az a tény, hogy tanítónőink nem a mi iskolánkból kerülnek ki. De van egy Isten által rendelt út arra, hogy legalább is részben orvosoljuk ezt a nagy sebet. Ezt pedig úgy tudnánk, ha meghallanánk a mi Urunk, a Feltámadt Krisztus parancsát, ami a jelen esetben is lehetőség. Ez pedig az, hogy a felnövekvő leányifjúság számára internátust kellene felállítanunk. Milyen jó, hogy van városunkban fiu-internátus, ahol fiaink református nevelést nyernek. De ez még nem elég. Szükség van leány-internátusra is. A szatmári gyülekezetnek ott-hont kell nyújtania az itt tanuló református leányoknak. Így lehetne valamennyire pótolni az elvesztett képzőt, amennyiben a leendő tanítónőink református szellemű nevelését a vallásórán kívül internátusunkban is végeznénk. Itt nem lennének leányaink arra kényszerítve, hogy idegen szertartásokban tevékeny részt vegyenek, mint a zárda bennlakói. Így tudna megfelelni a szatmári gyülekezet az Ur parancsának, ami tőle a bárányok legeltetését követeli meg s tudna adni egész egyházkerületünknek öntudatos, református tanítónőket.

De ugyanakkor egy leány-internátus felállításával a leánygimnáziumunk tanulóinak száma is felemelkednék.

Ugy érzem, hogy közöttünk áll a megdicsőült Ur, megkérdezi minket, e szatmári gyülekezetet, hogy szeretjük-e Őt s felszólít arra, hogy legeltessük az ő bárányait, vagyis hogy minden áldozatok árán tartsuk fenn már meglevő intézményeinket s ugyanakkor azokat ujakkal bővítsük ki. Elsősorban is bővítsük ki leány-internátussal. Ez elengedhetetlenül szükséges a mi leánynevelésünkben. Ha mi igazán szeretjük Jézust, ha megéreztük, hogy ő mennyire szeret bennünket, akkor fel is fogjuk állítani a leány-internátust.

Tudom, hogy mindjárt készek vagytok az ellenvetésekkel. Nehéz az anyagi helyzet. nem olyan időket élünk, hogy most valamit alkothoznánk. De azt is tudom, hogy így csak addig beszélhet az ember, amíg úgy látja, hogy ő maga dönthet affelől, hogy valamit érdemes megcselekedni, vagy nem. Addig beszélhet így az ember, amíg nem látja meg, hogy Krisztus parancsa az, hogy a

szatmári gyülekezet fáradhatatlanul bővitse nevelő intézményeit s jelenleg mindennél fontosabb egy leány-internátus felállítása. Ez az ügy a Krisztus ügye, a reá való indítást a Krisztus váltságmunkájában kell meglátnunk. Krisztusba vetett hit és az Ő szeretetének átérzése kell ahhoz, hogy régi intézményeinket fenntarthassuk és ujakkal bővithessük. Ez megtermi a szükséges anyagi lehetőséget is. A hit és a szeretet az, ami eddigi intézményeinket is létrehozta. Az szükséges ahhoz, hogy leány-internátusunk legyen, hogy higyjünk Krisztusban s hogy szeretetben halljuk meg nevelési parancsát: »legeltesd az én bárányaimat«. Ha pedig hit és szeretet tölti el a mi szivünket, ha így hallgatunk Krisztusra, akkor lesz leány-internátusunk. Az egyháztörténet csodálatos példákat tud arra felhozni, hogy a hit és szeretet az anyagiak hiányában is óriási intézményeket képes létrehozni.

De még maga az intézmény, bár elengedhetetlenül szükséges, még nem elégséges. Az intézmény magában csak test lélek nélkül. Az intézményeket élökké kell tenni, lelket kell adni a testbe. Élővé, lélekkel teljessé intézeteink a nevelők által lesznek. »Legeltesd az én bárányaimat«, így szól ez az ige harmadszor nekünk: tanároknak és tanítóknak. Számunkra ez annyit jelent, hogy legyetek ti, nevelők, ezen intézetekben lélek gyanánt. De hogy azokká legyetek, először nektek kell lélekkel megteljesednetek. Vegyetek ti magatok lelket, de ne akármilyent, ne ennek a világnak lelkét, hanem a Krisztus lelkét. Légy te a Krisztus Lelkének, a jó Pásztor Lelkének hordozója, s így magát Krisztust, a jópásztort engedd érvényesülni a te személyed által. Tőle, a Krisztustól tanulj meg szolgálni, tanulj meg élni a bárányokért, tanulj meg az önfeláldozást, az életodaadást. Legeltesd a Krisztus bárányait úgy, hogy légy eszköz az Ő kezében. Akár ismeretet adsz át, akár erkölcsileg nevelsz, akár buzdítasz, akár büntítesz, mindent úgy cselekedj, hogy saját személyedet, minden cselekedetedet add át az egyetlen Pásztornak, hogy Ő munkálkodjék általad. Te az Ő megbízottja vagy. Ő általad akar munkálkodni, ne akadályozd munkájában, de sőt inkább szolgálj őt a bárányai között. Ezt pedig úgy teheted meg, ha hozzászabod magad, ha imában kapcsolódol bele a szent életébe. Így lesz a te számodra ez a parancs betölthető. Imában tudakold a jó Pásztor akaratát.

Így lesz a te számodra ez az Ur bárányai legeltetésére vonatkozó parancs először is felhívás az imádkozásra. Imádkozz, te nevelő, aki az Ő parancsát meghallottad, hogy Ő maga végezze általad a bárányok legeltetését, de imára szólít fel az Ur titeket is, gyermekek, imádkozzatok azért, hogy adjon a mennyei Pásztor, a

Krisztus, a ti számotokra nevelőket, akik az Ő Lelkével teljeseek. De imádkozz te is, te keresztyén gyülekezet, hogy tartsa meg az Ur maga intézményeidet s Ő maga a te munkád és áldozatkészséged által bővitse azt ki. Ámen.

Horváth István.

TÁJÉKOZTATÓ az Odorheiu – székelyudvarhely ref. tanítónőképző-intézetéről. 1. *Felvétel.* A romániai reformátusok egyetlen tanítónőképző-intézet mint 8 oszt. intézet működik, melynek alsó tagozatát az I–IV. oszt., a felső tagozatát az V–VIII. oszt. alkotják. Az intézetbe felvehető minden magyar nemzetiségű növendék. a) *Az I. osztályba* felvétetnek azok, akik az elemi iskola négy vagy több osztályát sikerrel elvégezték, életkoruk szept. 1-én 11–14. év között van és a tanító pályára alkalmasak. b) *Az V-ik osztályba* felvétetnek azok, akik a IV. gimn. oszt. elvégezték, életkoruk szept. 1-én 14–18. év között van és a tanítói pályára alkalmasak. c) *A II–IV. és a V–VIII. osztályokba* a törvény értelmében más típusu iskolából a felvételnek helyenincs. 2. *Fizetendő díjak:* a) Iskolai díjak: Beiratási díj 140 lei, nyugdíjárulék és tanügyi közköltség 140 lej, tan- és fenntartói díj 4000 lej. Internátusi díj 2500 lej. d) Vegyesek könyvtár, hangszerhasználat, felszerelés 500 lei. e) Mosás-fürdés 500 lej. 3. *Kedvezmények, ösztöndíjak.* A nagyváradi egyházker.-hez tartozó belhivatalnokok gyermekei a püspöki hivatalhoz folyamodhatnak segélyért. 4. *Felszerelés.* Minden növendék az előirt könyvek, hegedű, írószerek beszerzéséről a tanítás megkezdése előtt gondoskodni tartozik. -- Válaszbélyeges kérdezősködésekre az igazgatóság készséggel válaszol.

FELHIVÁS

azokhoz a lelkészekhez és tanítókhöz, akik a nevelés ügyét szívéükön viselik.

Az alábbi sorokban a szatmári leánygymnázium beszél mind-azokhoz a lelkészekhez és tanítókhöz, akik tudatában vannak annak, hogy őket az Isten arra rendelte, hogy a reájokbizottakat vezessék, s így első sorban a felnövekvő nemzedék neveléséről gondoskodjanak. Az az intézet beszél itt amelyikre már két nemzedék leányai gondolnak nagy szeretetettel, boldog örömmel, mint második otthonukra. Az az intézet beszél itt, amelyik a láncos templommal szembeni helyzetével az hirdeti, hogy benne Krisztus bárányai, a felnövekvő leánygeneráció kap evangéliomi nevelést. Ez az iskola nem csak szemben a református templommal, hanem maga is templom, ahol a leányok nevelése által istentisztelet történik. Otthon és templom ez az iskola Szatmár és környéke református leányai számára.

Isten megáldotta mind a mai napig azt a munkát, amit ez za

intézet hivatása tudatában végzett. Úgy a régebbi, mint a jelenlegi állami és egyházi hatóságok elismerték és elismerik, hogy ez az intézet hivatásának teljes magaslatán állott és áll. A nevelés eredménye úgy az ismeretek átadásában, mint a jellem kialakításában mindig szép volt. A szülők teljes bizalommal adták leányaikat a szatmári »Nőnöveldebe.«

Iskolánk régebben hat osztályos felsőbb-leányiskola volt. Ez volt az anyaiskola, ami fennállásának második emberöltőjében léteztetett adott az oly nagy fontosságú tanítónőképző intézetnek. Ez utóbbi néhány év múlva önálló lett s így a leányközépiskola hatosztályos felsőbb-leányiskolaként működött tovább. Ekkor már oly népes volt iskolánk, hogy az alsóbb osztályokból párhuzamos osztályokat kellett nyitnunk.

1917-ben iskolánk két felső osztálya kereskedelmivé alakult át, kibővülve még egy osztállyal, a hetedikkel. Így ismét két tagozatra oszlott: az alsó négy osztály volt a leányközépiskola, amelyre ráépült a három osztályos kereskedelmi iskola, amelyik az 1924—25. tanévtől kezdve négy osztályos volt.

Jelenleg, sajnos, nincs iskolánknak felső tagozata. A kereskedelmi megszűnt 1935-ben. De, Istennek hála, megvan a leánygimnáziumunk, vagyis maga az anyaiskola négy osztállyal. Ez a négy osztályos leánygimnázium megkettőzött anyai szeretettel várja és öleli keblére leányait. Ennek a leánygimnáziumnak tanárnői mindent megtesznek, hogy a Krisztus által reájuk bízott leánygyermek az ismereteket elsajátítsák, s lelkükben keresztyén személyiségek formálódjanak. A leányok is teljes tudatában vannak kötelességüknek. Erről beszél az a szép eredmény is, amelyet ebben a tanévben is elértek, amennyiben az idegen bizottság által tartott vizsgán csak egyetlen egy gyermek utasított osztályismétlésre, javítóra is csak néhány, ugyanakkor annál többet kellett megjutalmazni kiváló eredményéért.

Ez a leánygimnázium, egyházunk eme veteményes kertje, hívja már most magához azokat, akiknek ott a helyök. Maga Jézus Krisztus, a jó Pásztor az, akinek a hívása csendül ki az iskola szavából. Beszél ez az iskola nem csak Szatmár városa és közvetlen környéke, hanem a távolabbi környék összes egyházközségeihez is. Szavában a Krisztus szava hangzik: »Engedjétek hozzám jönni a gyerekeket és ne tiltsátok el tőlem, mert ilyeneké a mennyek országa.« Krisztus maga az aki ebbe az iskolába akarja összegyűjteni azokat a református leánygyermekket, akik Szatmáron és a közeli egyházmegyékben laknak, s arra érdemesek, hogy gimnáziumba menjenek. Hívja a gyerekeket, első sorban azok vezetői által.

Milyen jó lenne, ha az egyes egyházközségek vezetői: lelkészei és a gyermekekhez még közelebb álló tanítói meghallanák azt a hívó szót, amit nekik kötelességük tovább adni. Oh halljátok meg a hívó szót, s adjátok tovább! Nektek szolgálni kell a jó Pásztort a felnövekvő generációban, felelni kell az ítélő Bíró előtt annak minden báránkjáról. Mindent meg kell tennetek, hogy azok a leánygyermekek, akik arra érdemesek, folytassák és folytathassák tanulmányaikat a gymnáziumban, még pedig a szatmári református gymnáziumban. Ott azoknak a helye, ott nevelődnek azok a mi evangéliumi egyházunk szellemében. Tudnotok kell, hogy nagyon sok falusi szülő nem gondol arra, hogy gyermekét, aki pedig tehetséges, taníttassa. Nektek kötelességetek erre a kötelességükre figyelmüket felhívni. De ugyanakkor mindenkinek fel kell hívni a figyelmét arra, hogy a református gymnázista leányok helye a református gymnáziumban van.

Református Lelkészek és tanítók, tanítónők! Nektek kötelességetek az, hogy mindent megtegyetek arra vonatkozólag, hogy a két nemzedéket felnevelt szatmári leánygymnázium továbbra is, Krisztusnak engedelmeskedve, nevelhesse Krisztus leányait!

A szatmári leánygymnázium Igazgatósága.

Biserica ortodoxă română.

A görögkeleti egyház legelőkelőbb folyóirata ez évben új uton indult. Kilépve a theologiai tudomány és hivatalos közlemények zárt köréből a lapot a papság széles rétegének és így a gör. kel. egyházi élet szolgálatára rendelik. A teológia és egyház kerül így szorosabb kapcsolatba. Az 1—2 összevont számban Gh. Vantilescu: »*A román patriárka és az anglikán egyház*« c eikkében elmondja, hogy a több mint 13 millió lelket számláló román ortodox egyház a theologiai tudományban való szerepe folytán is megérdemelte, hogy 1925-ben patriarkátussá emeltessék. A román gör. kel. egyház nemcsak más keleti egyházakkal tartotta fenn a kapcsolatot, hanem az egyházak egyesülése és testvérisége érdekében a nem keleti egyházakkal is. Ezek között az anglikán egyházzal, »amely különösképen vágott visszatérni az ortodoxia tiszta forrásához, amelytől azt az emberi törekvés eltávolította.« A kapcsolatok kialakulásánál egyik fontos lépés volt az 1936-ban Londonban tartott konferencia, amelyen a papszentelés ortodox és anglikán kérdését vitatták meg. A román ortodox egyház nagy megbecsültetése folytán idegen egyházak érdekében sikerrel tudott közbenjárni az angolkormánynál is.

Vasile Vasilache arról számol be, hogy a patriárka maga köré gyűjtötte a 24 férfi kolostor főnökeit, akikkel az *egyház érdekében való legsürgősebb teendőket* beszélte meg. Közli a Nicodim romániai patriárka és Cristofor alexandriai pátriárka levélváltását.

A *hódító biblia* címen Scriban tollából olvasunk a Brit- és külföldi Bibliatársulat munkája megemlézése mellett a bibliaterjesztők életével kapcsolatos érdekes bizonyágtételeket.

Külön rovat tudósít a pátriárka és a püspökök pásztori munkájáról vagy más jó cselekedeteiről. Irineu metropolita egy hónapig tartózkodván Iasiban az egyházak és intézmények mellett a lelkészek családjait is sorra látogatta.

A lelkészi kinevezések ezentúl az ortodox egyháznál is lelkész-képesítő vizsga alapján történnek, a jelöltek nagy száma és az üres helyek csekély száma miatt. A sinodus külön szabályzatot készített e célból. Ennek alapján az értékesebb elemeket tárgyilagosabban válogathatják ki, megszűnik a korteskedés és hamis előny szerzés.

A külföldi rovat a görögországi egyház új törvénykönyvét közli.

A március-áprilisi szám megemlékezik Őfelségének a neamți monostor iránti kegyes támogatásáról és a monostornak Őfelsége iránti hódolata jeleiről. A monostor szövő-műhelyében készített ajándék-szőnyegről, az arany emlékéremről és a hódolatot kifejező pergamen okmányról műmellékletet is közöl. A pátriárka pásztor-leveleiben buzdítja a lekipászorokon keresztül a népet, hogy egy talpalatnyi föld se maradjon vetetlen.

A *halottak feltámadása* című cikkben Irineu metropolita tárja elő a tiszta görögkeleti tant. *Husvét gondolkör* címen Scriban ír a husvét gazdagságáról, majd az idők sodrában levő és győzelmes husvétot tárgyalja. Vizsgálja a husvét tükröződését az irodalomban, végül az egyház husvétjáról beszél.

A *prédikáció értékeléséről* abból az alkalomból jelenik meg cikk, hogy a pátriárka maga is rádió-prédikációkat tartott a vasárnapi és ünnepi istentisztelet közvetítése sorozatában. »Határozottan Isten igéjét kell hirdetni, nem emberi beszédet, vagy filozófiát, mert ezek változékonyak«. Hivatkozik a cikkíró Ézsaiás 55, 9-re, szembe-

FIGYELMEZTETÉS!

Olvassa el lapunk utolsó oldalán közölt hirdetéseinket!

állitva Isten és az ember gondolatait. Hangsúlyozza, hogy a haladó világ minden kérdését az Ige fényébe kell állítani.

Paul I. Papadopol cikkében határozott állásfoglalást olvasunk *a keresztyénség védelmében a szennyirodalom ellen*. A szennyirodalom elleni küzdelmet európai síkba állítja. Megkívánja indítani a küzdelmet a zavarosban halászó szekták iratai ellen is. Élesen elítéli azokat a napilapok ünnepi számában megjelenő cikkeket, melyek a keresztyén ünnepek jelentéseit elmagyarázzák, sőt néha finoman, vagy durván gúnyolják.

A napilapokból szép idézetgyűjteményt is közöl. Bonckés [alá veszi a szép prózát, a színes riportokat, szindarabokat, a keresztyén egyház élete szempontjából. Ha nem szolgál az írás Istennek, ellene van, ezért azt nem szabad megtűrni.

Két meditációt olvasunk ezek után a *papok lelki életéről* és munkájában való türelemről, a lelkészi hivatásról és ahhoz való hűségéről. »Kétségkívül többet jelent népünk üdvössége szempontjából az, hogy *ki vagy*, mint az, hogy *mid van*, olvassuk. Az *egyházi festészetéről, a klérus műveltségéről, a szerzetes zárdák felszenteléseiről, a szentekről, az országőr mozgalomról* olvasunk még érdekes cikkeket. A külföldi rovat tovább közli a *görögországi keleti egyház új törvénykönyvét*.

Molnár Károly.

HIREK

Közös missziói gyűlés. Érdekes kísérletet tett a temesvári egyház. Együtt tartotta egyházközségi, Férfi- és Nőszövetségi évi közgyűlését és pedig a templomban vallásos ünnepély keretében igehirdetés volt, majd utána egymás után mentek végbe a gyűlések, melyeket egy-egy énekkari, vagy magánénekszám választott el, végül pedig hatásos szavalat és a gyülekezet éneke fejezett be. Az együttes ülés kölcsönösen jó hatást gyakorolt az egyes szövetségekre, előre biztosította a nagyobb érdeklődést és mindvégig fölemelő hangulatban folyt le.

Az erdélyi egyházkerületi lelkészértekezlet nyári munkarendje. Felhívást bocsájtott ki az erdélyi egyházkerület lelkészértekezletének elnöksége, az egyházmegyei értekezletek [elnökeihez és a ker. értekezlet tagjaihoz, hogy szorgalmasan és rendszeresen tartásuk meg a megyei és körü értekezleteket, annál is inkább mert a tervezett nyári tanfolyamok összehívása akadályokba ütközik. A nyári teológiai tanulmányozás elősegítésére pályamunkát tűz ki. A bűn bocsánat református értelme címmel s a legjobb dolgot 3000 L.-el jutalmazza. Ezenkívül kéri a lelkésztestvéreket, hogy egy-egy karácsonyi, husvéti és pünkösti predikációjukat küldjék be és a legjobbat 1000—1000 L.-el, a másodikat 500—500 Leiel jutalmazzák meg.

Nyilvánossági jogot nyert a csombordi gazdasági iskola. Régi fájó sebet orvosolta a romániai magyar gazdasági életnek a földmivelési minisztérium, mikor nyilvánossági jogot adott a csombordi református gazdasági iskolának. Ezzel gazdálkodó hiveink fiainak gazdasági kiképzése akadálytalanul folyhatik ami bizonyára hatással lesz gazdasági életünkre.

Orosz Lajos nyugalomba vonulása. A kerületi Nyugdíj-Végrehajtó-Bizottság I. évi június 28-án ülést tartott, melyen foglalkozott Orosz Lajos érkeserői lelkész nyugdíjazásának kérelmével. A bizottság a becsatolt orvosi bizonyítvány alapján a kérést indokoltnak találta és Orosz Lajos nyugalomba vonulását tudomásul véve, nyugdíjának folyósítását 1940 június hó 1-től kimondta.

Szalmárt ref. leánygimnáziumunk működik. Évek óta figyeljük, mi az oka annak, hogy a növendékek létszáma állandóan csökken. Gondosan megvizsgáltuk az iskola munkáját: a tanárok mind szeretettel, lelkiismeretesen, hozzáértéssel végzik oktató és nevelő munkájukat. Az eredmény a magánvizsgálat ellenére is jó. Az iskola központi fekvésű, régi, de jó karban és tisztán tartott épület. Ebben a tekintetben sem lehet kifogás.

Bekértük a többi szalmári középiskolákba járó gyermekek névsorát s ekkor tünt ki, hogy a róm. kat. zárdai leánygimnáziumba az I—III. o.-ba 21 ref. növendék jár (a IV. o. nem érdekelt, mert azok a mi leánygimnáziumunk szempontjából úgy sem jöhetnek már számításba.) A 21 gyermeknél keresni kezdtük az okokat, hogy miért nem mihozzánk iratkoztak be, hanem a róm. kat. iskolába. Nyolcnál, azaz 38 százaléknál nem volt nehéz rájajönni az okra: a szülők egyike, öt esetben az apa, kettőben az anya r. kat. válásu, egy esetben az apa zsidó. —Ez is egy adat a vegyes-házasságok káros hatásának ismeretéhez.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5310—1940. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Miheztartás végett közlöm a minisztérium rendeletét a bizonyítvány másodlatok kiadásáról, abban az esetben, ha valaki elveszítette az elemi iskolai végbizonyítványt, vagy osztálybizonyítványt.

Az érdekelt adjon be kérvényt az illetékes megyei tanfelügyelőséghez és mellékeljen hozzá 140 leurol szóló letéti nyugtát a pénzügyigazgatóságtól »în contul Monitorului Oficial reprezentând taxe pentru publicarea anulării și costul unui exemplar din Monitorul Oficial.«

A tanfelügyelőség leküldi a folyamodványt eredetiben az illetékes iskolához, azzal a megjegyzéssel, hogy a kért másodlat kiszolgáltatható, ha az adatok az iskola iratai közt feltalálhatók és

98
940

csak ha megtörtént a megsemmisítés meghirdetése. Az iskola igazgatója jelentést tesz a kérvényező helyzetéről s mellékeli a hirdetési díj befizetéséről szóló nyugtát s két példányban a hirdetés szövegét a Mon. Of. számára. Scoala prim. ref. din Anulare de certificat (adeverință). Certifacatul (adeverință) de nr. din..... eliberat(ă) de direcțiunea școalei primare ref. din elevului (ei) Director, Sigiliul școalei.

Az egyik példányt 2+2 bélyeggel kell felbélyegezni.

Ha a Mon. Of. példánya megérkezik, az iskola kiállítja a másodlatot.

Ez teljesen azonos az elveszett bizonyítvánnyal vagy igazolvánnyal és feltűnő helyen piros tintával fel kell tüntetni: »Duplicat, eliberat conform ordinului nr..... din al Inspectoratului școlar al județului.....« az iskola igazgatója ezt a megjegyzést piros tintával írja alá és pecsételje meg.

Az anyakönyvben az illető oldalon be kell jegyezni: »s'a eliberat duplicatul în baza ordinului nr..... din al Inspectoratului școlar județean. Publicarea s'a făcut în Monitorul Oficial nr..... din.....«

Felekezeti elemi iskoláink által kiállított bizonyítványok csak az ill. tanfelügyelőségek láttamozásával érvényesek, ezért az így kiállított másodlatokat is láttamoztatni kell a tanfelügyelőséggel.

Ezek után a hiv. lap példány és másodlat az érdekeltnek kiadható.

Felhívom az elemi iskolai igazgatók figyelmét, hogy teljes figyelemmel dolgozzanak, pontos adatokat adjanak az anyakönyv és az iskolai iratok alapján, mert bármely tévedést vagy mulasztást amely a kérvényező tényleges iskolai helyzetét megváltoztatja, okmányhamisításnak lehet tekinteni.

A hirdetményben, a jelentésekben pontosan fel kell tüntetni, hogy az elveszett bizonyítvány a 4 elemi osztályról vagy a teljes 7 osztályos elemi tanfolyamról szólt-e,

A munkálatokat nagyon sürgősen kell végezni, nehogy a késedelem a folyamodónak kárt okozzon. Azonban minden esetben csak hivatalos úton szabad intézni a levelezést, sem a tanfelügyelőség, sem az iskola nem bízhatja azt a félre.

Nagyvárad, 1940 jun. 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

Cserehirdetés. A bihari egyházmegye kötelékébe tartozó 1500 lelkes gyülekezetem lelkészi állását felcserélném cserélni szándékozó lelkész testvéremmel. Javadalmam: 1. *Lakás*: 3 nagy lakószoba és egy különbejáratu iroda, téli és nyári konyha, kamara, 2 pince, s szükséges mellék- és gazdasági épületek. 2. *32 hold* első osztályu régi egyházi föld haszonélvezete, melyből 8 hold első osztályu értékes rét kaszáló. Földek adóját egyház fizeti. 3. *1 hold kert* részben veteményes, részben gyümölcsös. 4. *3500 lei* évi készpénz fizetés. 5. *Az urbéresi erdőből* fajarandóság, mely szolgáltatja az évi fa szükségletet. 6. *Leqeltetési jogok*. 7. *Stóla* átlagos évi hozoma 4000—5000 lei. 8. *Államsegély*. Ajánlatokat a hivatalos lapunk Nagytiszteletű szerkesztősége továbbit,

Onor. Școala Primară reformată
Str. Prefecturii 1. Oradea

Romania

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadlnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Lelkésztestársaink és tanítótestvéreink figyelmébe!

A Szerkesztő-bizottság legutóbb tartott gyűlésén elhatározta, hogy a REFORMÁTUSOK LAPJA utolsó oldalát Iratterjesztési hirdetések céljaira használja fel. Ezentúl tehát az iratterjesztésben megrendelt újdonságokról ezen az utolsó oldalon adunk hírt.

A HEIDELBERGI KÁTÉ KONFIRMÁCIÓI ÉSVASÁRNAPI ISKOLAI OKTATÁSRA FELDOLGOZVA

Irtta: ANDRÁSI TIVADAR, 176 oldal, sűrű szedéssel. Ára 120 lei.

„A REFORMÁTUS PRESBITER KIS KÁTÉJA”

— Röpirat presbiterek számára. — Darabja 2 Lei.

VÁSÁRHELYI JÁNOS MŰVEI

kaphatók iratterjesztésünknel.

A legújabb: **SZÁMADÁS**. Tanulmányok, cikkek és előadások, 237 oldal. Ára 200 lei.

Egyéb művei: **„MEGVÍGASZTALVA VÍGASZTALNI”**
temetési beszédek és imádságok. Ára 120 lei.

„TUDOM KINEK HITTEM” egyházi beszédek. Ára 200 lei.

„JOBBAN TIÉD URAM” egyházi beszédek és imák. Ára 150 lei.

„AZ ÚR SZÍNE ELŐTT” templomi, temetési imakönyv, valamint a lelkipásztor pásztorációs kézikönyve. Ára 150 lei.

„VASÁRNAPRÓL VASÁRNAPRA” egyházi beszédek. Ára 220 lei.

BIBLIAMONDÁSOS LEVÉLPAPIR borítékkal együtt drbja 1:50 lei.

Bibliamondásos kalotaszegi falitábla. Ára 20 lei.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Inregistrat la Tribunalul Bihor S. III-a sub Nr. 1686-1939, la N-rul curent 35. sz. alatt
bejegyvezve az oradeai Törvényszéknél.

Főszerkesztő :
DEBRECZENI ISTVÁN

ORADEA

Felelősszerkesztő :
BALAJTHY JENŐ

Egyházi szükségrendeletek és nem reakció!

Az autonóm egyházak élete ugyanolyan formák között működik, mint az államé. Van feje, alkotmánya, kormányzószervei, közigazgatása, pénzügyi- és birói szervezete. Ez a gépezet rendes körülmények között az alkotmány előírása szerint végzi feladatait. Rendkívüli viszonyok között rendkívüli jogszabályok lépnek életbe az állam igazgatásában, az u. n. *szükségrendeletek*. Ezeknek hatálya mindaddig fenntartatik, amíg az állam érdeke azt megkívánja.

Az új világháború Európa összes államaiban meghozta ezeket a rendkívüli intézkedéseket. Anglia is szakított hagyományos alkotmányos életével és rálépett a szükségrendeletekkel való kormányzás útjára s mindjárt őrizetbe is vettek néhány száz állampolgárt. Ez történt az alkotmányosság, a személyes szabadságjogok klaszikus földjén: Angliában.

Ezeket a korlátozásokat az egyes államok azért kénytelenek életbeléptetni, mert különben az állam és a nemzeti érdekek forognának veszélyben.

Szóval megelőzés okából, még ha nem is forogna fenn közvetlen veszély. A szükségrendeletek ideje alatt aztán nem sokat emlégetik az alkotmányt, vagy az alkotmányos jogokat.

Ezek természetesen mind átmeneti állapotok az államok életében. De vannak már kulturállamok, nagyhatalmak, amelyek elhagyták a régi értelemben vett alkotmányos kormányzás formáit és állami életüket egészen új alapokra helyezték, miután meggyőződtek, hogy a régi alkotmány keretei között az állami életet eredményesen vezetni nem lehet. Ezek az u. n. totális államok.

Mindezeket azért bocsátottam előre, mert e lapnak hasábjain megjelent ama közleményem, amelyben az erdélyi ref. egyházkerület *szükségyszabályzatait* ismertettem és a mi kerületünkben is megszivlelendőnek ajánlottam azokat, élénk és ideges visszhangot keltett. A megjelent nyilatkozatok népünknek, lelkészeinknek alkotmá-

nyos jogait, sőt magát az alkotmányt féltik a reakciótól, ha a szükségrendeletek nálunk is életbelépnének.

Elfeledik a nyilatkozó őrtállók azt, hogy *nálunk nem az alkotmány, hanem maga az egyház van veszélyben* és ez a veszély éppen az alkotmányunk végrehajtása közben nő, áramlik és sodorja az egyházközségeket egymásután a romlásba. Az őrtállók igen jól látják és tudják, hogy lelkészeink és hiveink egy része ma olyan magatartást tanusít az egyházigazgatással szemben, amellyel kívül helyezik magukat az alkotmány keretein. Az őrtállók ne érzékenykedjenek, mert nem ellenük, nem a rendszeretők ellen hozattak és hozatnak a szükségrendeletek, hanem a rendbontók, a hanyagok miatt.

A jóknak nincs mit félniök a reformoktól, mert a tisztulási folyamat láttán lelki felépülésükre szolgálnak nekik is.

Arról van szó, hogy egyházkerületünk is lépjen rá a szükségrendeletekkel való kormányzás útjára átmenetileg, a helyzet javulásáig.

És most kérdem: Van-e szükség kerületünkben ilyen szükségrendszabályokra? Van! Erre mutat egész sorozata azoknak a visszaéléseknek, amiket elkövetnek az alkotmányunk és egyházigazgatásunk liberális muszával visszaélve egyes lelkészek és gyülekezetek.

Erre mutat a lelkészválasztások körül kialakult rendbontó gyakorlat, a lelkészi kar egy részének teljes érzéketlensége az egyházi renddel és fegyelemmel szemben, az egyházmegyék igazgatásában állandósuló s alulról jövő szabótázs. Emlékeztetek arra a lelkészválasztás körüli harcra, ahol az egyik jelölt, egész karavánt vezetett fel a felsőbiróság ülésére, nyilván argumentumnak. Csak az esperesi körleveleket kell elolvasni s ezek elegendő adattal szolgálnak erre: a kérő, fenyegető hang a legelemibb egyházigazgatási teendők elvégzése iránt, a több ízben adott határnapok hiábavalósága, az egyházlátogatások hihetetlen tapasztalatai, az elhanyagolt, vagy éppen nem létező lelkészi irodák. Csak egy egyházmegye területéről lehetne tucat számra összeszedni példákat az igazgatási lelki szabótázsról. Hogyan lehetett ezeket beengedni s nem kiengetni a teológia kapuin? Hogy lehessen nem minősíteni az ilyen lelkészeket s megtiltani azt, hogy a pályázatnál ne merjenek gondolni sem arra, hogyr endes és nagy gyülekezetekhez hozzáférközzenek és azoknak életét is megmérgezzék?

Mit használ itt a ma érvényesíthető fegyelmi eljárás, vagy a lelkészcsere?! Az előbbit megölik a kari szolidaritás és a humanizmus, az utóbbinál pedig a gyülekezetek rendesen cseberből vederbe jutnak. Hát lehet-e csudálkozni azon, ha ilyen lelkészek és megtürt állapotok mellett a gyülekezetek is felrugják a törvényes rendet és megszületik az anarchia?!

Ne vessen követ senki reám azért, ha idézem Ravasz Lászlónak egyik közmondássá vált megállapítását, hogy t. i. nincs rossz gyülekezet, hanem csak rossz lelkipásztor van.

A fegyelmi okokig igen sok ok és mód van arra, hogy büntetlenül tönkremenjen egy gyülekezet! Ha csak stagnál és nem fejlődik, ma már ez is erkölcsi kár. Ezért ma még tűrhető állapotok mellett is kívánatosnak tartom *a szükségrendeletet, mint hajtóerőt*

Az első világháború után kisebbségi egyházaink ereje és hatalma, hivei s tisztviselői felére csökkent több okból. A fék, a fegyelem nem működik elég hatékonyan. Nem csoda tehát, ha a rendbontó készség erőre kapott minden vonalon, Elismerem, hogy ennek egyik forrása a sok esetben kimutatható rossz gazdasági helyzet.

Hogy ki a hibás egy gyülekezetben, amelyben felüti fejét az anarchia? azt mindig az egyes esetek mutatják meg. Láttam lezüllesztett gyülekezetet dolgos lelkipásztor alatt felvirágozni s viszont.

Nem büntethetjük gyülekezeteink egy részét azzal, hogy a köztük és lelkészeik között, fegyelmi okok fennforgása nélkül is, elvadult állapotot megkövesítjük pusztán azért, mert érvényes törvényeink a változásra alapot nem adnak s a korszerű jogszabályozásra még évekig várhatunk.

De nem kövesíthetjük meg ma már sehol a létező helyzetet, Tudunk olyan esetről, ahol a lelkészt megunta a gyülekezete s emiatt lankad el a gyülekezeti élet fellendülése. A csere-vendégprédikálásokról lelkészi körökben is sokat hallottam beszélni. Ők is felismerték ennek hasznosságát a gyülekezeti életre, Kell megoldást találni azoknak a kiváló lelkészeknek a helyzetére is, akik egészen kis gyülekezeteikből, évtizedes szolgálataik után régen kinöttek és megérdemelték régen már, hogy tehetségükkel és munkásságukkal felérő gyülekezetekbe kerüljenek.

E szerény, halk lelkészek a lelkészválasztások mai vásári zajában soha sem számíthatnak erre a változásra, mert izlésük sokkal jobb, könyökük pedig sokkal gyengébb, semhogy vállalkozzanak a mai rendszer melletti helyváltoztatásra.

E gondolatnál kapcsolom be a lelkészi, de általában az egész tisztviselői kar minősítésének a szükségességét. Ezt éppen olyan erővel ajánlom most, mint az áthelyezési szabályzatot. Az államigazgatásban nincsen olyan szolgálati ág, ahol ne minősítenék a tisztviselőket. Csodálatos, hogy az egyházigazgatásban nem gondolt erre eddig senki sem, mint javító, serkentő eszközre is. Nem éppen a diplomák erejére gondolok, mint inkább a lelkész és más tisztviselő szolgálati munkakészségére, társadalmi magatartására, külső megjelenésére, nyelvtudására. Igaz, hogy más a főiskola s más az

élet, de azért a főiskolai felkészültség is nemcsak véletlen alapján osztályoztatik, hanem van abban az átlagos tudást megítélő minősítő elem is, tehát vehetjük azt is egyik értékmérőnek. A világi pályákon sem kizárólagos a minősítés ereje. Lehet amellet, de csakis a képességek után, még érvényesülni.

Az ifju lelkészeket legalább két éves szórványi és falusi gyakorlatra küldeném és csak ennek betöltése után pályázhatnak rendes lelkészi állásokra s kezdődnek meg a lelkészi minősítése. Így elérnök a kiadós szórványmunkát.

A minősítési táblázatból látják meg legelőször a gyülekezetek, hogy kik a pályázók. A szóbeli és a ma divatos kortes-információk csak a legkritkább esetben megtévesztők. Kérdezem: nem kell-e akta-szerűen is különbséget tennem az elszomorító például felhozott lelkészek és az olyan lelkészek között, aki pl. 26 lejjel vette át a gyülekeze-te igazgatását és ma az élen halad a gyülekeze-teivel minden vonatkozásban, vagy aki családi vagyonából szereli fel a parochia ablakait és más hiányosságait és még havonta 1000 leit fizet reá lelkészi jövedelmére azért, hogy megélhessen és a szórványait gon-dozhassa, vagy akik beszorultak szerénységükkel két német jellegű kis gyülekezetünkbe s ott nem törtek le, hanem megtanultak néme-tül, azokat felvirágoztatták minden tekintetben.

Ezek a lelkészek, szükségrendeletek hiján arra vannak ítélve, hogy soha képességeikhez méltó gyülekezetbe ne kerüljenek, hanem ott öröljék fel életerejükét az idegen szó hirdesével, mialatt ösztön-dijas német nyelvismerettel bíró lelkészeink színmagyar gyülekeze-tekben felejtgetik a német nyelvismeretüket.

A minősítésnél ma elsőrangu mérték a lelkész és tisztviselő társadalmi s gazdasági munkakészsége. Ezt azért emelem még külön is ki, mert ez az új idők jele: a tapasztalat azt mutatja, hogy a gyülekezet egy ilyen rátermett szellemi vezérekrél meg szokta bo-csátani, ha nem a legjobb szónok. Népünk ma lelkészeinkben köz-életi vezért lát és keres. A lelkésznek ma népével kell kelnie, dolgoznia.

Ha már elfogadom a lelkészi kar minősítésének az elvét, akkor az egyházközségeket is kell minősítenem. A »suprema lex« maga az anyaszentegyház érdeke s nem az egyén. Ezt pedig csak úgy tudom elérni, ha megteremtem a szolgálati életben is a kellő összhangot, amit úgy érek el, ha gyülekezetek és lelkészek ígé-nyeit képességeik után elégítem ki.

Kell a nagyobb szorgalmat, készséget és képességet jutalmazni buzdításul is másoknak.

Szentimentális szófecsérlés az elhivatás és önzetlenség hirdetése a kiválasztáshoz az anyagi szempontok felett. Valljuk be, hogy a lelkészi karunkat indokoltan és mértéken felül foglalkoztatják az anyagi gondok és problémák.

Milyen nagy horderejű kérdés a lelkészi kar jövedelmének arányosítása, ami a belső elégedetlenségnek egyik érthető kútforrása! Külön szükségrendelet kellene erre is, amíg az egyházi törvényhozás hozzájut e kérdés rendezéséhez. Mindent meg lehet oldani, ha akarunk. Nem lehet kifogás az egyházi jövedelmek ezerfélesége. Van középút és középérték mindenben, az egyházi jövedelmek ingadozásai között is. Persze a »beati possidentes« okfejtése a legkönnyebb. Tagadják, hogy van más megoldás is, mint a huszezer lejes (?) és a háromezer lejes havi lelkészi jövedelmek állandósítása. Ezt a minősítést nem értem meg soha világi eszemmel. És ez ma nyugalmi állapotnak számít a lelkészek egy részénél, Nem látom az altruizmus és kari szolidaritás megnyilvánulását olyan nagy erővel, mint az megnyilvánult a szabályrendeletekkel szemben, amelyek mégis valami rendet is kívánnak teremteni a lelkészi jövedelmek terén is.

Az is kifogás, hogy a szükségrendeletekkel a róm. kath. egyház felé tolódik el az egyházigazgatásunk. Ez ellen felhozom azt, hogy Kálvin, vagy Luther mit szólnának az egyházainkban ma uralkodó állapotokhoz? A fegyelmezetlenséget és a rendetlenséget nem hagynák jóvá bizonyára. A rend, a fegyelem és az ennek elérésére szolgáló eszközök nem róm. kath. találmányok. Kálvin Genfben erősebb eszközöket alkalmazott a szóbanforgó szükségrendeleteknél. Ne szégyeljük utánozni mi sem, ha valaki annak nézi, a róm. kath. egyház mintaszervezetét, amelyiknél tudvalevő, hogy a világ legtökéletesebben működő szervezete.

Csak vegyük mintául egész bátran a róm. kath. egyház szívós társadalmi missziós munkáját is, amelyik hajszálvékony ereivel behálózza gyülekezeteinket.

Valaminek történnie kell! Nem maradhatunk örökké e gárda állásban a sabotáló gyülekezetekkel és lelkészekkel szemben. Meg kell teremtenünk úgy az igazgatásban, mint a gyülekezeti életben a nyugalmi állapotot, amely mellett általánosíthatjuk az építő munkát. Az egyházi életben alólról feltörő erőszakkal állunk szemben. Nyuljon az egyházi kormányzat is az erőszak eszközéhez, hiszen a jogi alapot úgy is elhagyták a lelkészek és gyülekezeteinknek egy része. Ezekkel szemben megszűnt az etika.

Oravicán, 1940 május 31-én.

Dr Szathmáry Lajos.

A pályaválasztás és a tanító.

Ilyenkor, iskolai év záráskor, mindég felmerül a gondterhes kérdés: hová irányítsuk végzett, vagy szakpályára hivatott növendékeinket. Hiszen, ha gazdaságilag és ideológiailag megfelelő fokon állana a társadalom, nem volna ez nehéz kérdés, mert maga a gyermek egyénisége jelöli ki ebben a tekintetben a leghelyesebb irányokat. A tanító, aki az anyakönyv gyermektanulmányi részét megértéssel s a gyermek alapos tanulmányozása után tölti ki, majdnem teljes bizonyossággal megállapíthatja, hogy melyik pálya volna a gyermek egyéniségének, hajlamának leginkább megfelelő. Vannak gyermekek, akiket csak a jószágok érdekelnek, akkor boldogok, ha a mezőn lehetnek. Viszont vannak gyermekek, akik fűrnak, faragnak s alkotásaik feltűnő ízlésről tanuskodnak. Az iskolai szövetkezet körül egyik-másik gyermek olyan ügyesen forgolódik, hogy egy kereskedőnek becsületére válna. A leányoknál nem egy esetben meglepő ízlést és kézügyességet lehet felfedezni. Olyan gyermek is akad, aki a tudományokban magassan kiemelkedik kortársai közül. Hát nem mind, mind a hajlam és képesség utmutatásai ezek, melyeket nekünk, csak követnünk kellene?!

Ettől azonban ma még nagyon távol vagyunk. A pályaválasztást nem a gyermekek hajlamai, hanem a szülők ideológiai és anyagi viszonyai szabják meg. Ennek a káros következményei aztán felmérhetetlenek. Sok életunt, hanyag földmives van, aki az ipar szerszámait szeretné kezében forgatni; sok elkeseredett iparos van, aki ha le nem züllik, átvedlik lassan földmivessé; hány keserű, kézzel dolgozó embernek nincsen munkája mellett az esze, mert az az elme magasabb feladatok megoldására van eljegyezve; viszont hány hivatalnok kezében állana jobban a szerszám, mint a toll, amely igen sok esetben tilos utakra téved.

Az ilyen összetételű társadalomnak aztán egészségtelen az élete. A földmives eladósodása, az iparos hanyagsága és megbízhatatlansága, a hivatalnok bürokratizmusa: mind, mind a fentiekben leli magyarázatát.

Mit tehetünk mi, tanítók ennek az egészségtelen állapotnak a mérséklése érdekében?

Szögezzük le, hogy nagy feladat hárul ezen a téren a válainkra. Mert mi sem nehezebb, mint az emberek ideológiáját, előítéleteit megváltoztatni. A földmives lenézi az ipart és az iparost, az iparos viszont a földmivest és a földmunkát, a tisztviselő pedig — tisztelet a kivételnek — mind a kettőt. Így aztán nagyon nehéz egyik kasztból a másikba átmenni, ha nincsen is annak anyagi

akadály. Egy módos gazdálkodótól hallottam pl., hogy inkább elpusztítaná tehetséges fiát, minthogy kitaníttassa.

Azért vagyunk tanítók, hogy hadat üzenjünk ezeknek a hamis előítéleteknek. A gyermekek tanulmányozása közben ne csak megfigyeléseket szerezzünk, hanem igyekezzünk kifejleszteni a gyermekek mutatkozó hajlamait és fokozzuk anélkül is meglévő kedvét a felkinálkozó pálya iránt.

A szülőt győzzük meg, hogy ha a gyermek hajlamait ignorálva, ő határozza meg a pályát: boldogtalanná teszi gyermekét.

Most jön aztán a legnehezebb, a tehetséges, de szegény gyermekeknek a kiemelése. Ezen a téren is tenni kell valamit, mert közönyünkkel az igazi szellemi kincseket hagyjuk kiaknázatlanul.

De sok gyermektelen, dús gazdag emberünk van, akinek a végén a vagyonát esztelen perek emésztik fel. Fel kell rázni hideg közönyükből ezeket a vagyonos embereket. Addig kell prédikálni és addig kell cikkezni erről a dolgról, míg be nem látják a tehetősök, hogy nem lesz céltalan az életük, ha egy-egy arra érdemes gyermeknek felfogják a sorsát — a Krisztus nevében.

A tanító akkor végez tökéletes munkát, ha növendékeit hajlamai által megjelölt pályájához segíti. Ha könnyelműen sorsukra bizza őket: nem különb, mint a lelketlen mostoha.

Tóth Zsigmond.

FELHIVÁS

a gyermekeiket tovább taníttatni óhajtó szülőkhöz.

Mire e sorok nyomdafesték útján napvilágot látnak, elérkeztünk az 1939—40-ik iskolai év végéhez. Egyik nagy határkőhöz, amely mellett a ma nehéz gondok között tépelkedő szülők egy pillanatra meg kell, hogy álljanak, mert ma különösen jól meggondolandó, hogy gyermekeiket az általános iskolakötelezettségen túl milyen közép vagy felső foku iskolában célirányos dolog tovább taníttatniok. E gondok között a bizonytalan jövőbe tekintő szülők támogatását célozzák e sorok, amikkel rá akarom irányítani a figyelmüket a tanítói pályára. Aki az életben nem a kockázatos anyagi sikereket keresi, aki megelégszik a szerény, de annál biztosabb életlehetőségekkel, aki előtt a munkakör szépsége, hangulata és változatossága fontosabb a fizetés számbeli összegénél, annak, ha az Isten megfelelő rátermettséggel is megajándékozta, a tanítói pályánál szebbet ajánlani nem tudok.

A tanító, a nevelő az a művész, akiknek a keze között a legértékesebb anyag, a gyermek formálódik lelki adottságai és a nevelő

művészi képességei szerint tökéletesebb vagy kevésbé tökéletes egyedévé a társadalomnak, egy népnek és egy nemzetnek. Minthogy pedig az egyedek lelki minősége szabja meg a társadalom, a nép vagy a nemzet karakterét, a más népek és nemzetek közötti értékét, nyilvánvaló, hogy nemcsak a munka menetét illetőleg, hanem annak célja és értékelése szempontjából is a legszebb és legfontosabb foglalkozások közé tartozik a tanítói foglalkozás. Azzal az ókori téves felfogással szemben, hogy akit az istenek gyűlöltek, tanítóvá tettek, komoly meggyőződéssel vallom, hogy ellenkezőleg, ma a jó Isten különös kegyelmi ajándékának kell tekintenünk, ha valakit erre a felségesen szép hivatásra, a tanítói-ra hív el, megadván neki azokat a lelki és testi adottságokat és anyagi eszközöket is, amiknek birtokában ezt a pályát sikeresen el lehet végezni.

A romániai ref. egyház elemi iskolái számára ma férfi tanítókat egyedül az aiudi-nagyenyedi ref. Bethlen kollégium tanítóképző intézete nevel. Az intézet 8 osztályos és új tanulók a legújabb törvényes rendelkezések szerint annak csak az I. és az V. o-ába vehetők fel, mindkét osztályba egy-egy felvételi vizsga alapján. E vizsgák minden év júniusában és szeptemberében tartatnak azzal a joggal, hogy akinek a júniusi vizsgálata nem sikerül, az szeptemberben újból próbát tehet.

Minden ide vonatkozó vagy az iskolai élettel kapcsolatos bármilyen más kérdésre a legnagyobb készséggel nyújt felvilágosítást az intézet igazgatósága.

Aiud-Nagyenyé, 1940. V. 15.

Csefő Sándor.
igazgató.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Hamar György, ny. ujszentesi lelkész jul. 2-án 69 éves korában évek óta tartó hosszú szenvedés után Ujszentesen csendesen elhunyt. Középiskoláit és a theológiát Budapesten végezte. 1901-ben lett Ujszentesen rendes lelkész. Szerény és alázatos szolgálja volt az Urnak, ki csendben, minden feltűnést kerülve csak gyülekezetében munkálkodott majdnem négy évtizeden: 38 esztendőn át. Az egyházmegyében tanácsbírónak választották, de erről a tisztségéről csakhamar lemondott. Mintegy két évtizeddel ezelőtt betegség támadta meg, minek következtében ereje előbb alig észrevehetően, de folytonosan hanyatlott s az utóbbi éveket csöndes és tehetetlen lethargiában élte át. Már régebbi idő óta h. lelkész szolgált mellette, a múlt év áprilisától kezdve pedig nyugdíjaztatott. A lelkészlakás-

ból, melyben mindedig bent lakott, épen ezekben a napokban készült családja kiköltözni, midőn az Úr az örök hazába szólította. Özvegyén és velük lakott leányán kívül két távollévő fia és egy papné leánya gyászolja. Temetése Ujszentesen ment végbe, hol a temblomban Nits István ujkisodai lelkész imádkozott, Debreczen; István hirdette a vigasztalás igéjét, a temetőben Soós Lajos lugosi s. lelkész, az ujszentesi egyház beszolgáló lelkésze végezte a síri szertartást, Bokor Sándor ujmosnicai lelkész pedig a lelkészi kar nevében mondott bucsubeszédet, míg Dékány János presbiter a presbitérim és az egyházközség nevében vett búcsut az eltávozott lelkésztől.

Bodnár Lajos debreceni kollégiumi tanítóképző intézeti ének és zenetanár 38 éves korában elhunyt.

Szabó Endre, ifj. dr. Szabó Aladár gödöllői lelkipásztor fia 19 éves korában elhalt.

Özv. Idrányi Barnáné, Miszlei Ilona Göncön elhunyt.

Dr. Varga Jenőné, Illiczky Irma, a debreceni kollégiumi tanítóképző intézeti vallásstanár felesége 45 éves korában elhunyt.

A hazahivott lelkének adja meg az Úr az élet koronáját, itt maradó szeretteinek pedig vigasztaló ssentlelke kegyelmét.

HIREK

Külmissziói nap a nagyváradi egyházban. A nagyváradi egyház június 30-án minden egyházzsében külmissziói napot rendezett, alkalmi istentiszteletekkel, vallásos ünnepélyekkel, melyeken részint csere szolgálatokkal, részint Orth Győző belmissziói titkár szolgálatával terjesztették a külmisszió ügyét. Alkalmi evangéliumi lapocskákat osztogattak ingyen, illetve adományokért. A kellő módon előkészített nap megtermette áldásos eredményét.

Árváink nyaraltatása a múlt évi kezdethez méltó folytatást nyert ebben az évben is. Minden árvát elvittek nyaralásra, sőt még többet is, mint amennyi az árvaházban elhelyezést nyert. Akiket már nem tudtak az árvaházban elhelyezni, de a vezetőség tudomással birt róluk, azok közül is többet kihelyeztek vidékre. Ebből önként kínálkozik a gondolat, hogy meg lehetne szervezni az árvaházon kívüli árvák és más szegény gyermekek falusi nyaraltatását és bizonyára áldásos munka volna.

Amac egyházközség hívei. élükön a lelkésszel, szegény teológusok segélyezésére 220 Leit adakoztak. Bár másutt is követnék ezt a szép példát, mert az előző évekhez képest az adakozás erre a célja feltűnően megcsökkent, a szükség pedig csak növekedett. Az eddig beérkezett adományok összege 7921 Lei.

Nyilvánossági jogot nyert a Csombord-i Református Gazdasági Iskola. Régi fájó sebét orvosolta a romániai magyar gazdasági életnek a Földmivelésügyi és Uradalmi Minisztérium az elmúlt héten, amikor 6481. sz. miniszteri határozat alapján nyilvánossági jogot adományozott a Csombord-i Gazdasági Iskolának is. Ezzel mind a négy magyar tannyelvű gazdasági iskola megkapta az őt megillető helyét Románia gazdasági életében. A négy közül külön jelentőséggel bír a Csombord-i, mely a Bethlen kollégium keretében működik és ahol képesített szakember tanítja a gyümölcsészeti, konyhakertészeti és szőlészeti ismereteket. Gazdaközönségünk kezdettől fogva felfogta ez ismeretek horderejét és évenként olyan számban küldi iskolába fiait, hogy a folyamodók felvétele tulajdonképpen csak részben lehetséges. Felvételi kérések beadása már is megindult s ezért ez uton hívjuk fel az érdeklődők szíves figyelmét arra, hogy iparkodjanak okmányokkal kellőképpen felszerelt kéréseiket mielőbb beadni. A szükséges okmányok a következők: 1. Szabályszerűen felbélyegzett (9+2), magyar nyelvű kérés. 2. Állami anyakönyvi kivonat. 3. Állampolgársági bizonyítvány. 4. Iskolai bizonyítvány, legalább 4 elemi osztályról. (Magasabb végzettségűek előnyben részesülnek) 5. Községi vagyoni és erkölcsi bizonyítvány arról, hogy a folyamodónak vagy szüleinek legalább 2. kat. hold szántóföldjük van és hogy a folyamodó, valamint szülei büntetlen előéletűek. 6. Orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó egészséges és munkaképes. 7. Szülői nyilatkozat arról, hogy a szülők az iskolai szabályzat rendelkezéseinek eleget tesznek. Az iskolában intézeti fog-kezelés és fehérmű-mosás is van. — Bővebb felvilágosítást ad a Gazdasági Iskola igazgatósága. Aiud, Colégiul Bethlen.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5490—1940-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkészi hivatalnak.* A vallás és művészetügyi miniszter urnak 23,853—1940. sz. leirata alalapján, tudomásul vétel és miheztartás végett közlöm a vallás, egészségügyi és társadalmi védelmi minisztériumnak 15,905—1940. sz. rendelkezéséből, hogy az urvacsoraosztás, különösen pedig a betegek urvacsoráztatása alkalmával a nélkülözhetetlen higiénia a legszigorubbantartsák szem előtt. Bár hiszem és tudom, hogy lelkészi-karunk, mint eddig,

ügy ezután is megteszi elővigyázatossági egészségügyi intézkedéseit, mégis e rendelkezéssel kapcsolatban felhívom arra a nagytiszteletű esperesi és lelkészi-karnak a nagybecsű figyelmét.

Oradea—Nagyvárad, 1940 július 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

4874—1940. sz. *körrendeletem* (hiv. lap. 1940. évf. 311. old.) kiegészítésül közlöm, hogy ahol adó, vagy más ügyből kifolyólag szükség van reá, forduljanak hivatalomhoz hiteles másolatért azon miniszteri rendeletről, amely megállapítja, hogy iskoláink közhasznú intézmények.

Oradea—Nagyvárad, 1940 július 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázat. Az érmelléki egyházmegyébe kebelezett margittai ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet helyettes tanítói állásra az 1940—41. iskolai évre. **Javadalom:** Az egyházkerület által megállapított helyettes tanítói fizetés havi részletekben kiszolgáltatva. Ebbe a fizetésbe a nevére utalt államsegély nem számítható be. **Kötelesség:** a reá eső osztályok vezetése, továbbá minden iskolai és egyházi munkában részvétel, segédkezés, esetleg helyettesítés. Pályázhatnak törvényes oklevéllel és román vizsgával rendelkező férfi- és nőtanítók, akik egészségi állapotukat hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Román nyelvtudás és az oklevél érvényessége a vonatkozó egyházkerületi határozat szerint igazolandó. A megválasztott köteles engedélyt szerezní, hogy a katonai zónában tartózkodhassék. Férfiak előnyben részesülnek. Kellően felszerelt pályázatok a hirdetés megjelenésétől számított három hét alatt a margittai ref. lelkészi hivatalba küldendők. **Presbitérium.**

Pályázati hirdetés. Pályázat a nagybányai egyházmegyébe kebelezett józsefházai ref. kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Kétszobás lakás mellékhelyiségekkel és kerttel. 2. Készpénz 6978 Lei az egyház pénztárából. 3. 7 kat. hold és 76 □-öl szántó és 2 kat. hold és 94 □-öl rét, melynek adóját az egyház fizeti. 4. 8 drb. nagy marhára és 4 drb. sertésre legeltetési jog. 5. 490 kgr. buza az egyház magtárából. 6. Minden iskolásgyermek után egy-egy véka tengeri (à 32 liter). 7. Stóla az egyházkerület határozata szerint. 8. Ebbe a fizetésbe nem számítható be a nevére utalt államsegély. **Kötelesség:** I—VII. oszt. vegyes iskola állami és egyházi tanterv szerinti vezetése, kántori szolgálat végzése orgonával, vasárnapiiskola vezetése, énekkar vezetése, belmissziói munkában való segédkezés, lelkész akadályoztatása esetén annak helyettesítése, egyházi jegyzőség. Pályázhatnak törvényes kántor-tanítói oklevéllel bíró férfitanítók, kik egészségi állapotukat orvosi bizonyítvánnyal igazolják. A román nyelvtudás és az oklevél érvényessége az 1935. d. e. k. i. határozat szerint igazolandó. Pályázati határidő 1940 július 25. Választás július 28-án, amikor a pályázók bemutatkozhatnak, de az utiköltséget csak a megválasztottnak téríti meg az egyház. A kérvénvek mellékletekkel együtt a lelkészi hivatalhoz: Jojib, p. u. Mediaşul-Aurit, Jud. Sătmar, küldendők. A- állás szeptember 1-én elfoglalandó. **Presbitérium.**

LEGUJABB!**LEGUJABB!**

„A családi tűzhely mellett“

című füzet sorozatban újra megjelentetünk olcsó kiadványokat. Legujabban a következő kiadványok jelentek meg:

- LEI
1. **R. Berde Mária** »MISSZIÓBAN« címmel írt egy elbeszélést a szórványmisszió köréből. A szórakoztató és egyben nevelő hatású novella ára 3.—
 2. **Béres Károly** nagyváradi könyvnyomtató-mester és **Juhos László** s. lelkes a könyvnyomtatás 500 éves multjáról emlékeznek meg, reá mutatva arra, hogy mit jelentett a könyvnyomtatás a magyar református egyháznak. A két tanulmányt tartalmazó gyönyörű kiállítású ismeretterjesztő füzet ára 6.—

KÁDÁR: **TEPLOMI IMÁK.**

Templomi imakönyv 350 oldalon, finom papíron, ára . . . 200.—

CZAPFALVY JÓZSEF:

TEPLOMI IMÁK AZ ÉV MINDEN NAPJÁRA

Finom papíron ára 200.—

Még egy darab van raktáron SZABÓ ALADÁR:

LELKI HARMAT című imakönyvből, amely elméledéseket és imákat tartalmaz az év minden napjára.

A „SZIVEMET HOZZÁD EMELEM“ IMAKÖNYV

bekötve is kapható, ára 28.—

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

„Reformátusok Lapja“ a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	⊗	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	⊗	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	⊗	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	⊗	hónap 1., 10. és 20-ik napján

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Inregistrat la Tribunalul Bihor S. III-a sub Nr. 1686—1939, la N-rul curent 35. sz. alatt
bejegyezve az oradeai Törvényszéknél.

Főszerkesztő:
DEBRECZENI ISTVÁN

ORADEA

Felelősszerkesztő:
BALAJTHY JENŐ

Egy elsülyedt indítvány.

Dr Koronka Pál vetési lelkész társam, az alábbi sorokat küldötte be:

»Augusztus hóban lesz két éve, hogy az avasi lelkész értekezleti köri gyűlésen a következő indítványt tettem: »kerestessék meg Főhatóságunk, hogy lépjen érintkezésbe az illetékes minisztériummal avégből, hogy az állami iskolákba járó ref. növendékeinknek legalább heti egy órán taníthassuk a magyar írást és olvasást.« Az indítvány feljött az egyházmegyei értekezleti gyűlésre, ahol annak módja és rendje szerint elsülyedt és eltűnt.

A fenti indítványt részletesebben okolni feleslegesnek tartom. Nem hiszem, hogy lenne egyházunkban csak egy lélek is, ki ne lenne tisztába ennek fontosságával. Megdöbbentő valóság, hogy gyermekeink 60—70 %-a magyar írás és olvasás tanulás és tanítás nélkül nőtt fel. Vajjon tettünk-e csak egy lépést is annak bizonyítására az illetékeseknél, hogy ezen kivánságunk nem politikum, hanem ref. egyházunknak fundamentuma. Ezen épül fel s enélkül évről-évre sorvad. Lehet-e még csak beszélni is magyar írás és olvasás nélkül hittanításról, konfirmációról, zsoltáreklésről, bibliaolvasásról, lehet-e beszélni iratterjesztésről?

Nem tudom, mert nem is akarom tudni, hogy honnan jött a torpedó lövés, amely indítványomat elsülyesztette. Arra még gondolni sem akarok, hogy nincs és ne volna, aki azt a feladatot végrehajtsa. Ezt a drága funkciót senki sem művelheti, mint maga a lelkész. Természetes, hogy ahol kényelmesebben és talán jobban megtudja oldani az egyház e kérdést, ott másképp is megoldhatja.

Azt az érvelést sem fogadhatom el, hogy így vagy úgy próbálgatunk segíteni e bajon. Ez egyfelől nem megoldás, másfelől nem illik hozzánk. Hozzánk egyedül csak az illik, ha felemelt fővel, kérésünk tisztaságának és jogosságának tudatában kérjük az illetékeseket kérésünk teljesítésére.«

*

Dr Koronka Pál testvérem indítványát ezennel átveszem és a sülyedésből kiemelve, világosságra hozom. De mindenekelőtt kije-

lentem, hogy az indítvány napirendre térése fölött egyáltalán nem csudálkozom, sőt érthetőnek tartom, hogy az egyházmegyei értekezlet elnöksége a helyzet ismeretében semmi reménységet sem táplált az iránt, hogy ennek az indítványnak eredménye legyen. Az utóbbi időben azonban volt egy időszak, mikor talán érdemes lett volna felujítani és keresztülvitelét megkísérelni. Amikor egyházunk némely ügyei több megértéssel alálkoztak, talán sikerült volna ebben a tekintetben is megértetni magunkat.

Komoly ígéretek hangzottak el az állami iskolákban magyar tagozatok létesítése felől. Mikor azonban az ígéretek beváltására került a sor, akkor az az ellenvetés hangzott, hogy nincs kellő számú magyar tanító. Talán akkor sikerült volna legalább ideiglenesen ennek az indítványnak szellemében olyan megoldást létesíteni, mely — ha semmiképen nem helyettesítette volna is a magyar tagozatot, de — megkönnyítette, sőt lehetővé tette volna legalább a vallás tanítást és alkalmat nyert volna a lelkes arra, hogy a gyermeket olvasni és írni megtanítsa annyira, hogy az képes legyen a feladott leckét megtanulni.

Hogy a mai kormányoknak milyen lesz ebben a tekintetben és általában egyházunk és népünk iránt az álláspontja, ma még nem látjuk tisztán, de ha az indítványozó nem kedvetlenedett el annyira, hogy kedves gyermekét: indítványát végkép megtagadja, hanem ismét emlékeztetbe idézte, akkor tartsuk nyilván és a kellő időben kíséreljük meg kedvező módon elintéztetni. Talán sikerül megértést találni abban a tekintetben, hogy nemcsak nekünk, hanem az államnak is érdeke, hogy gyermekeink és ifjaink ne vallástalanul nőjjenek fel és éljenek, ugyszintén abban is, hogy anyanyelvük nélkül vallást tanítani képtelenek vagyunk. *Debreczeni István.*

Tájékoztató a nagyváradai Református Leánynevelő-intézet leánygimnáziumába és internátusába való felvételhez.

I. A nagyváradai Református Leánygimnáziumba való felvételhez szükséges okmányok: 1. születési bizonyítvány; 2. keresztlevél; 3. állampolgársági bizonyítvány; 4. iskolai bizonyítvány; 5. újraoltási bizonyítvány. Az első osztály nyilvánossági joggal működik.

II. A nagyváradai Református Leánynevelő-intézet Internátusába felvétetnek azok a növendékek, akik valamely nagyváradai elemi vagy leány-középiskolában végzik tanulmányaikat. A felvéteihez szükséges okmányok: 1. születési; 2. keresztelési bizonyítvány; 3. orvosi bizonyítvány arról, hogy a gyermek egészséges; 4. lelkeszi ajánlólevél.

Az internátusi díj az egész iskolai évre állapított meg és az negyedévenként előre fizetendő. *Ebben a díjban benne foglaltatik orvos, fürdő, mosás, zongora és könyvtárhasználatának a díja is.* A bentlakó növendékek leckéinek elkészítésében felügyelő tanárnő

és nevelőnő segédkezik. A felvétel alkalmával minden szülő vagy gyám egy *kötelező nyilatkozatot* ír alá, melynek benyújtása alkalmával az első negyedévre eső részletből 2000 lei fizetendő. Az internátusi díj az egész iskolai évre szól, melyből sem szünetidőre, sem más címen levonás nem kérhető. Az Igazgatótanács fenntartja magának azt a jogot, hogy az élelmiszerek szokatlan drágulása esetén az internátusi díjat évközben is emelhesse.

A növendék felszerelésének minden darabja a felvételnél kapott intézeti számmal látandó el. A növendék összes tárgyairól leltár készítenendő 2 példányban, melyből egyik a növendéknél marad, a másik a felügyelőhöz kerül.

Az igazgatóság.

Tájékoztató

a szatmári református fiú főgimnáziumba és internátusba az 1940—41. iskolai évre vonatkozó felvételre.

Felvétel. Minden tanuló, aki ebbe a tanintézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatósághoz benyújtani születési állami anyakönyvi kivonatát, keresztlevelét, újraoltási, állampolgársági és az előző osztály elvégzéséről szóló iskolai bizonyítványát, illetőleg az iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I. osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV. vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Mindezen okmányok csak úgy fogadhatók el, ha román nyelven vannak kiállítva, akár eredetiben, akár hiteles másolatban, a román mellett azonban párhuzamosan szerepelhet a magyar nyelv is. A főgimnáziumnak azok a növendékei, akik ezeket az okmányokat már egyszer beadták, nem kötelesek újból benyújtani.

Az I. osztályba lépő tanulók szeptember 1—5. között felvételi vizsgát tesznek a román nyelvből, magyar nyelvből és a számtanból, a vizsgáztatás az elemi iskola IV-ik osztályának tananyaga alapján történik. A felvételi vizsga díja 100 Lei. Az I. osztályba nem vehetők fel a *9 évesnél* fiatalabb, vagy 13 évesnél idősebb növendékek, határnapul véve szeptember 1-ét. A 13 évesnél legfeljebb egy *félévvel* idősebbek részére külön kérésre az iskola igazgatósága, még idősebbek részére csak a minisztérium adhat korengedélyt. Az I. oszt. felvételi vizsgára augusztus 27-ig lehet jelentkezni.

Beírás. A II—VIII. osztályu tanulók felvétele a beiratkozás alkalmával történik. A beírások augusztus 25—31. napjain délelőtt 9—12 óra között eszközöltetnek. Az I. oszt. tanulók végleges beírása a felvételi vizsga után, a javító vizsgára utasított tanulóké pedig a javító vizsgák befejezése után történik. Beírási díj 100 Lei és még 100 Lei fizetendő a kérvényre, bélyegre, igazoló könyvecskére és sorszámmra. A beírás alkalmával 1 drb fénykép is benyújtandó.

Iskolai díjak. Tandij és fenntartói járulék évi 2500 Lei. Az iskolai díjak két egyenlő részletben fizetendők: az első részlet beíráskor, a második február 1-ig. Indokolt esetben ezek a díjak negyedévi részletekben is fizethetők. Szegénysorsu, jó előmenetelű tanulók tandijmentességért, illetve tandijmérséklésért szeptember 10-ig folyamodhatnak. A tandijkedvezményért folyamodók kérésükhöz mellékeljenek az illetékes lelkész és egyházi gondnoktól aláírt vagyoni és családi értesítőt.

Javító vizsga. Jelentkezni lehet e vizsgálatra augusztus 29-ig. A vizsga írásbeliből és szóbeliből áll s díja — tekintet nélkül a tárgyak számára — 150 Lei.

Az előadások kezdetét a beírások alkalmával fogjuk tudatni.

Az internátus épülete úgy elhelyezés, mint felszerelés tekintetében megfelel az egészségi és tanulási követelményeknek. Az egyemeletes sarok épület homlokzata délre és keletre néz, hatalmas méretű ablakai, magas és tágas termei, villamos világítása és vízvezetéke biztosítják a korszerű ellátás lehetőségét. A hálóteremben kívül külön tanulótermek, mosdó, társalgó és tágas udvar áll a tanulók rendelkezésére.

Felvétel. A tanulók felvétele az iskolai beírások alkalmával történik. Felvehetők a református főgimnázium I—VIII. osztályaiba szabályszerűen beiratkozott növendékek, ha szüleik, vagy gyámjuk, az internátusi díjak pontos fizetéséről szóló kötelezvényt megfelelő kezesekkel aláírták. Felvehetők az elemi iskola IV-ik osztályos növendékei közül is azok, akik tanulmányaikat a következő tanévben a református főgimnáziumban óhajtják folytatni. Más tanintézetbe járó tanulók csak külön kérvény és határozat alapján vehetők fel.

Díjak. Felvételnél minden internátusi növendék 200 Lei butor és felszerelés-rongálási kauciót tartozik letétbe helyezni, ezt az összeget év végén visszakapja, vagy elszámolhatja, ha év közben kárt nem okozott. Az egész évi díj pénzben 8000 Lei ellátási és 200 Lei orvosi díj, továbbá természetben 2 métermázsza buza és 10 kg. zsir. Ha a tanuló az étkezést nem veszi igénybe, akkor bennlakási díj címén évi 2500 Leit és 200 Lei orvosi díjat fizet. A természetben fizetendő járandóságok pénzben is megválthatók s szeptember 15-ig beszolgáltatandók. A többi díj negyedévenként előre fizetendő, indokolt esetben a havi részletekben való fizetés kérhető.*)

Az étkezés reggeliből, ebédből, vacsorából, délelőtti és délutáni uzsonnából áll. Az internátus vezetősége különös gondot fordít az

*) Az itt közölt ellátási díjak megállapítása ideiglenes jellegű s az intézet vezetősége fenntartja magának a jogot, hogy ezeket — a piaci árak változása szerint — módosíthassa.

ételnemüek egészséges, tápláló és kielégítő minőségének ellenőrzésére.

A felügyeletet az internátus épületében lakó tanárok és pedagógusok gyakorolják. Állandó orvosi ellenőrzés mellett gondoskodás történik arról is, hogy a ragályos betegségekre gyanus növendékek a többiektől azonnal elkülöníttessenek az udvarban erre a célra épített kórház helyiségében.

Felszerelés és ruhanemüek. Minden tanuló magával hoz 1 párnát (3 huzattal), 1 paplant vagy dunnát (3 huzattal), 3 lepedőt, 1 ágytakarót és 1 üres szalmazsákot. Fehérnemüből annyi szükséges, hogy a legalább hetenkénti fehérnemü-váltás akadályokba ne ütközzék. Mosásról az intézet csak külön, mérsékelt díjazás ellenében gondoskodik. Felső ruhából legalább két öltözet szükséges, továbbá egy téli kabát és 2 pár cipő. Ruha-, cipő-, fogkefe.

Kedvezmények. Jó előmenetelű és kifogástalan magaviseletű szegénysorsu tanulók meghatározott számban egész ingyenes, fél-dijas és negyeddi-elengedéses kedvezményekben részesülhetnek. Egész ingyenes felvételre csak a főgimnázium régebbi, érdemes tanulói tarthatnak igényt. Az internátusba való felvételért és kedvezményekért augusztus 20-ig kell folyamodni. Az augusztus 20. után jelentkező növendékek csak abban az esetben vétetnek fel, ha még marad számukra üres hely. Az igazgatótanácshoz címzett kérvények a főgimnázium igazgatóságánál nyújtandók be.

Tájékoztató a szatmári református leánygimnáziumba az 1940—41-ik iskolai évre vonatkozó felvételre.

1. *Felvétel.* A törvény értelmében felvehetők mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják.

Minden tanuló, aki az intézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatósághoz benyújtani születési, állami anyakönyvi kivonatot, egyházi keresztlevelet, állampolgársági bizonyítványt, újraoltási bizonyítványt és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt, vagy iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I-ső osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV—V., vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Az I. osztályba nem vehetők fel, akik 9 évesnél fiatalabb, vagy 13 évesnél idősebbek. E korhatáron túl miniszteri engedély szükséges,

2. *Beírás.* Augusztus 25—31. napjain délelőtt 9—12 óráig, a tanulók felvétele a beírás alkalmával történik. Beírási-díj 250 Lei.

3. *Iskolai díjak.* Tandíj és fenntartói járulék évi 2000 Lei. Szegénysorsu jó tanulók folyamodhatnak a tandíjnak részben való

elengedéseért. Szegénysorsu tanulók folyamodhatnak a tandíj mérsékléséért. A folyamodáshoz csatolni kell hatósági szegénységi bizonyítványt, melyet különösen a családtagok igazolása szempontjából láttamoztatni kell az illetékes református lelkeszi hivatallal.

Értesítés.

A kolozsvári theol. fakultásra leendő felvételre vonatkozólag az 1940—41. évre.

I. *Felvétel.* Ugy a tanintézetbe, mint az internátusba és a konviktusba való felvételért a folyamodványok az I. évfolyamra jelentkezők részéről *a)* születési áll. anyakönyvi kivonattal, *b)* keresztlevéllal, *c)* konfirmációi bizonyítvánnyal, *d)* érettségi bizonyítvánnyal, vagy lecke-könyvvvel (index), vagy ezek hitelesített másolatával, *e)* curriculum vitaevel (rövid életrajz, melyben az életrajzi adatokon, családi helyzeten kívül feltárandó, miért óhajt a lelkipásztori pályára lépni, középiskolai évei alatt minő keresztyén ifjusági munkában vett részt), *f)* gimnáziumi vallástanárának az igazgató által megerősített ajánlólevelével, melyben a lelkipásztori pályára való alkalmatossága igazoltatik a személyi adottságok részletes felsorolásával (mind a két ajánlólevél hivatalos pecséttel ellátott zárt borítékban kérendő ki és melléklendő), *h)* testi épségét és alkalmatosságát igazoló orvosi bizonyítvánnyal, melyben okvetlenül feltüntetendő, hogy nem szenved-e tüdőbajban vagy nem látszik-e tüdőbajra hajlamosnak, *i)* negyediv alaku ajánlottan felbélyegzett, a folyamodó pontos címével ellátott válaszbortéccal (különben az illetőt a felvételtől nem értesítjük) felszerelten és a Fakultás igazgatóságához címzetten legkésőbb augusztus 10-ig küldendők be, a folyamodványok felzetén pontosan megjelölve a folyamodó lakása: község (utca, házsám) utolsó posta és vármegye, román nyelven is. Az első évfolyamra, miként az elmúlt esztendőben, úgy most is korlátolt számban veszünk fel romániai református férfi hallgatókat.

Az első évre felvettek a beiratkozás előtt a Református Kórházban tüdejük egészsége, majd az intézeti orvos által a testi épség különös tekintettel a lelkeszi pályára való alkalmatosság szempontjából (hang, hallás, beszéd, stb.) felülvizsgáltatnak és csak az orvosilag alkalmasnak nyilvánítottak irhatók be.

Az intézeti Szabályzat értelmében a férfi hallgatók az internátusban és a konviktusban étkezni, a női hallgatók pedig a szeretetházban lakni és étkezni kötelesek.

II. *Díjak.* Minden felvett növendék a beiratkozás alkalmával 3000 lei leckepeznt tartozik fizetni, ezenkívül beiratkozási díj közös cím alatt nyugdíjárulék (300 lei), könyvtárdíj (160 lei), énekzene-kari díj (20 lei.), irodaköltség és nyomtatványdíj (120 lei), orvosi díj (60 lei), felszerelési díj (200 lei), fürdő díj (csak bennlakók) 100 lei, 100 lei tanári tanulmányi alap, összesen egy évre 1000 leit tartozik fizetni. Ezekon kívül letétbe helyezendő 150 lei, amely összeg, ha kártétel az illetőt nem terheli, év végén visszafizettetik. Az ifjusági egyesületi, betegsegélyző- és kurzusdíjak ezenfelül kb. 300 leit tesznek ki.

Internátusi díj egy évre 4000 (négyezer) lei és konviktusi díj 8000 lei, mely félévi előleges részletekben fizetendő szintén a beiratkozáskor és febr. 1-én. Kérhető havi részletekben való fizetése is.

További esetleges tudakozódások a theologiai Fakultás Igazgatóságához intézendők (Cluj, Ref. Theologia, Calea Marechal Foch 38.) Válaszbélyeg csatolandó.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Kiss Lajos nyugalmazott bihardiószezi igazgatótanító, Nagyváradon, a Réten levő lakásában f. év jul. 3-án 77 éves korában csendesen elhunyt. A megboldogult Istennek egy hű szolgája, a református egyháznak egy törhetetlen hűségű munkása volt, aki 40 évig tartó tanítókodása idején a község és minden közintézmény vezetésében lelkes szívvvel vett részt.

Máramarosszigeten született, ott érettségizett, majd Debrecenben theologus lett. Szegénysége miatt kétszer hagyta el Debrecent, Hegyközszentimrén és Jankafalván nevelősködött. Hányatott élete a katonai életre sodorta. Egyévi önkéntessége után hadapród-tiszt-helyettesé nevezték ki. A jankai nevelőségéből 1891-ben Diószegre választották meg tanítónak, itt szolgált 1931-ig. Hűséges munkálkodása ideje alatt az iskolánál igazgató, az egyháznál presbiter (még nyugalomba vonulása után is tb. presbiter), a községnél községi képviselő, ipariskolai igazgató, tűzoltó főparancsnok, fogyasztási szöv. könyvelő, az ipartestületnél hosszú időn át jegyző, a betegsegélyező-nél pénztárnok, az egyházmegyénél tanítóképviselő, tanítóegyesületi elnök, az egyházkerületnél szintén tanítóképviselő, majd zsinati tanítóképviselővé választatott. Három élő fiugyermeke maradt, akik Magyarországon tisztas állást foglalnak el, szeretettel nevelte fel árván maradt unokahugát is. Nyugalomba vonulása után egy pár év múlva Nagyváradra költözött, itt élt, távol az ő Magyarországon lévő három fiától, Hosszas gyengesége után itten halt meg.

Temetésén csak nevelt leánya, kis unokája, nászasszonya, tisztelő, szerető barátainak kis csoportja vett részt. A diószegiei harangja busan hirdette, hogy egy régi, példás hűségű, szerető lelkű öreg tanítója haza tért az Urhoz, ahol meghallotta az idvezítő ígét »Jól vagyon jó és hű szolgám, kevesen voltál hű, sokra bizlak ezután;

menj be a te Uradnak örömébe.« Temetésén dr. Szabó Lajos réti lelkész imádkozott, megkapó vonásokkal vázolta a megboldogult hű tanító munkálkodását. Majd a diószegi lelkész vett tőle bucsut, ravatalára helyezte a szivőkben elhozott igaz tisztelet, szeretet és elismerés babérkoszoruját.

Adjál Uram a Te Anyaszentegyházadnak ilyen hűséges szolgálókat!

KÜLFÖLD

A schweizi Appenzell kanton evangélikusi egyháza új egyházalkotmányt fogadott el. A református egyházszervezet tartó pillére az új alkotmányban is az egyházközség maradt. A régivel szemben újítást jelent az u. n. belmissziói munkák jelentőségének erőteljes hangsúlyozása: a vasárnapi iskola, ifjúsági munkák, bibliakörök, esti összejövetelek tartása, valamint a különböző védő és segélyező munkák, szeretetmunkák végzése az egyes gyülekezetek feladataiul tekintetnek.

A schweizi református egyházak szövetségének gyűjtése a finn evangélikus egyház számára 140.000 frankot eredményezett.

Franciaországban három lelkész elhatározta, hogy azon papok és segéd munkások számára, akik a háború izgalmi miatt, vagy frontszolgálatuk alatt nem érnek rá egy-egy textust alaposan feldolgozni, rendszeresen prédikációkat adnak ki, hogy ezeket használják fel igehirdetésükben. Erre mivel sokan a legteljesebb nyugalom idején is megszokták, hogy hasonló segítséget vegyenek igénybe.

A párisi Orosz-orthodox Theológiai Intézet május 5-én ünnepelte fennállásának 15-ik évfordulóját. Ez alatt az idő alatt 168 tanulója volt, az absolvensék száma 91, a rendes lelkészé avatottak száma 70 volt. A folyó iskolai esztendőben a háborús nehézségek dacára, 18-an látogatták az előadásokat.

A francia nyelvű genfi folyóirat, *Semaine religieuse*, 88-ik évfolyamában beszűntette megjelenését.

Az előázsiai keresztyén misszió sok akadállyal megküzdve Derikben új missziói állomást létesített. Az állomás a Tiger vidékén ugyanazon a helyen létesült, ahol annak idején az örményeket legyilkolták. A misszionáriusok között több örmény van, aki azon a helyen kíván hitéről bizonyosságot tenni, ahol népének fiait oly kegyetlenül halálra kintették. A környék népe mohamedán s a köztük élő kevésszámú keresztyének eddig semmiféle gondozásban nem részesültek.

Az indiai nemzeti keresztyén tanács felhívással fordult az indiai keresztyénséghez az indiai német missziói munkák megmen-
tése érdekében. Ezek fenntartása az egész indiai keresztyénség ér-
deke. A német evangélikus misszió 38 misszionáriusa, kiket inter-
náltak volt, visszatértek állomáshelyeikre. O. I.

| | **HIREK** | |

Uj adókulcsot léptetett életbe a szatmári egyház. A szatmári egyháznak az utóbbi években sok rendkívüli kiadása volt, melyeket az eddigi költségvetés nem fedezett, amellet állandó ter-
heí is megszorodtak, ugy hogy a mult év költségvetése több, mint
100.000 Lei hiányt mutatott. Ez arra vezette, az egyház presby-
tériumát, hogy adózását átszervezze és ezáltal fokozza bevételeit.
Igy uj adókulcsot léptetett életbe. Az uj adókulcs a progresiv adó-
zás elvén épült fel, mely szerint a szegényebbek kisebb percent
szerint fizetik az adót, mint a gazdagabbak, vagy több jövedelem-
mel bíró egyházttagok.

Ennek az elvnek alkalmazásával az Et. III. tc. 9. §-a rendel-
kezésének betartása mellett a presbitérium június hó 16. napján
tartott ülésében beható tárgyalás után, egyhanguan hozott határo-
zattal adókulcsként XII osztályt állapított meg s osztálybasorozás
mellett az adó alapjául szolgáló jövedelmet s a fizetendő adót az
egyes osztályokban következő összegekben állapította meg:

I. oszt.	100.000	Lein	felüli	jövedelem	4000	adó	4	%
II.	80—100.000		Lei	„	3000	„	3.3	„
III.	60—80.000		„	„	2000	„	2.8	„
IV.	50—60.000		„	„	1500	„	2.7	„
V.	45—50.000		„	„	1200	„	2.5	„
VI.	40—45.000		„	„	1000	„	2.4	„
VII.	35—40.000		„	„	800	„	2.2	„
VIII.	30—35.000		„	„	600	„	1.9	„
IX.	20—30.000		„	„	400	„	1.6	„
X.	15—20.000		„	„	300	„	1.5	„
XI.	10—15.000		„	„	200	„	1.6	„
XII.	10.000	lein	aluli	„	100	„	1	„

FIGYELMEZTETÉS!

**Olvassa el lapunk utolsó olda-
lán közölt hirdetéscinket!**

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5780—1940-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. és tiszti. lelkészi hivatalnak.* Tudomásul vétel és mihez tartás végett közlöm a 104929—1940 sz. miniszteri rendelet:

»Avem onoare a vă încunoștința că Ministerul a dispus că pentru școlile confesionale și minoritare în genere nu se aplică limita de vârstă la membrii corpului didactic.

Totodată vă aducem la cunoștința că ordinul ministerului Nr. 60391—1940. se modifică în sensul că școlile confesionale pot înscrie atâți elevi — peste numărul stabilit în legea învățământului primar de stat — pentru câți au autorizație legală, sau dacă în autorizație nu este fixat numărul elevilor, înscrierea peste număr se va face în raport cu cubajul sălilor de predare.

În localitățile unde nu este decât o singură școală confesională, înscrierile se vor putea face și peste numărul fixat în autorizație, ținând însă seama de cubajul legal al claselor în raport cu numărul elevilor.»

Van szerencsém értesíteni, hogy a minisztérium úgy intézkedett, hogy a felekezeti és kisebbségi iskolában általában nem alkalmazza a korhatárt a tanszemélyzet tagjainál.

Ugyanakkor tudomásukra hozzuk, hogy a 60391--1940. sz. miniszteri rendeletet módosítjuk abban az értelemben, hogy a felekezeti iskolák annyi növendéket irhatnak be — az állami elemi oktatási törvényben megállapított számon túl — ahányra törvényes működési engedélyük van, vagy ha a működési engedélyükben nincs megállapítva a növendékek száma a számfölötti beírás a tantermek térfogatával arányban történik.

Azokban a helységeken, ahol csak egy felekezeti iskola van, a működési engedélyben megállapított szám fölött is lehet beírásokat eszközölni, tekintettel kell lenni azonban a tantermek törvényes köbtartalmára a növendékek számának arányában.

Oradea—Nagyvárad, 1940. június 15. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István sk., püspök.

Pályázat előkönyörgő-kántortanítói állásra. A Negru-kisnyégerfalvai ref. leányegyház presbitériuma pályázatot hirdet, az üresedésben levő előkönyörgő- (esetleg lévita) kántortanítói állásra.

I. Javadalom: 1.) Jókarban levő lakás (2 szoba, konyha, kamara, pince, melléképületek) és 400 négyszög-öl kert haszonélvezete. 2.) Évi 2.000 Lei készpénz, az egyház pénztárából. 3.) 9.750

Lei egyházkerületi segély. 4.) 20 métermázsza tiszta buza és 20 métermázsza szemestengeri. 5.) 16 méter kemény hasáb tűzifa, a tanítói udvarra beszállítva. 6.) Stóla az egyházkerületi szabályrendelet szerint. 7.) Államsegély. 8.) Ha a megválasztott tanító lévítai képesítéssel rendelkezik, a mindennemű szószéki szolgálatért és az egyháznak, a felügyelő utasítása szerint végzett adminisztrálásáért még 3 mm. tiszta buzát és 3 mm. szemestengerit kap.

II. Kötelességek: Az I—VII osztályu, vegyes iskola vezetése. Az előkönyörgő-tanítói és kántori szolgálatok végzése. Konfirmáló gyermekek előkészítése. Az áll. iskolába járó néhány gyermek válástanítása. Belmissziói munkák végzése és egyházi jegyzőség. Pályázhatnak román állampolgárságu, román-vizsgával bíró okleveles férfitanítók, akik megfelelő egészségi állapotukat hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Vizsgázott lévíták előnyben részesülnek. Pályázati határidő e pályázat megjelenésétől számított 3 hét. Az állás augusztus második felében foglalandó el. Személyes megjelenés esetén a megválasztott tanító uti költségét egyház visszatéríti. Pályázati kérések a Beiuş-belényesi ref. lelkészi hivatal címére küldendők. Kisnyégerfalva Belényestől, ahol fiu és a leány főgimnázium és áll. tanítónő intézet van, három km. távolságra fekszik.

Presbitérium.

Pályázat tanári állásokra. A szatmár-németi református fiufőgimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet a következő tanári állásokra: román, magyar, francia, német nyelv, történelem, földrajz, filozófia, mennyiségtan, természettan-vegytan, természetrajz, rajz és ének-zene. Okmányokkal felszerelt kérések 1940 augusztus 1-ig küldendők be a főgimnázium igazgatóságához.

Pályázati hirdetés. A nagyszalontai ref. egyházmegyébe bekebelezett belényes-ujlaki ref. egyház pályázatot hirdet ref. elemi népiskolájánál helyettes kántortanítói állásra, azzal a kijelentéssel, miszerint a megválasztandónak kilátása lehet arra, hogy eredményes működés esetén a presbitérium az egy év leteltével rendes kántortanítónak megválasztja. **Tanítói javadalom:** 1.) Tanítói lakás, mely áll 2 szoba, konyha, kamra és pincéből 150 □-öl kerttel. 2.) Készpénz évi 18.000 Lei havonként egyenlő részletekben folyósítva. 3.) 9 köből tiszta buza és 9 köből szemes tengeri. 4.) 9 köbméter tűzifa beszállítva. Tanulók után fejenként 10 Lei. — **Kántori javadalom:** 1.) 3 köből tiszta buza és 3 köből szemes tengeri. 2.) 3 köbméter tűzifa beszállítva. 3.) 6 vékás föld, melynek adóját az egyház fizeti. 4.) Stola az egyházkerület megállapítása szerint. — **Kötelesség:** a III—VII. osztályok vezetése, a kántori teendők ellátása harmoniummal. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. Énekkar szervezése és vezetése s minden belmissziói munkában segédkezés. Pályázhatnak törvényes kántori oklevéllel rendelkező román vizsgával bíró férfi tanítók, kik ez állásnál megkívánt összes többi bizonyítványokkal is rendelkeznek. Pályázati határidő: e hirdetésnek megjelenésétől számított 2 hét. Pályázati kérvények a belényes-ujlaki (Uileac de Beiuş) ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Posta-vasut állomás helyben.

ELŐFIZETŐI FELHÍVÁS!

SINKA JÓZSEF

váralmási református lelkész,
a kiváló fiatal, erdélyi pap-
költő, egyházi beszédeiből

„IME AZ EMBER, IME AZ ISTEN“

cím alatt egy kötetet készül kiadni. — A négy részből álló kötet összesen harminc beszédet tartalmaz; ezek közül hét Istenről, hat az anyaszentegyházról, nyolc a parancsról és kilenc az emberről szól. **Az előfizetési-díj 100 leu**, ami fizethető készpénzben, a könyv átvételekor, vagy a kongruából való levonás útján. — Előfizetni lehet ORTH GYŐZŐ belm. titkár címén, Oradea, Oficiul Episcopal Reformat. Strada V. Alexandrii 31.

ITT AZ ISTEN KÖZTÜNK

csendes órai vezérfonal az 1941. évre már összeállítás alatt van. Felkérjük Lelkésztestvéreinket, hogy a gyülekezetükben a biblia-olvasó kalauzra szóló igényeket összeírni sziveskedjenek. *Legkésőbb augusztus 20-ig pedig jelentsék az Iratterjesztési Osztálynak*, hogy hány BIBLIAOLVASO KALAUZ átvételét tudják biztosítani. Erre az intézkedésre azért van szükség, mert csak annyi példányban nyomtatjuk a családi áhitatnak ezt a ma már általánosan elterjedt könyvét, ahány megrendelés arra *előre érkezik*. A könyv ára az idén is **fűzve 30, kötve 40 lei** lesz. Ez okból kérem megjelölni, hogy fűzve vagy kötve óhajtják-e a példányokat. *Iratterjesztés.*

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	hónap 1., 10. és 20-ik napján

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Inregistrat la Tribunalul Bihor S. III-a sub Nr. 1686-1939, la N-rul curent 35. sz. alatt
bejegyzve az oradeai Törvényszéknél.

Főszerkesztő:
DEBRECZENI ISTVÁN

ORADEA

Felelősszerkesztő:
BALAJTHY JENŐ

Vizsgák után.

Meghallgattam a szatmári elemi iskolás gyermekek vallásvizsgáit. Amilyen gyönyörködtető volt a hitvallásos iskolák valláserkölcsei oktatásának eredményessége, olyan lehangelő a többi elemi iskolai szórványokban tanuló református gyermekek szereplése. A belterületi iskolák válogatottabb oktató- és tanuló-anyagának munkája itt is szembetűnően elütött a kültelki iskolákétól, (sajnos, itt volt a nagyobb létszám az ottani elemek nagyobb szaporasága miatt!) de általában ezeknek a gyermekeknek a készültsége a gyenge átlagtól a botránys tudatlanságig a szomorúság egész skáláját felölelte. Ennél is szomorubb volt ezeknek a református gyermekeknek a viselkedése. A felvirágzott, a vizitáció, a helybeli lelkészi és világi vezetőség urainak jelenléte által ünnepélyesebbé tett templomban a vizgázó gyermekek nagy többsége szakadatlan beszélgetett, ásított, nyujtózott, verekedett, volt aki a vizsga után ott a helyben fejébe csapta a kalapját, fütyörészni kezdett, sőt a növendékek 20% azt sem tartotta kötelességének, hogy eljöjjön vizsgázni.

Megkérdeztem a hitoktató segédlelkész urakat, mi ennek az oka? Felelet: egyrészt a szülői együttműködés teljes hiánya, másrészt az iskolák vezetőségének ki nem elégitő együttműködése, de maga a tanterv is. A nagyobbára proletár munkás és földművelő szülők legnagyobb része nemcsak, hogy nem nevel otthon, nemcsak nem kívánja meg a vallásórák látogatását, de gyakran maga vonja el gyermekét az iskolától. Az igazgatóság pedig sokszor elveszi azt az 1 heti órát is hirdetések, megbeszélések, ünnepek, próbák, mozielőadások tartására, amit a tanrendszer engedélyez, a mulasztásokat pedig nem veszi szigoruan.

Nem elégitett ki ez a felelet és nem tudtam magamban elhallgattatni azt az érzést, hogy a hitoktatók nem elégséges buzgalmának, kellő fellépés hiányának igazgatóságnál és szülőknél egyaránt meg van a maga része a felelősségben. De azt is el kell ismernem, hogy nem ők az egyedül felelősök, hanem olyan kérdéssel állunk

itt szemben, amire rá kell irányítani egyházi és állami főhatóságaink figyelmét. Mert nemcsak itteni, hanem világviszonylatban is felvetődik a valláserkölcsei oktatás reformjának kérdése.

Gondoljunk csak vissza utolsó éveink ujságcikkeire. A napisajtó számos olyan diákbüntetről számolt be, amik megdöbbenettek mindenkit és a felelősök figyelmét ráterelték az ifjuság lelki életére. A magyarországi Zemplén-ügy, a tanáraik ellen fegyveres merényletet elkövető diákok, az összeesküvő és politikai gyilkosságokra nemcsak szövetkező, de ilyenekben részes főiskolások, egy amerikai folyóirat statisztikája, mely szerint a fiatalok bíróság előtt megforduló vádlottaknak több mint fele középiskolás és főiskolás, azt mutatják, hogy világ jelenségről van szó. Az ifjuság lelkiségével valami baj van, ami már nemcsak kis könnyelműségekre, hanem végzetes, börtönbe és erkölcsi halálba vezető bűnökbe sodorja őket. Jellemző, hogy a különben felületes amerikai napisajtó is az ifjuság lelki nevelésének elhanyagolásában jelölte meg ennek a veszedelemnek az okát.

Meggondolkoztató jelenség ez! Az a kor, amely az anyagiasságba, az anyag mindenhatóságának imádatába a legjobban elsüllyedt, mely vallást, erkölcsöt a lemosolygott tévelygések honába utalt, ilyen figyelmeztetéseket kap egy felsőbbrendű világ létezéséről! Az anyagelvűség virágkorában itt is, ott is ráébrednek a felelősségérzettel bírók, hogy nemcsak a kiegyensúlyozatlan költségvetés, a fel nem szerelt hadsereg a veszedelem, hanem a megmérgezett lelkű fiatalság, a jövő fegyelemre és felelősség-hordozásra képtelen polgársága, ez a belső ellenség is elpusztítja a nemzeti jövőt.

És mikor az ifju bűnözők egyre szaporodó száma előtt rettenve áll meg a felelős államférfi, rá kell jöjjön, hogy a lelki fegyelem, az ösztönök feletti uralkodás, az emberi méltóságérzet és a szociális felelősségérzet kifejlesztése, ezek az anyagtalán erők lehetnek gátjai az emberi társadalom széthomlásának. Ezeket a gátakat fel kell huzni és erősre építeni, ha biztonságot akarunk. El kell hangzania a segélykérő felszólításnak: család, nevelők, egyházak segítsetek! Segítsetek erkölcsi lényekké nevelni az ifjuságot! Szakítsatok le a tudomány öregbítésére szánt időből inkább, legyen a gyermek kevésbé képzett, de adjatok neki helyette szilárd jellemet, hitet, erkölcsi érzést, a jó és rossz közti különböztetés és választás képességét! Neveljétek bele, család az iskolával kéz és kézben, már az elemi oktatástól kezdve a szerénység, méltányosság, tisztesség, irgalom, ember becsülés és emberi szolidaritás eszméit, Istenfélelmét és a tekintély tisztelgetését, az egyéniség túlhangsúlyozott joga helyett a mindenkire való tekintet kötelességét. Azokat az »ócska« erényeket, amiket a »haladó« kor a sutba dobott, mikor felült a mindenáron való érvényesülés

paripáira, hogy minél nagyobb darabot kanyarítson ki magának a világ kincseiből. Ezekből a paripákból lett viharfelleg, melyben mindenki mindenkivel megütközött azt gondolván, hogy boldog lehet harcban állva mindenkivel. Ujból kiderült, hogy erkölcs, vallás, Isten nélkül, — *komolyan vett* erkölcs, vallás és Isten nélkül — nem lehet világot kormányozni.

A fiatal bünözők, a tanult rablók, a diplomás gyilkosok elleni harcot az állam hathatós támogatása mellett *vállalni kell* az egyháznak, iskolának és meg kell kezdeni a zsenge korban. Nem az eddigi langymeleg módon, langymeleg támogatással, sőt huzódozással, közvetlenül engedve át egy órát a vallásoktatás számára, hanem megadva a vallásoktatásnak azt az *első helyet*, amin hitvallásos iskolák bizonyítványain mindig állott.

A hitoktató és szülő pedig vegyék komolyan ezt a kérdést. A szülő boldogsága, aggkorának nyugalma és szépsége, a hitoktató, a leendő vagy jelenlegi parochus kenyere van itt a kockán! És még valami, ami az értékek sorrendjében mindezeknél több a nemzet, a faj, a világ jobb jövője.

Tereh Géza.

Jegyzetek a reakció és szükségrendeletekhez.

Dr Szathmáry Lajosnak e lap július 10-iki számában megjelent közleményében, egyházáért aggódó komoly férfibang, erő lüktet, fájdalom, kemény és melegézésű magyar intelem: — láncukat tépik az ördögök, a kötelesség-mulasztás, a fegyelmeztelenség, az alulról feltörő lelki szabotázs, — vigyázzunk, mert egyházunk veszélyben forog.

De mert egyesekre, vagy esetleg idegen vallásu olvasóra írása megtévesztő lehet, elvi szempontból kívánok hozzászólni, s már az elején leszögezem: nem áll evangéliomi ker. alapon.

Az egyház életét az államokéval hasonlítja össze. A hasonlat nemcsak abban hibás, mert az egyháznál a végrehajtó hatalom külső eszköze hiányzik, de abban is, hogy míg az államhatalom feje, formája, mindig más és más, addig az egyháznak a feje mindig egy és célja és követelménye sem változik; azután pedig sem Jézusnál, sem a keresztyénséget gyakorlati formába öntő tarrusi Pálnál cikk-író által javasolt intézkedésekre alapot nem találunk. Semmi sem áll távolabb Jézustól, s általában az ev. ker. egyházi felfogástól, mint ideig tartó államformák lemintázása. Jézus határozottan szembe

száll ezzel, mikor kimondja, hogy ne úgy legyen tinálatok és köztetek, mint a világi hatalmasságoknál; és az egész ref. mozgalom egyik főrugója a lelkiismereti szabadság mellett, a ker. egyház világi államok szerinti berendezkedésének a lerontása volt. De a cikkíró bizonyosan tud arról is, hogy a mai totális államok legkimagaslóbb embere nyíltan kifejezést adott annak, hogy más az állami politika és más a keresztyénség, — mert mi az állam? kényszer szülte alakulat. Embrió formájában egy kis pörsenés az ember nyakán, amely idők folyamán borzalmas daganattá nőtt. Ebbe a daganattól fuldokló és vergődő pogány világba állította Isten a Krisztust, a keresztyénséget, a ker. egyházat, hogy felszínre hozza és megőrizze az ember, az egyén emberi méltóságát, s az ige tüzével bele égesse többre hivatottságát annál, hogy anyag, tárgy, eszköz, holt valami legyen.

Hogy az alkotmányos szabadság földjén Angliában is és a többi államokban és a külső szervezetében episcopalis egyház felé hajló testvér kerületben is hoztak szükségrendeleteket, az még nem jelenti azt, hogy most már nekünk is azt kell tennünk, mert elég a keresztyénség bullája, a hegyi beszéd, mi tenni való van az őskeresztyénség egyszerű természetes intézkedéseihez, vagy az ezen felépült és nyugvó m. ev. ref. ker. alkotmánykeretéhez?

Cikkíró szerint a szükségrendeletekkel az alkotmány nem forog veszélyben. Én pedig megnyugtatom, hogy azok mellőzésével az egyház még kevésbé. Egyház alatt természetesen nem partikuláris szervezetet értek, hanem a keresztyén egyházat, ahogy értették azt a reformátorok is.

Az egyes gyülekezeteknek szaporodása, emelkedése olyan velejárója az életnek, mint a tenger árapálya. Szükségrendelet ezen mit se változtat. Rendbontók és hanyagok is voltak és lesznek mindig, de hogy az mételyként bele ne egye magát az egyház testébe, meglevő alkotmányunk törvényeink helyes alkalmazásával mindig orvosolható az emberi gyarlóságnak ez a kilengése.

A lelkészválasztásoknál felmerült egyes sajnálatos, kellemetlen esetek szintén nem indokolják, hogy szükségrendelettel a gyülekezetek szabad lelkészválasztási jogát csorbitani kellene. Ezen választási törvény alkalmazása mellett Nagyvárad megkapta a maga megfelelő embereit, Szatmár a maga Boros Jenőjét, az exponált Temesvár és Lugos a maga Debreczeni Istvánját, Nemes Elemérjét, és így tovább a kisebb-nagyobb gyülekezetek, és kérdésbe teszem, hogy más választási, vagy épen feltéve, de meg nem engedve — kinevezési rendszer mellett egészségesebb volna az elosztás? A lelkészt mindenkor a gyülekezet rendszerető, tere-hordozásban hü-

séges tagjai választják és azokban fölteszünk annyi érettséget, hogy adott viszonyok mellett a legjobb mellé állanak. Hiszen cikkiró szerint is »a ma divatos kortes információk csak a legritkább esetben megtévesztők.« Tehát a kivételes esetekből a jelen rendszer nem helytálló voltát állítani nem lehet, nem szabad. Hogy néha ellenkezően alakul a helyzet a megválasztott személyével kapcsolatban? Istenem! hányszor omlik össze legjobb reményünk? Hogy a minősítéssel mindez elkerülhető volna? Hát ki minősít? Az élet, a viszonyok, nem egyszer külső körülmények. Én pl. senkit se mernék jobb vagy kevésbé jól minősíteni. Ezelőtt 6 évvel kaptam 6 drb. thuja-csemetét. Mind szép zöld volt, üde, dús gyökérzetű. Hármaskötésben két különböző helyre ültettem el. Elültettem fás területre, mint ahogy beplántálunk lelkészt emberek közé. Aztán magára hagytam mindkét ültetést. Az egyik, a gyengébb hármaskötésben szépen fejlődik, életerejük a jó talajban nagyszerűen kibontakozott, ékesége a kertnek, szemet, szívet gyönyörködtető. — A másik hármaskötésben az általam jobbnak minősített, hitvány, kopár talajba került s elveszítette szép zöld színét, háromszor verte el a jég, fejlődésében megállott, nem bír a környezet mostohaságával, szájalomra méltó csenevész.

És most már ahol baj van, stagnálás, süllyedés, anarchia? a lelkészre lehet hárítani minden felelősséget? Régen megmondották, hogy a harc, a győzelem dicsőségében a szerencse, a körülmények, a közkatonák a vezérrel osztoznak, és viszont. És épen pont a lelkészekkel volna ez másképp? Meg aztán különben is hányszor van az, és csak a jó Isten tudja miért, a szemét halmozódásnak van ideje, aztán más idő jön, más ember és a zürzavarból kibomlik a rend, az épülés, a virulás, azon egyszerű törvény igazolására, hogy a piszokból nő fel a legszebb lilium, kit lehet hát kárhoztatni? És kié az előmenetel? Bizony nem a fűtőé és nem az akaróé, hanem a könyörülő Istené. Mit szóljak ezek után a cikkiró által felemlített dr Ravasz László kitételére? Annyi bizonyos, hogy kellemes csengése van világi fülek számára. Legyen hála a jó Istennek érte, hogy ez a mi naplelkű emberünk nem járta és nem ösmerte, és ne is járja, ne is ösmerje meg soha azokat a megdöbbenő árnyékos mélységeket, ahonnan nem egy tisztességre és elismerésre érdemes magyar református lelkész felcsukló zokogással sirta az arcomba, vagy szomorú mosollyal hullatta szívemre: — Minden hiába volt. És vajon Jézus a földön hogyan zárta le ez irányú végszámadását?

Munkanapló adatok, matriculák, vagy tudom is én micsoda könyvek iniciáléja, kiváló gonddal vezetése, pompás irodák, magánjövendelmek lelkészi szolgálat folytathatásához felhasználása, 26 Le,

s egyházak felvirágzása stb. mind igen szép dolgok, de hogy valami különös érdemszerű jelentősége volna, ezt mint református ember nem értem. Dolgozik az ember kötelességből, becsületből, Isten iránti önkéntelen hálából örömmel azért, hogy munkálkodhatik, de nem számításból, hogy valami különleges haszon is jár vele, azonkívül, hogy amivel azt a munkát úgy ahogy, de mégis megfizették. Katolikusoknál lendítő erő az érdem és jutalom, evangéliumi keresztyéneknél a kegyelem és hála. Nem tudom elhallgatni, hogy pld. a lelkészi irodának nem mindenki tulajdonít olyan nagy-nagy fontosságot, mint a cikkíró. Csak megemlítem, 13 hónapon keresztül, azzal az indokolással, hogy a lelkésznek szolgálati tere a templom és temető, az én lelkészi irodahelyiségem, mint ilyen teljesen szükségtelen valami, előbb telefonisták, majd egymás után felsorjázó tisztii pucerek nappali és háló-szobája volt.

A lelkészi kar súlyos anyagi problémái megvannak, és ez a tény a szolgálatot igénylő világi elemet se hagyhatja közömbösen. Tolnai a színérváraljai hitközségi elnök az ilyen természetű kérdések becsületes megoldására nagyon megszívlelendő dolgokat tudna mondani a mi vezető világi embereinknek, de annak a végig csinálásához persze annak az igaz átértéke szükséges, hogy az egyházban élő tagoknál a vagyon, a tehetség, a hivatal, az iroda, a rendelő, az üzlet, a műhely sokkal több kell hogy legyen, mint szakadozott ruhán a cifra gomb, vagy a vitézkötés. Nos de ezek egyelőre álmok, ezért az én anyagi bajokkal mértéken túlterhelt és viaskodó testvéreimnek lelkébe idézem, a keresztyénség élő zsinatát, amelynek egykoru feljegyzés szerint legtiszteletreméltóbb jellemvonása volt: a püspökök általános szegénysége. Mindig felbugyborékol bennem az öröm, ha rá gondolok, hogy a magyar református lelkészi kar e tekintetben soha nem állott messze az első atyáktól. De hogy a szegénységben nyomorgásig eltolódások ne legyenek, erre nézve hirtelen magam se látok más megoldást, mint a javadalmak arányosítását. Nem új dolog. Ha jól tudom, meg van a szászoknál, skótoknál s megközelítően az amerikai protestánsoknál. Ez az arányosítás itt minálunk még mindig általános szegénységet fedne, de talán kenyér és ruha kérdésében a tisztességes szegénységet. Eltűnne a 3000 Leis éhbér, megcsorbulna a cikkíró által emlegetett 20,000 Lei; noha mit szóljak ez utóbbira is? Felső textil ipari szakiskolát végzett fiatal emberek akármelyike megkeres annyit. Épen kapóra jön. A reformáció a maga krisztusi hit és alkotmányrendszerét nemcsak lényegében, de külső formáiban is inkább a páli elgondoláson építette föl. Hát az evangéliom, az ige hirdetésben Pálnak utódai nem tudnának megbarátkozni a mindent mástól váró helyett az önsegítés

gondolatával? Hátha már holnap azt a pusztát lét fenntartásához elegendő 1 kg. búzát se szedhetik le a más mezejéről? Hátha az igehirdetés mellett és annak érdekében az »en kezekkel« munkálkodás is szükségessé válik? — a ref. lelkeszi karnak kezében a lehetőség anyagi helyzete türhetőbbé, jobbra tételére. Nem temetés; vagy gyorssegély egyletre gondolok, hiszen ehez, míg van áll. illetmény, egyéb se kell, mint adandó esetben a ker. pénztárból a megfelelő összeg rendelkezésre bocsátása, míg a tagoktól a fedezetre szolgáló megállapított díj levonható lesz. Nem erre gondolok, hanem a ref. társadalom szélesebb rétegének bevonásával a lelkeszi kar erkölcsi súlyának és anyagi erejének komoly céltudatos termelő munkába állítására.

Kováts Károly.

(Folyt. köv.)

A nemzet létalapja: a gyermek.

Eddig is éppen eleget bölcsekedtünk arról, hogy a gyermek áldás, a gyermek jövő, a gyermek közkincs, mert a nemzet létezésének alapja, de hogy mennyire igazak ezek a szavak, soha se jelent még meg olyan plasztikusan lelki szemeink előtt, mint Franciaország összeomlásában.

A gyermek nemcsak önmagában hordozza a jövőt és jelenti a nemzet létalapját, hanem hatalmas emberformáló jelentősége is van. Mert a gyermek — bármennyire kedves is — gond, sokszor baj, törődés, lemondás: lelki és testi megedződés még a szülőkre nézve is. Az egyke, vagy gyermektelenség? Könnyelműség, gondtalanság, élvezethajhászás, elpuhulás: lelki és testi elernyedés.

Ezt a megdönthetetlen igazságot lehet kiérezni Franciaország tragédiájából, amit egyébként a megbukott ország vezető körei is elismernek.

Mi sem érdemlünk, de nem is nyerünk külömb sorsot, ha az előttünk lévő nagy példából le nem vonjuk a tanulságokat. A romlás jelei bizony nálunk is erősen mutatkoznak. Az egyke, sőt egyse nemcsak felsőbb köreinket, hanem köznépünket is erősen csáb-utra terelte. Ennek a testi és lelki kihatásai érezhetők ugy az elkényeztetett egykében, mint — minden közügy iránt elérzéktelenedett szüleikben. Nincs pap és tanító, aki ne tapasztalta volna, hogy az általános jónak — a legtöbb esetben — a gyermektelen, vagy egykés szülők a kerékkötői. Miért? Mert eltompult erkölcsi érzékük

s a világon csak önmagukat szeretik. Gyermekeiken, népes családjukon keresztül nem fejlődött ki bennük a másokért való munka, áldozatkészség, lemondás, jövőbelátás egyház és nemzetfentartó szent érzése.

Ezen az egyház és nemzetrontó bajon segíteni kell. De ki erre hivatottabb, mint a lelkipásztor és a tanító, akik a néppel közvetlen és személyes kapcsolatban vannak. A templomok és az iskolák katedráinak egyik főproblemája legyen a gyermek, mert az ige mondja: »Szaporodjatok és töltsétek be ezt a földet...«

De a lelki határokon kívül a kérdés anyagi oldalát sem hanyagolhatjuk el. Vitán felül áll, hogy a gyermek közkinccs, mert az egyház és a nemzet létezésének az alapja. Ha így van, mert így is van, — szakítanunk kell a sokgyermekes szülőkkel eddig tanúsított bánásmódunkkal.

»Annyi pulyája van annak, mint a rostán a lyuk.« — »Olyanok azok, mint a veres kolompér.« — »Ugy szaporodnak azok, mint a pocegerek« — hangzik tudatlan, falusi ajkakon; ennek az otromba tudatlanságnak el kell némulnia a csak orruk hegyéig látó, degenerálódott ajkakon. De az nem elég. Ha a gyermek közkinccs: a kötelességét teljesítő szüle ne csak közmegebecsülés tárgya legyen, hanem siessen a társadalom segítségére. Mert a sokgyermekes szülők teljesen magukra vannak hagyva és sok esetben nem képesek a társadalom hasznos tagjává nevelni gyermeküket.

Emlékezzünk csak a háboru-előtti családi pótlékra, amely teljesen magukra hagyta a háromnál több gyermekkel bíró tisztviselőket. Vagy emlékezzünk a mai állami és egyházi adózásra, amely teljesen figyelmen kívül hagyja a gyermekeket. Vagy emlékezzünk a legtársadalomellenesebb tényre: a tandijra, amely a sokgyermekes szülőket nem egyszer egyenesen a nyomorba taszítja.

Ha a gyermek közkinccs, indokolt esetekben nem szabad annak minden terhét a szülőkre áthárítani. Ezen a téren az ige alapján álló egyháznak kell jópéldával előljárni. »Egymás terhét hordozzátok« — mondja az ige. A tandijat törölni kell. Ennek a hijját fizessék azok az egyháztagok, akik nem akarnak, vagy pedig akiknek a Gondviselő nem adott gyermeket. Az egyházi adó kivetésénél figyelembe kell venni a gyermekek számát s a mutotkozó hiányt a gyermektelen gazdagoknak kell viselniök.

A kezdeményezés áldásos hatású; a sokgyermekes szülő és a gyermek ilyen irányu megebecsülésének az eredménye: semmiképen sem fog elmaradni.

Tóth Zsigmond.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

FRINT LAJOS

magyar evangélikus püspök hazatért az ő Urához.

A romániai magyar ágostai hitvallásu evangélikus egyházat nagy gyász érte. *Frint* Lajos szuperintendens, a mindenki által becsült és tisztelt ősz egyházfő életének kilencvenedik esztendejében, néhány hónapos szenvedés után e hó 19-én elhunyt.

Frint Lajos 1850-ben született Aradon, ahol apja szintén evangélikus pap volt. 1875-ben szentelték lelkésszé Békéscsabán és hat esztendeig a Bácskában és a Bánságban több községben fejtett ki papi funkciót. 1881-ben választották meg Aradra lelkésznek és az ő működése alatt épült fel a tetszetős aradi gótikus stílusú új templom, valamint az egyház kétemeletes palotája. Az uralomváltás után az ő kezdeményezésére indult meg az evangélikusok mozgalmá, hogy megalakuljon a romániai külön magyar evangélikus egyházkerület. Hosszas fáradozás után végre 1927-ben Goldis László akkori vallásügyi miniszter elismerte a szuperintendenciát és annak első szuperintendensét, *Frint* Lajost, akit egyhangulag választottak meg.

1940-ben Dragomir S. volt kisebbségi miniszter közbenjárására szavaztak meg rövid égszakaszos törvényt, amely a romániai magyar evangélikus szuperintendenciát törvényes szervnek ismeri el és részére a vallásügyi tárca költségvetésében államsegélyt vesznek fel. Az agg egyházfő már nem jelenhetett meg az uralkodó előtt, hogy letegye a hivatali esküt, mert ebben a betegségében megakadályozta. *Frint* Lajos kiváló tehetségével, nagy theologiai tudásával és lelkes szervező képességével hatvanöt éven át nagy hűséggel szolgálta az Urat, ki egész a legutóbbi időig teljesen megőrizte szellemi és korához képest testi erejét.

Elhunytát özvegy leánya, fia és unokái gyászolják. Temetése jul. 21-én ment végbe hatalmas részvét mellett. Képviseletette magát püspökünk *Csernák* Béla ker. főjegyzővel, az erdélyi egyházkerület *Kádár* Géza generális directorral, a kolozsvári theologia *Gönczy* Lajos dr igazgatóval és az aradi, valamint a temesvári ref. egyház. Az ev. lelkészek csaknem teljes számban megjelentek és többen a német ev. lelkészek közül is. A gyászszertartást *Materny* Imre nagyváradi esperes végezte, Ézs. 22: 20—25. alapján tartott igehirdetésével, a sirnál pedig *Nikodemusz* Károly brassói esperes mondott áhitatos imádságot.

Tóthfalussy Károly nyug. marosvásárhelyi lelkész, a marosi egyházmegye volt esperese, életének 71-ik, boldog házasságának 44-ik évében, hosszas szenvedés után június 15-én visszaadta lélkét Teremtőjének. Fél századon át szolgált anyaszentegyházát, előbb püspöki titkár, majd a vásárhelyi egyház meghívására több mint 40 éven át ennek a nagy egyházközségnek lelkipásztora. Rendkívül sokoldalú munkásságot fejtett ki, egész az utolsó évekig az alkotás lázában élt. A belmissziói élet és munka terén egyik uttörő volt. Szerkesztette egy évtizeden át a Vasárnap című vallásos néplapot, mely legfőbb ébresztő szerve volt az erdélyi reformátusságnak. Nagy képes Bibliájának kiadásával az egyetemes egyházban eredetit alkotott és az Isten igéjének terjedését hathatósan szolgált. Bibliái segédkönyvei és építő iratai sok áldást hoztak a lelkeknek. Fáradhatatlanul tevékenykedett a hitéletnek szeretetmunkákban és intézményekben való megnyilvánulásáért. Nagy érzékkel birt a gazdasági élet irányában is. Méhészetével, gyümölcsfa-telepével, takarékpénztár alapításával a Maros mentén uttörő munkát végzett. Marosvásárhely életében pedig Bernády György mellett jelentős szerepet játszott.

A hazatért szolgáltnak adja meg az ő Uruk az élet koronáját.

| ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ | HIREK | ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ |

Lelkészeiktatás. Több ízben irtunk már arról, hogy Liszkay Kálmán belényesujlaki lelkésznek Tótiba történt megválasztása után a belényesujlaki gyülekezet bizalma Makkay György szatmárudivari lelkészre irányult. Az egyházközség presbiteriuma, majd a választó közgyűlés is Makkay Györgyöt választotta meg lelkészévé. A fiatal papot igen jól ismerik Biharmegyében, hiszen éveken át működött Nagyváradon és ez idő alatt vidéken is több ízben végzett lelkészi szolgálatot. Igehirdetésével, pásztori munkájával ugy feleltesei, mint hivei megbecsülését érdemelte ki. Udvariba történt megválasztása óta az ottani hivek között is igen sikeresen szolgált. Távozása érzékeny veszteség volt. Új lelkészi állomáshelyén nagy szeretettel és megbecsüléssel fogadták Makkay Györgyöt és családját. Makkay György beiktatása az elmúlt vasárnap délelőtt ment végbe bensőséges ünnepségek során. A beiktató beszédet Juhász András váradfenesi lelkész végezte, majd Makkay György mondotta el nagyhatású beköszöntő beszédét. Az istentisztelet után küldött-ségek üdvözölték az új lelkészt, akinek megválasztása nagy nyeresége a Belényes-környéki magyarságnak.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

T. G. Megkaptam, egy jön is, de kár, hogy már előbb el nem küldted. Így a cím nem, de a tárgy most is időszerű. K. K. K...e. Nagyon örülök, hogy végre sikerült megszólaltatnom. Valamint annak is, hogy szám ize szerint adtál kóstolót írásaiból, melyeknek folytatását a jövőben is, ezét a cikket pedig mielőbb, hogy a legközelebbi számtól el ne késsék. Sz. S. P...a. Véleményedet mindenben helyeslem és ha valami akadály nem lesz, hozni fogom. O. I. B...i. Hogy került az ismertett könyv hozzád? Nagyon hosszúra nyult, valamit rövidíteni kell rajta.

Társ-szerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor, Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

Pályázat. Az Érmelléki egyházmegyébe kebeleztetett kágyai ref. egyház presbytériuma pályázatot hirdet a kántortanítói állásra. I. Javaldalom: 1.) Rendes jó lakás és kert. 2.) 10 (tiz) kat. hold réti-szántóföld. 3.) 14 (tizennégy) kat. hold agrár-föld, melynek minden adóját a haszonélvező tanító fizeti s ezért az egyház felelősséget nem vállal. 4.) 10 (tiz) q. búza vagy folyó ára. 5.) 10 (tiz) hl. bor helyett 10 (tiz) q. búza illetve forgalmi értéke. 6.) 4 (négy) q. szemes tengeri. 7.) 1 (egy) öl tűzifa beszállítva. 8.) Stóla. 9.) Államsegély abban a mértékben, amint azt a minisztérium utalja és a püspöki hivatal szétosztja. II. Kötelesség: I—IV. osztályos vegyes iskola tanítása. Kántori szolgálat. Egyházi jegyzőség. Lelkész akadályoztatása esetén helyettesítése a katedrán. Belmissziói munkákban segédkezés. Egyházi énekhar szervezése és vezetése. Pályázhatnak törvényes kántortanítói oklevéllel bíró férfi és nő tanítók. Pályázati határidő 1940. augusztus 20. A kérvények mellékletekkel együtt a lelkeszi hivatalhoz küldendők: Cadea. jud. Bihor. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Presbytérium.

Pályázat a biharszentjánosi ref. elemi iskolánál helyettes tanítói állásra. Fizetés: 1.) Évi 12.000 Lei, havi részletekben. 2.) 4000 Lei tandíj. 3.) Egy szoba s konyhából álló lakás. Kötelesség: felső osztályok tanterv szerinti vezetése. Szükség esetén templomi szolgálat. Pályázhatnak az állami és egyházhatósági rendeleteknek megfelelő okleveles férfi tanítók, esetleg tanítónők. Pályázati kérvények aug. 14-ig napjáig a lelkeszi hivatalhoz küldendők, Sântion u. p. Episcopia jud. Bihor. A presbytérium.

ELŐFIZETŐI FELHÍVÁS!

SINKA JÓZSEF

váralmási református lelkész,
a kiváló fiatal, erdélyi pap-
költő, egyházi beszédeiből

„IME AZ EMBER, IME AZ ISTEN“

cím alatt egy kötetet készül kiadni. — A négy részből álló kötet összesen harminc beszédet tartalmaz; ezek közül hét Istenről, hat az anyaszentegyházról, nyolc a parancsról és kilenc az emberről szól. **Az előfizetési-díj 100 leu**, ami fizethető készpénzben, a könyv átvételekor, vagy a kongruából való levonás útján. — Előfizetni lehet ORTH GYŐZŐ belm. titkár címén, Oradea, Oficiul Episcopal Reformat. Strada V. Alexandrii 31.

ITT AZ ISTEN KÖZTÜNK

csendes órai vezérfonal az 1941. évre már összeállítás alatt van. Felkérjük Lelkésztestvéreinket, hogy a gyülekezetükben a biblia-olvasó kalauzra szóló igényeket összeírni sziveskedjenek. *Legkésőbb augusztus 20-ig pedig jelentsék az Iratterjesztési Osztálynak*, hogy hány BIBLIAOLVASÓ KALAUZ átvételét tudják biztosítani. Erre az intézkedésre azért van szükség, mert csak annyi példányban nyomtatjuk a családi áhitatnak ezt a ma már általánosan elterjedt könyvét, ahány megrendelés arra *előre érkezik*. A könyv ára az idén is **fűzve 30, kötve 40 lei** lesz. Ez okból kérem megjelölni, hogy fűzve vagy kötve óhajtják-e a példányokat. *Iratterjesztés*

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja“ a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

REFORMÁTUSOK LAPJA

Inregistrat la Tribunalul Bihor S. III-a sub Nr. 1686—1939, la N-rul curent 35. sz. alatt
bejegyevze az oradeai Törvényszéknél.

Főszerkesztő:
DEBRECZENI ISTVÁN

ORADEA

Felelősszerkesztő:
BALAJTHY JENŐ

Ember 1940.

Egy boldogabb, jövődö kor történetirója így fogja megírni az embert 1940-ben:

»Az ember ebben a szomorú emlékü korban a halál, háború és rémület rabszolgája lett. Egész életét baromi munkába ölte, élete hasznát adóba izzadta, a földet füstökádó bombagyárakká, komor fegyverraktárakká változtatta, a tenger csak kártételre való acélszörnyektől hemzsegett és az égből irtózat és halál jégesőjét ontották félelmes repülő rajok. Élete állandó fenyegetése elől a föld mélyébe költözött később gyáraival, útjaival együtt és kezdte elfelejteni, hogy van ég kéksége, hegyek szépsége, erdők zsongása és az éneklő madarak elnémultak az ijedelemtől. Vakká vakulva és süketté rémülve láncolta magát az improduktív, a pusztítás rögeszméjének szolgálatában álló munka gályapadjához és rémületének vacogásából csak hisztérikus örömök, idegrázó szenzációk tudták kiragadni. Szórakozása beteges volt, öröme annak felejtése hogy micsoda lealjasodáson ment keresztül. Életcélja: átvegetálni az életet úgy, ahogy, lopva itt is, ott is egy kis örömet, abban a reményben, hogy talán másnak jutnak a még szörnyűbb leszámolások. Az ember gondolkozását egyedül ezek a leszámolások foglalkoztatták, egyedül ezek lendítették az egyént és a közt pokoli méretü erőfeszítésekre. Nem született, vagy pihent minden teremto terv a közjóra, az egyéni boldogságra. Nem voltak csak tákolgatások, hogy ez üres és céltalan élet valami szörnyü öngyilkos tömeghisztériában ne robbanjon ki. Felszines részvét a mások szerencsétlenségén, nem törődés semmivel a magam höröcsög fészken kívül, önzés diktálta szolidaritás és önzés diktálta ellenségeskedés, félelem még a barától is, — ime ilyen szörnyü ég alatt az ilyen szörnyü kilátástalanság jegyében élte 1940 embere életnek csufolt tengődését. Barbárizálódásának fel-fel sajtó tudatát a propaganda tüzén piritott tömeg egykedvü menetelése, vagy heccelt állati üvöltése nyomták el.«

Ki ne ismerne rá közülünk ebben a képben mai világunkra,

arra a világra, amelyből kiesett Isten? Arra a világra, amely levonta az anyagelvűség, a technikai művelődés, a szabadelvű világvezetés és egyéni életvite! végső következtetéseit, és kapta mind ezért azt, amiben mi élünk. Rádió, ujság, gyár, háboru, halál rabszolgaságában, tanácstalanul és rémülettel tapogatunk jövőtlen jövőnk felé, amiből még nagyobb rabszolgaság, még szörnyűbb háboruk, még halálosabb reszketések integetnek gyermekeink felé. Ott állunk ahol Madách Ádámja: felrohantunk a sziklára és onnan nézünk szembe az emberi ész szerint egyetlen lehetséges és logikus megoldással, az emberiség öngyilkosságával.

És akkor a mindennel leszámolt, a mindentől megcsalt emberi szívbe, amelyben nincs már hányaveti önistenítés, önerejében való mérhetetlen bizakodás, az ész és anyag mindenhatóságában való balga hit, — bevetődik egy sugár Isten aranyló szeméből.

És meglibben a kétségbeesés mindent előntő feketeségében egy észszerűtlen, egy természetellenes, mert anyag fölötti élet és jövő lehetőség: Talán Istennel, talán Istenre, igazságra és irgalomra, méltányosságra és szeretetre, eltépett számadásokra és önmagunk iránti szánalomra fel lehetne építeni a jövőt, a béke jövőjét. Ez a béke lehetne örök, egyedül ez lehetne örök, mert alapja az egyedüli örök: Isten!

Aki élni akar, — és élni nemcsak jog, hanem kötelesség is, — nem felelhet rá mást, mint Ádám, az örök Ádám:

Uram legyőztél. Im porban vagyok!

Nélküled, ellened hiába vivok!

Emelj, vagy sujts. — kitárom keblemet.

Tereh Géza.

Jegyzetek a reakció és szükségrendeletekhez.

(Folytatás.)

A bibliai álláspontot, hogy akik az oltár körül forgolódnak, onnan éljenek, mert méltó a munkás a maga bérére — ennek a jogosságát teljes egészében fentartom és amikor ez állásponton túl a lelkészek anyagi helyzetének jobbátételére kitérek, ezt az oltárainkat szükösen ellátó magyar ref. egyháztagok gazdasági leromlottsága, szegénysége hozza magával.

Nagy merészség volna bárki részéről ma biztos irányvonalat adni, hiszen vas, vérszag terjeng a levegőben és ezer meg ezer ember érez temetői hangulatot, rettenetes kicsattanását és sokkal

kevesebben a szeretet és komoly munkára alkalmas béke fehérvirágos, közeli beköszöntését.

De maghintasra alkalmas az idő, hiszen sok életmagot szór el a tépázó vihar, és tán épen ezeknek köszönhetjük a földön felvirult tenyészetet.

Hogy a termelő munkának milyen ágát és irányát követeli népüktől a holnap, ezt részben meghatározzák bizonyos adottságok. Ahol az östermelésre lehetőség van, annak a fokozására a szorgalom mellett fel kell használni a gyakorlati tudás minden alkalmas eszközét és módját a nyersanyagtermeléstől az ipari feldolgozásig és értékesítésig. A nyersanyagtermelés magában nem rentabilis, hogy csak a gyümölcsstermelésről szóljak, 2—3 évbeni egyszeri jó termés eredményét szinte felemészti a terméketlen évek kiadása. Nem vitatom miért, de hasonló esetet tapasztalunk a mezőgazdaság más területén is. — Számottevő házi-iparról kerületünkben nem beszélhetünk. Hanem van egy iparág, amelybe részint mint termelő, részint mint fogyasztó és elárusító bekapcsolódhatnék a mi ref. társadalmunk minden rétege. Pál apostol írja, hogy szövés-fonásban foglalatoskodott. Mintha nekünk szólna. Az idő mostohasága miatt ruha mindig kell, ugy, mint a kenyér. Mi termelünk kenyeret magunknak és másnak. Mi termelünk lent, kendert, gyapotot és gyapjat másnak. Mi eladjuk a gyapjat 100 leiért és megvesszük a belőle készült szövetet mástól 1000 leiért. Beszéltek az én testvéreim vagy egyszer komolyan szövő-fonó ipari szakemberekkel, akik a végén bizonyos szegyenkezéssel beismerték, hogy míg a buza termelő alig látja meg az üzem 2—3 % -t, a szövő-fonóipar a cc. 200 % -ot behozza? Méltóztassanak elgondolni, ha csak a magunk népét, azt a 250.000 ezer embert látnánk el ruhával, mit jelentene az? Pénz kellene hozzá és sok minden? Néhány éve 2 magyar ajku örmény ember a fővárosba ment, munkát keresni, szerencsét próbálni. -- Szövő-fonó gyárba kerültek. Egy vagy két év múlva eladták az otthoni retye-rutyát. Vettek egy-egy gépet 50—50.000 leiért Németországból, (ugy tudom a honi gyártmány jóval kevesebbe került volna), a rákövetkező évben mindenik vett a meglevőhöz újra 2—2 gépet és tovább évről-évre ebben az arányban fiadztatták a meglevő masinákat. Ma az üzem több mint 2000 emberrel dolgozik, a mérnöknek 40, a felső-szakiskolásoknak 20, az alsó-szakiskolásoknak 10.000 leieket tud fizetni havonkint s a munkások is megtalálják a számításukat és az üzem növekvőben van.

Nagyvárad központtal nem lehetne ezt nekünk megcsinálni? A kerületnek, a lelkészeknek van hozzá lehetősége anyagi is, erkölcsi is, azon a felbecsülhetetlen erő mennyiségen kívül, amit a saját érde-

kükben is tudnának nyújtani világi testvéreink. Persze a beindítás stb. nehéz dolog. Azzal tisztában vagyok, hogy azok az egyelőre rendelkezésre álló termek és tőke stb. se ma, se holnap, ugy magában nem közgazdasági fogalom, de mássá lesz a kép, ha bekapcsolódik e zajos idők után meginduló új ritmusra lüktető gazdasági élet menetébe. Semmi sem könnyű. Ez sem. De nagyon nehéz, ha úgy vagyunk a saját nyomorúságunkkal szemben, mint bizonyos szent remetéek voltak az elcsigázott szegény emberrel, midőn kérte őket, hogy egy rőzse köteget segítsenek vállára emelni. Az egyik csak ránéz merően a könyörgőre, majd megszólal: Mit gondolsz te én rólam te szegény ember? tudd meg, hogy én szent ember vagyok és nem szennyezhetem be magamat holt anyagnak az érintésével — már pedig a rőzse-köteg az. Ott hagyta, tovább ment. A második ilyenformán intézi el: Nagyon sajnállak téged barátom, de én minden erény között leginkább az alázatosságban gyakorlom magamat, én mondhatom neked szépen haladok az erényben, de látod, ha én téged most megsegítnélek, ez a tett kevélységet ébresztene bennem: Óh Istenem, milyen jó is vagyok! — Ezt az alázatosságom ellen törő alkalmat, magad is belátod, nekem kerülnöm kell. Ment a másik után. A harmadikhoz már rimánkodón beszélt a legyalázott ember, elmondta, hogy kegyetlen, gonosz gazdája van, aki őt, ha a terület későn érkezik, igalmatlanul el fogja verni. — Jaj te szegény ember, úgy megrendített a te nyomorult sorsod, helyzeted, hogy kiment belőlem minden erő, bármint akarnálak, képtelen vagyok segíteni rajtad. — Ezzel elégitette ki a harmadik. A negyedik egy kis törpe volt. Ez be sem várta a kérő szavakat, már is mondta: én segítnélek, de magad is látod, milyen kicsi vagyok, az én segítségemmel nem érnél semmit — ezzel ment is tovább.

Isten őrizz, hogy mind ilyenek volnánk. De az is kétségtelen, hogy a dr Koronka Pálok mellé föl kell sorakozni, és oda állani becsületes nekiszánással a dr Szathmáry Lajosoknak és dr Soós Istvánok tettejének is. Tág tér nyílna a jó munkára és sok olyan dolog nyerne ennek kapcsán megoldást, amelyeken ma csak tépelődünk és magunkat emésztjük anyagi eszközök hiánya miatt. Aki népünk sorsával foglalkozik, annak látnia kell, hogy azok a szikkadt emberek, milyen előrehajoltan, messzenéző szemekkel és hallani vágyó fülekkel figyelnek. Mélyből fakadó igaz emberi zengésű hangot várnak. és kiutat keresnek a sötétségbe vesző mélységekből emberibb sors felé. Mert népünk élete és munkája évszázadok óta a földhöz van kötve, csupa egyszerű emberek, akik ma már nehezebben küzdenek a megélhetéssel és bizony soknak alig van betevő

fatatja, és a megmaradó hibáknak, cikkiró által felsorolt bajoknak ez az egyik és nem legkisebb oka.

Szent igaz, amint a cikkiró helyesen mondja: valaminek történnie kell. Nos hát mentő munkát igénylő eljárás helyett kezdjük el alól a szigorú, erőszakosságig menő fegyelmezést, lelki mosogatást? Ha nem tévedek, se Luther, se Kálvin nem itt kezdte el, hanem nagyon is előkelő uraságoknál.

Ellenben hallottam valami királyról, rendet akart teremteni az országában, nagy tisztogatást. Kemény parancsot készül kiadni a sugalmazók szerint türhetetlen viselkedésű alsó népség megzabolázására. Tudomást vesz arról az udvari bolond. Dézsa vizet állít mindjárt a több garádicsos feljáróhoz. Seprüt, rongyot, keféket veszen elő, belemártja a vízbe és nagy buzgalommal öntözi, surolja, mossa a legalsó fokot, s mikor patyolat tisztán törülgeti, megyen feljebb és azon végez hasonlót. Közbe, jön a király és nézi a munkát, nézi és egyszer csak rászól: mit csinálsz te bolond? Tisztogatok felség, feleli a bolond vissza. Látszik, hogy bolond vagy, mondja a király, hiszen így soha se lesz tiszta a garádics, mert akármilyen tisztára mosod előbb az alsót, a felülről reá ömlő szennyvíz mindig bemocskolja. No hála, hogy tudja már a felség honnan kell a seprést elkezdeni! Ezzel a bolond a királyra kacag és továtűnik. Az országban pedig lett rend és békesség.

A cikkiró ur közleményét szívesen olvastam és köszönöm, mert ha nem is egyezik mindenben a felfogásunk, de pontosan összecseng a szívünk dobogása a szüntelenül tépelődésben a fölött, hogy népünket miként lehetne megerősíteni és megtartani és növelni lelkében mind azt, ami érték, ami jó és nemes. *Kováts Károly.*

KÜLFÖLD

A keresztyén pacifizmus kritikája.

Érdekes könyvet ismertet Adolf Keller professzor a svájci Kirchenblatt hasábjain. Írója a newyorki Reinhold Niebuhr, amerikai kiváló theológus. Szerinte Amerika semlegességének legfőbb oka az amerikai nép pacifista világnézete, mely irtózik minden háborútól. Ez a pacifizmus azonban nem számol a valóságokkal és következményeiben öntetszelgő perfectionizmushoz s a mások szenvedéseivel szembeni teljes közömbösséghez vezet.

A feltétlen pacifizmus különben is háresis, mondja Niebuhr, mert nem számol a bűn rettenetes valóságával, az evangéliumot a hitből való megigazulás és a bűnbocsánat hirdetésének elhagyásával

csak világjavító tanításnak tartja, Krisztus keresztje és maga Krisztus is csak a tökéletes szeretet szimbolumává lesz.

A pacifizmus nagyon szeret Jézusra hivatkozni s a maga relativ szempontjait az ő hegyi beszédével igazolni. A szeretet parancsát azonban nem lehet egyszerűen egy minden erőszak s a gonosszal szembeni ellenállást kizáró etika felépítésére használni. Annál kevésbé, mert hiszen Krisztus törvényét maradéktalanul soha senki be nem töltheti. A pacifizmus figyelmen kívül hagyja azt az ellentétet, mely a szeretet parancsa és az emberi bűn között fennáll, mely ellentétet nem a pacifizmus, hanem egyesegyedül Isten tud feloldani kegyelmének felajánlásával. Az a theológia, mely nem számol a bűn valóságával häretikus. Az amerikai pacifizmus a megszentelés gondolata mellett a megigazulás tanáról egészen megfeledkezik. A legálisztikus önigazságosság és Isten megbocsátó és megigazító szavába vetett egyedüli és feltétlen bizalom között óriási szakadék van. Már pedig a pacifizmus az előbbiből táplálkozik s mint ilyen nemcsak a perfectionizmus egyik formája, hanem az emberi jóságba vetett reneszánsz-hit késői gyümölcse is.

A pacifistáknak természetesen igazuk van abban, hogy a szeretet a keresztyén ember élettörvénye s mint ilyen az emberi együttélés minden formájával szemben kritikai principium marad. Ám minden formája az együttélésnek az embert olyan konfliktusba sodorja újra és mindig, melyben egymással szemben bűnösök állanak mindkét oldalon, nem pedig igazak bűnösökkel szemben.

A pacifizmus ábrándképeket kerget, az egyháznak mégis védelmébe kell vennie a pacifistákat, mert a mai gyűlölködő világban ők figyelmeztetnek a lehangosabban arra, hogy rettenetes dolog Isten teremtményeit életüktől megfosztani és arra, hogy mi mindnyájan testvérek vagyunk. Az igazi keresztyén pacifizmus azonban mindenkit vád alá kell helyezzen, mert mindnyájan bűnösök vagyunk, s senki sem ülhet be a tökéletességnek székébe, a pacifisták sem, akiknek jobban kellene tudniok, hogy a világot nem a szeretetről szóló szép prédikációk és az embereket egy törvény, vagy ideál követésére való felszólítások, hanem egyesegyedül Isten kegyelme mentheti meg.

Keller szerint Niebuhr professzor könyve igen alkalmas arra, hogy az amerikaiakat felületes pacifizmusuk felülvizsgálatára készítse és döntésre kényszerítse őket azokkal a jelenségekkel szemben, melyek mellett ma egyetlen keresztyén ember sem mehet el nyugodt lelkiismerettel.

O. I.

L A P S Z E M L E.

Tövissek.

A jugoszláviai »Hitélet« c. hitbuzgalmi folyóirat 1940. 100-101. oldalán református lelkek panaszkodnak a gyónás hiánya miatt. »Egy protestáns lelkipásztor mondotta Wiercinszky jezsuita atyának: Nem tudom, mit adnék érte, ha tudnék, mint Önök, katolikus papok gyóntatni.« Illemo Camilli fiatal korában kilépett az egyházból. ...hosszu és nagy benső küzdelem után visszatért az Egyházba és pap-, katolikus pap lett. Elsősorban az az égető és elolthatatlan kívánságom támadt, hogy miként tudnám megvallani multam minden hibáját és megszabadulni tőlük.« — Dr H. J. Schon főorvos: »...Láthatják uraim, az evangélikus egyháznak újból be kell vezetni a szentgyónást. Lelki vezetés gyónás nélkül el sem képzelhető. Ha tehát a beteg lelkek orvoshoz fordulnak, annak az evangélikus papok az okai, akik nem értik a rájuk bízott lelkek lelki szükségleteit. A katolikus egyház azért vonz ma többet, mint máskor, mert a gyóntató székben lehetőséget nyújt mindenkinek lelkét feltárni.« — »...az elmebajos katolikusok száma sokkal kisebb, mint az evangélikusok százaléka...Katholikusoknak van gyónásuk, nekünk nincs. Az evangélikusok sohasem tudják biztosan, mikor békültek ki Istennel és így sokkal könnyebben kapnak idegbajt.« — A 134. oldalon a neves hitbuzgalmi lap így ír: »A falu hitvédője egy okos ács. A vidékről írja az egyik lelkipásztor: Olyan büszke vagyok az egyik hívemre, a Kálvin okvetetlenkedő hiveit így hallgattatta el: Mielőtt az Úr Jézus eljött, Isten prófétákat küldött, akik jövendöltek az Üdvözítőről, hogy mindenki megtudhassa, hogy ő a Megváltó és az ő tanítása az Igazság. De sem az Úr Jézus, sem a próféták nem szóltak Kálvin Jánosról. Pedig ha Isten akarta volna a Kálvinizmust, bizonyosan jövendölt volna róla. Krisztus csak hamis próféták jöveteléről szólt. És ezt a frappáns feleletet egy 6 elemű végzett ács mondotta.« — De Isten előtti felelőséggel a gyűlöletért tudós ember továbbította sok ezerhez — tegyük hozzá.

A Rózsafüzér Királynéja c. tekintélyes lap 1939. évi 207. oldalán az evangélikus Finnországnak így kedveskedik: »Finnországi hírek szerint újabban mind többen térnek vissza az ország protestáns lakosai közül a katolikus egyházba. A katolikus templomokat tömegesen látogatják a szakadárok, hogy visszatérhesse- nek.« Milyen csodálatos, hogy a 95 % annyira tudja a kevesebb más hitvallású testvéreit szeretni, hogy e rövid hír beküldőjére sem tudna neheztelni, ha komolyan venné sem. — Végül köszönjük meg a kolozsvári »Katolikus Világ« 1940. évi 181. oldalán tolmácsolott részvétét, mely az Egyház nyelve c. cikkével kapcsolatban, a latin nyelv sok előnyéről beszélve ezt írja: csak egy tekintetet kell vetnünk a többi felekezetek (nemzeti nyelvű egyházak) silány tengődéseire s önként kínálkozik a felelet: rögtön látjuk a r. kat. egyház roppant fölényét és erkölcsi erejét. Onként megérezzük, hogy csak ez lehet a Krisztus tervei szerint épült igaz egyház, a katolikus, nemes, internacionalista vallás.«

M. K.

HIREK

Kérelem a bihari és érmelléki egyházmegye lelkészeihez! Egy derék hitsorsosunk Móna György és neje Lakatos Zsófia esketési és születési anyakönyvi kivonatát keresi, mert létérdekei fűződnek ezekhez az okmányokhoz. Valószínűleg az 1870-75. években volt az esküvő. Egyéb adatot nem tudok. Kérem lelkész atyámfiait, legyenek segítségére az illetőnek s nézzék át az anyakönyveket. A talált adatokról értesítsenek engemet. *Dr Thúry Kálmán* Oradea, Strada Duca 6.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

6059—940-II. sz. **Értesítés.** Előre nem látott akadályok miatt a költségvetés és buget című nyomtatvány nem volt eddig előállítható. Amint a nyomtatvány elkészül, az eddigi megrendelőknek az Iratterjesztés sürgetés nélkül megküldi.

6001—940-II. sz. **KÖRRENDELET.** *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Azonnal jelenteni kell a püspöki hivatalban az 1940—41. évre szükséges iskolai nyomtatványok mennyiségét. Leghelyesebb, ha a nyilatkozatok, beírási napló, előmeneteli napló, anyakönyv megrendelésénél a növendék létszámot jelzik, *figyelembe véve a hivatalos lap 358-ik oldalán megjelent 5780—940. sz. körrendeletet.* Haladási naplónál azt kell jelenteni, hogy hány darab szükséges belőle. Fenti kötelező nyomtatványokon kívüli megrendeléseket darab szám szerint kell eszközölni. Oradea—Nagyvárad, 1940 augusztus 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

5923—1940-I. sz. **KÖRRENDELET.** *A kebelbeli nagytiszt. Lelkészi Hivataloknak.* A Vallás- és Művészetügyi Miniszter ur 25,256—1940. sz. leiratában a következők közlésére hívott fel:

»Avem onoare a vă aduce la cunoștință, că Ministerul având în vedere faptul, că măsurile de constrângere exercitate de diferite culte asupra credincioșilor, săi pentru incasarea taxelor de cult. cu dat naștere la situațiuni grave și nepermise, vă roagă să binevoiiți a da dispozițiuni ca aceste constrângeri să se oprească la slujba înmormântării care nu poate fi refuzată sub nici un motiv. (Ministru ss. A. Bradisteanu, Director ss. A. Pepa).« »Van szerencsém tudomására hozni, hogy a minisztérium, — tekintettel arra a tényre, hogy azok a kényszerítő intézkedések, amelyeket különböző felekezetek gyakorolnak hiveikkel szemben az egyházi szolgálatokért járó díjazások behajtása végett, meg nem engedhető súlyos helyzeteket idéztek elő, kéri, méltóztassék intézkedni, hogy ezeket a kényszereszközöket mellőzzék a temetési szertartásnál, amelyet semmi címen megtagadni nem szabad.« Aláírások.

Bár jól tudom, hogy a leirattal érdekelt egyházi tisztviselőink mindenkor a legnagyobb megértéssel jártak el hiveinkkel szemben,

de a jelenlegi súlyos anyagi helyzetben szivesebben is alkalmazkodjanak ehhez a leirathoz. Oradea—Nagyvárad, 1940 augusztus 6. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

5991—1940-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. Lelkészi Hivatalnak.* A Vallás- és Művészetügyi Miniszter ur 35,235—1940. sz. leiratában következőket közölte hivatalommal:

»Deciziune. Art. I. Toate bisericile tuturor cultelor din cuprinsul Statului român vor fi deschise în fiecare zi, dela 8 dimineața până la 8 seara.

Art. II. Preoții și personalul ajutător vor veghea la păstrarea resoectului datorit sfintelor odoare și lácașurilor de rugă.

Art. III. și ultim. Domnul Director general al Cultelor este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentei Deciziuni. Dată azi 26 Iulie 1940. Ministerul Cultelor și Artelor, ss Radu Budișteanu (L. S.)

»Rendelet. I. cikk. A román állam területén élő összes felekezeteknek minden temploma reggel 8 órától este 8 óráig minden nap nyitva tartandó.

II. cikk. A papok és a segédszemélyzet felügyel a kegyszerek, imaházak és szenthelyek iránti köteles tisztelet megőrzésére.

III. és utolsó cikk. A kultuszok Vezérigazgatója megbizatik jelen rendelet végrehajtásával. Kelt 1940 július 26. Aláírás.«

A fenti Körrendeletben foglalt rendelkezéshez való alkalmazkodást annál inkább kérem kell, mert a jelenlegi nehéz idők csak úgy és akkor adhatják meg az ellenálló képességet, ha minél mélyebb vallásos érzület él hiveinkben. Oradea—Nagyvárad, 1940 augusztus 6. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázat A mikolai református egyház rendes lelkészi állására. a) Javadalom: 1. Lakóház minden szükséges melléképületekkel. Adóját az egyház fizeti. 2. 70, az hetven métermázsza tiszta és rostált buza. 3. 17·5 azaz tizenhét és fél köbméter testfa november elsejére beszállítva. 4. 3 azaz három hold 144 □-öl föld (belsőség) adóját az egyház fizeti. Telekjegyzőkönyvi, vagy betét száma 83, helyrajzi száma 493—95. 5. 15, azaz tizenöt hold 414 □-öl szántóföld egy tagban a kert alatt, melyből 1309 □-öl nem termő (1000 □-ölével). Adóját az egyház fizeti. Telekjegyzőkönyvi, vagy betét száma 83, helyrajzi száma 1276—1282. 6. 74, azaz hetvennégy hold és 862 □-öl erdő és rét föld (1200 □-ölével) adóját a lelkész fizeti. Telekjegyzőkönyvi, vagy betét száma 83, helyrajzi száma 1550—1562. 7. 1—2, azaz egy, vagy két szekérnyi széna idejében beszállítva. 8. A szabályszerű stóla. b) Köteleesség: A mikolai anyaegyházban az összes lelkészi teendők végzése és az állami iskolába járó növendékek hitoktatása. — Pályázni kívánók kérvényeket lelkészi oklevelökkel, állampolgársági bizonyítványukkal és a saját esperesük által e pályázati hirdetés közlése után láttamozott szolgálati bizonyítványukkal felszerelve Boros Jenő espereshez küldjék Satu-Mare, Strada M. Viteazul 4. A pályázati határidő a megjelenéstől számított 3 hét. A megválasztott lelkész a választás jogerőre emelkedése után állását köteles azonnal elfoglalni.

Pályázati hirdetés. A nagybányai egyházmegyébe kebeleztetett csengerbagosi ref. egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Lakás természetben. 2. Három fordulóban 6—6 köblös szántóföld = 18 köbl. 3. Két köblös lápi szántóföld. 4. Négyszáz négyszögöl foglal szántóföld. 5. Tíz vékás kaszáló. 6. $5 \frac{28}{32}$ legelő illetőség. 7. 12 q tiszta buza. 8. 12 köbméter tüzifa beszállítva. 9. Tandijváltóság címen évi 600 lei az egyház pénztárából. 10. Minden tanuló után egy darab csirke. 11. A földek adóját az egyház fizeti. 12. A fordulóban levő földeket az egyház közmunkával megmunkáltatja, az őszi fordulót köteles 3-szor, a tavaszi fordulót 1-szer megszántani s a tanító által adott maggal bevetni. 13. Stóla. — Kötelesség: az I—VII. osztályu elemi népiskola állami és egyházi tanterv szerinti vezetése, vasárnapi iskola vezetése és általában mindennemű belmissziói munkában való közreműködés, kántori teendők ellátása, dalárda vezetése, szükség esetén lelkész helyettesítése, egyházi jegyzőség. — Pályázhatnak román vizsgával bíró tanerők, akik az egyházi és állami törvények, illetve rendelkezések által előirt feltételeknek megfelelnek. A kellőképen felszerelt pályázati kérések a csengerbagosi ref. lelkészi hivatal címére: Boghiș, p. u. Doba, jud. Satu-Mare, küldendők be augusztus 24-i határidőig. A választás 1940 augusztus 25-én lesz, mikor a pályázók bemutatkozás és próbaéneklés végett megjelenhetnek, uti- vagy bármi más költségük megtérítésének igénylése nélkül. *Presbitérium.*

Pályázat előkönyörgő-kántortanítói állásra. Az apahegyi (Viile-Apei) református leányegyház pályázatot hirdet az eltávozás folytán megüresedett előkönyörgő-kántortanítói állásra. I. Javadalom: 2 szoba, előszoba, konyha, kamara és a szükséges melléképületekből álló szép lakás 400 négyszögöl kerttel. Évi 12,000 lei készpénz havi előzetes részletekben az egyházi pénztártól, évi 2 köbméter tüzifa beszállítva, stóla kerületi szabályrendelet szerint, értéke 500 lei, C. lisztás kerületi segély, államsegély, melyekért a presbitérium nem szavatol. II. Kötelességek: Az I—VII. o. vegyes, régi jog alapján nyilvános jogu iskola vezetése, az összes előkönyörgő-kántortanítói teendők végzése, konfirmációi előkészítés, belmissziói munkák ellátása a lelkész irányítása mellett, presbitériumi jegyzőség. Pályázhatnak az állami és egyházi törvényekben előirt képesítésű férfi tanítók, ezek hiányában ideiglenes jelleggel nők is, a »Reformátusok Lapja«-ban való megjelenéstől számítva 2 héten belül, a Seini—szinérváraljai (Jud. Satu-Mare) ref. lelkészi hivatalhoz címetten. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. *A presbitérium.*

Pályázat. A Kisperegi ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet helyettes tanítói állásra az 1940—41. iskolai évre. Javadalom: 1. 12,000 lei készpénz az egyház pénztárából, havonta előre fizetve. 2. Lakbér címen a tanévre 2000 lei. Kötelesség: I—IV. osztály vezetése, belmissziói munkában való segédkezés. Pályázhatnak férfi tanítók — de férfi tanító pályázata hiján okleveles nőtanerő is alkalmaztatik. Pályázati határidő a megjelenéstől számított 2 hét. Pályázatok a lelkészi hivatal címére: Peregul-Mic, Jud. Arad küldendők. Kispereg, 1940 augusztus 5. *Presbitérium.*

Pályázat a nagybányai egyházmegyébe kebelezett Sárköz-sárközujlaki ref. egyházközség kántortanítói állására. Javadalom: 1. Lakás a sárközi volt lelkészi lak és a hozzátartozó 1183 □-öl kert. 2. 17 kat. hold 1092 □-öl föld, melyből 7 kat. hold 113 □-öl szántó és 2 kat. hold 1301 □-öl kaszáló a sárközi határban, 7 kat. hold 1278 □-öl az ujlaki határban fekszik. 3. 12 és fél métermázsa tiszta búza a hivektől. 4. 5 és fél métermázsa tiszta szemestengeri a hivektől. 5. 24 köbméter tűzifa a kántortanítói udvarra beszállítva. 6. A sárközi határ 1. sz. betét A. lapján bevezetett közös legelőből járó 12/2358. rész legelő, mely jelenleg szántóföldnek használható. 7. Stóla az egyházkerületi szabályok szerint. 8. Az ujlaki határban lévő föld adóját a tanító fizeti, a sárközi határban levőét az egyház. Megjegyzés: E javadalmon felül van még az ujlaki egyház szamoskrassói hagyatékából egynegyed rész jövedelem, mely jelenleg 6 métermázsa buza. Kötelelességek: VII osztályu osztatlan iskola vezetése, a kántori teendők végzése (ideszámitva az állami iskolába járó ref. növendékek énektanítását is) ugy a sárközi, mint az ujlaki részen, a két egyház viszonyát meghatározó szabályzat szerint, lelkész akadályoztatása esetén kisegítése, segédkezés a belmissziói munkában, dalárda vezetése, egyházi jegyzőség. Pályázhatnak törvényes kántortanítói oklevéllel bíró férfi- és nőtanítók. Pályázati határidő 1940 augusztus 30. Pályázati kérvények a sárközujlaki református lelkészi hivatalhoz küldendők.

Pályázat. A hiripi református egyház kántortanítói állására. Javadalom: 1. 18 azaz tizenhét katasztrális hold föld (szántó) melynek adóját az egyház fizeti. 2. 12 métermázsa buza. 3. 12 köbméter fa az egyház által beszállítva. 4. Készpénz évi 6000 azaz hatezer lei. 5. Minden tanulótól 1 csirke és egy véka csöves tengeri. 6. Stóla. 7. 3 szobás lakás nagy kerttel, melléképületekkel. 8. Államsegély, melyért az egyház nem szavatol. Köteleesség: I—VII. osztály vezetése, kántori szolgálat, dalárda vezetés, lelkész szokásos helyettesítése. Pályázhatnak egyházi, illetve állami hatóságok által előírt követelményeknek megfelelő férfi-, esetleg nőtanítók. Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől számított 2 hét. Okmányokkal felszerelt pályázatok Hrip, posta Viile-Satumare, Jud. Satu-Mare ref. lelkészi hivatal címére küldendők. Presbitérium.

Pályázat. A szalontai egyházmegyébe kebelezett gyoroki ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet egytanerős (50 tanuló) iskolájának kántortanítói állására. Fizetés: 1. Lakás, 2. Hat kat. hold I. oszt. szántó, bérértéke cca. 10,000—12,000 lei, adóját tanító fizeti, 3. Készpénzfizetés fenti összegnek kiegészítésére az egyhker. minimumig. 4. A lakásban villanyvilágítás, melyet az egyház fizet. 5. Államsegély. — Köteleesség: Vegyes iskola vezetése, kántori szolgálat, egyházi munkákban segédkezés. Pályázhatnak kántortanítói oklevéllel bíró férfi- és nőtanítók. Pályázati határidő augusztus 20. A szabályszerűen (orvosi bizonyítvány) felszerelt kérvényeket a lelkészi hivatalhoz kérjük küldeni. Személyes megjelenés esetén a megválasztottnak odautazási költségét egyház megtéríti. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Ghioroc, jud. Arad. A presbitérium.

ELŐFIZETŐI FELHÍVÁS!

SINKA JÓZSEF

váralmási református lelkész,
a kiváló fiatal, erdélyi pap-
költő, egyházi beszédeiből

„IME AZ EMBER, IME AZ ISTEN“

cim alatt egy kötetet készül kiadni. — A négy részből álló kötet összesen harminc beszédet tartalmaz; ezek közül hét Istenről, hat az anyaszentegyházról, nyolc a parancsról és kilenc az emberről szól. Az előfizetési-díj 100 leu, ami fizethető készpénzben, a könyv átvételekor, vagy a kongruából való levonás útján. — Előfizetni lehet ORTH GYŐZŐ belm. titkár címén, Oradea, Oficiul Episcopal Reformat. Strada V. Alexandrii 31.

ITT AZ ISTEN KÖZTÜNK

csendes órai vezérfonal az 1941. évre már összeállítás alatt van. Felkérjük Lelkésztestvéreinket, hogy a gyülekezetükben a bibliá-olvasó kalauzra szóló igényeket összeírni sziveskedjenek. Legkésőbb augusztus 20-ig pedig jelentsék az Iratterjesztési Osztálynak, hogy hány BIBLIAOLVASO KALAUZ átvételét tudják biztosítani. Erre az intézkedésre azért van szükség, mert csak annyi példányban nyomtatjuk a családi áhitatnak ezt a ma már általánosan elterjedt könyvét, ahány megrendelés arra előre érkezik. A könyv ára az idén is fűzve 30, kötve 40 lei lesz. Ez okból kérem megjelölni, hogy fűzve vagy kötve óhajtják-e a példányokat. Iratterjesztés

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja“ a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	hónap 1., 10. és 20-ik napján

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Inregistrat la Tribunalul Bihor S. III-a sub Nr. 1686-1939, la N-rul curent 35. sz. alatt
bejegyezve az oradeai Törvényszéknél.

Főszerkesztő:
DEBRECZENI ISTVÁN

ORADEA

Felelősszerkesztő:
BALAJTHY JENŐ

Igények.

Lemondásokkal teljes, háborus idöket élünk. Az előrelátó hatósági gondoskodás szabályozza az élelmiszer, ruha, ipari nyersanyag fogyasztást és lefokozza az igényeket. Már ezt megelőzően megkezdte ezt a lefokozást a zseb kényszere: a kávé, a rizs, a finom szövet, a szép könyv eltűntek a középjövedelmű polgár életéből, a kis jövedelmű pedig a két tál ételből csinált egyet és a hustalan napokat hatósági intézkedés nélkül is bevezette, még meg is tetézte.

Nem mondjuk, hogy kezdetben nem voltak kellemetlenek az apró lemondások. De aki azt állítja, hogy rosszul él, vagy épen nélkülöz ezek miatt az intézkedések miatt, az vétkezik. Lefokoztuk igényeinket ésszerű, vagy kényszerű lemondásokkal és ime élünk, a tuzott evök épen hogy egészségesebbek.

Igényeinknek ezt a kényszerű kiostálását jó lenne kiterjeszteni életünk minden vonalára és állandósítani annak rendes folyására is. A mai ember elégedetlenségének, boldogtalanságának, civakodásának, háboruskodásának legfőbb oka mértéktelen igényessége, mit sem az Isteni parancsok és Jézusi tanítások bölcsessége, sem az emberi józanság nem birnak kordában tartani. Tuzottak a testi és szellemi igények. A testieket természetes falánkságunk, hiúságunk, kíváncsiságunk szüli és az ezekre spekuláló, ezeket kiélező és kihasználó ipar és kereskedelem szítja. Ezek hajdan a szükségletet elégitették ki, utána igazodtak, ma a keresletet tulhajszoják, diktálják az igényeket, hogy majd kiszakad a fogyasztó pénzügyi tüdeje az utánuk való löholásban. Hatalmas reklám szervezet dolgozik azon, hogy az ember mind többet kívánjon, ujság hadseregek a töke zsoldjában és anyagi érdekből ostromolják az emberi mohóságot: has, szem, fül! — kívánjatok többet! Egész vezérkarok török a fejüket azon, hogy mi ujat tukmáljanak rá az emberiségre: puhább szövetet, új szincsdát, inycsiklandóbb ételt, szépség-javitó patikaszerf, kényelmi és disztárgyat. Szellemi igényeinket pedig

egy betegesre hizott ujság és könyvirodalom, a szórakoztatási iparrá fejlődött színház, mozi, tánclokál, látványosság hajszolja uj meg uj szenzációkra. Miért? Mert nagy emberbarát a gyáros, a boltos, az író, a színész, aki boldoggá akarnak tenni bennünket, hogy egy édenkert közepében éljenek? Dehogy! A haszonért, amely annál nagyobb, minél nagyobb a vásár!

Igy keletkezett az emberben a kielégítetlen, mert lehetőségeit messze túlhaladó vágyak, igények tömege, amik elégedetlenné teszik, ha ugyan nem boldogtalanná, sőt lázadóvá.

Ha azt mondja erre valaki, hogy a haladás ellen beszélek és hogy ez a haladás szükséges, mert csak így tud ez a föld kenyeret nyújtani szaporodó népességének, — anélkül, hogy ezt tagadnám, azt kell felelnem, hogy nincs arányban ennek a haladásnak az értéke az árával: a növekvő elégedetlenséggel, boldogtalansággal. A társadalom fokozódó és szaporodó konfliktusainak egyenesen itt az okuk. Másodrendű kérdés itt a kenyér-nyújtás, fő a profit, és hatalmas tőkék felhalmozódása kevésszámú kézben, szemben a mindennapival sem rendelkező tömeggel, festi az égre végzetes leszámolások intőjeleit.

Ennek az egyáltalán nem áldott haladásnak csak törvény tudna gátat vetni. Vannak államok, ahol meg is indult a gyógyító folyamat. A meg nem tért ember, a keresztyén pogány nem tud magától megállni ezen az uton, mert élesen elhatárolja keresztyén elméleti felfogását pogány üzleti életvitelétől. Mélyen gyökerezik ez a kettősség zabolátlan emberi természetünkben, mit Jézus mind a mai napig hiába próbált szelid igájába beletörni,

Mi tehát a tenni való?

Megmondja ezt nekünk egyszer az irás bölcsessége, másodszor a józan emberi ész, amire olyan sokszor nem hallgatunk életünk döntő pillanataiban: ép oly sokszor, mint az isteni bölcsességre.

Legönzетlenebb jóakarónk: Jézus, élete példáján mutatta meg, hogy egy kordában tartott test, a lélek hatalmának alárendelt élet milyen csodálatos szép, milyen jótevő, milyen örök értékű, halhatatlan tud lenni. Az ember azzal emelkedik az állati színvonal fölé, hogy elkezd magának parancsolni, tud a mások jogának megérzéséig és az ezzel járó lemondásig emelkedni. Jézus az igényteleniséget hirdette és a megtartóztatást élte. Boldog is volt még kinszenvedése is.

De a józan ész is megmagyarázza nekünk, hogy igényeinket összhangba hozni lehetőségeinkkel olyan szükségesség, amitől nyugalunk, békénk, boldogulásunk függ. Igénytelen ember lehet boldog napszámos sorban is, mert ki tudja elégíteni kevés igényét, tul

igényes ember boldogtalan, ha milliomos is, mert csak az elérhetetlen kinjót érzi. Nagy bölcsességet fejez ki az ismeretes mese, hogy az egyszeri király, aki a boldog ember ingét kereste, mert a jók szerint annak a felvétele tette volna boldoggá, mikor megtalálta azt a boldog embert, annak nem volt inge. A közmondásos protestáns józansággal azt kell hát mondanunk igényeinknek: eddig és ne tovább! Ha testünk finomabb ruhát kíván, mert másnak is az van, ha könnyű szórakozásra csábit gondjaink elkábitása, vagy a kellemes szédület vágya, ha a gyomor nem akar tudni a megnehezdedett időkről és az iny megkívánja ami nem szükséges, mondjunk határozott nemet. Ceruzával a kezünkben őrizzük a nehezen keresett élni valót és vonjunk kerítést igényeink körül. Akit megszedít az ujságból, regényből olvasott, moziban látott »nagy élet«, azok számára börtönné válik a hely, hova Isten állította őket. Minden lemondásuk panaszos, nehéz áldozat, minden kirakattetés, minden utcai séta kálvária járás. Az otthon megtelik elégedetlenséggel, civakodással és a gyermekek szive korai életcsömörrel, gyávasággal, vagy lázadással. Ezek az igények hajtják a városba a falu népét, ahol a föld biztos talajából kitépett gazdából gyári proletár, korcsmai késelő, a viruló falusi leányból ősi népi viselkedését cifra rongyokra cserélő aszfaltvirág, a proletárgyerekből mozi- és tánciskola-töltelék és mindnyájukból sulyos társadalmi kérdés lesz.

Csak annak lesznek ünnepnapjai, ki igényeit józanul tudja kormányozni. Ünnepek, amik megszépítik a hétköznapok szürke de erős valóságát. Ezek lesznek jutalmi okos lemondásának békéjükkel, elégedett csendjükkel, emelkedett érzéseikkel. Szívós, okos munkával családot alapítani, fészket rakni, a megvont feleslegeseiből kis házat, darab földet összeszorgalmaskodni, fát ültetni, kertet művelni, a jövőnek józan férfiakat és erős lelkes családanyákat nevelni, a földben és a velünk egy vérű testvérek közösségében megkapaszkodni, bennük hivatást találni, — mindennek haszna, szépsége elég kárpótlás lesz a bitor igényekről való lemondásokért.

Igények rabja lenni annyi, mint éhes zsebek feneketlenségét tömni, reklámját fizetni, a társadalomban szakadékokat ásni, mulandó izékért, örömkért halhatatlanokat mulasztani és miattuk gyakran halálos egyéni és nemzeti gyászokat gyászolni. Erős népek a józan népek. A józanság parancsolja, hogy különösen ma lehetőségeink keretei közé szorítsuk igényeinket.

Tereň Géza.

Uj valláskönyvek a gimnáziumok számára.

Az erdélyi Egyházkerületben új vallástanítási tanterv van érvényben a mult tanévtől kezdve. A tanterv csak a felső tagozatot érinti, amennyiben az alsó tagozaton csak lényegtelen módosítások történtek. A felső tagozat vallástanítását ez a tanterv egészen új alapokra helyezte, amennyiben a régi egyoldalú historicizmussal szakított, s az egész vallástanítást annak egyedüli lehetséges alapjára helyezte, ugyanis az Isten Igéjére. Az új tanterv szerint az V. osztályban a növendékek megismerkednek az Isten Igéjével úgy, amint az a Szentírásban hozzánk szól. Ebben az osztályban cél az, hogy a Szentírás egységéből Isten Igéjét a gyermekek megismerjék. A VI. osztályban az Ige egyházának történelmével ismerkednek meg a növendékek, VII. osztályban az egyház hitével, amelytől nem választják el az erkölcsöt. A VIII. osztályban az Ige egyházának életével ismerkednek meg. Nem szerepel tehát a tantervben a vallástörténet, ami nem is lehet a vallástanítás anyaga, mert belőle nem szól hozzánk Isten igéje. Szerepel ellenben a Szentírás, ami a régi tantervekben a felső tagozatban csak másodrangú szereppel rendelkezett. Ugy szintén szerepel az egyház életéről szóló rész egy osztály önálló anyaga gyanánt, ami szintén eddig, az egyháztörténettel kapcsolatban, néhány órában elintéztetett.

Az V. osztály tankönyve megírásával Dávid Gyula theol. m. tanárt, okl. vallástanárt, székely-udvarhelyi lelkészt bizta meg az egyházkerület, mely hézagpótló munka lesz tankönyvirodalmunkban. A VI. osztály számára Dr. Nagy Géza, a kolozsvári Theológia egyháztörténelem professzora írta meg tudományos alapossággal a tankönyvet, melyet még eddig megszerezni nem tudtam, így még nem ismertethetek. Aki ismeri az ő tudományos felkészültségét, mély hitét, az tudhatja, hogy tollából csakis olyan munka származhat, mely tanárnak és tanítványnak egyaránt becses kincs lesz. A VII. osztály számára a zilahi kollégium vallástanára: Mindszenti Nagy Ottó, a VIII. osztály számára a kolozsvári kollégium vallástanára, jelenleg Kolozsvár lelkésze, theol. m.-tanár: László Dezső írt valláskönyvet. E két utóbbiról néhány szót.

Az M. Nagy Ottó tollából megjelent, VII. oszt. valláskönyv címe: „*Szent hitünk*,” megjelent az egyházkerület iratterjesztése kiadványaként. (Miniszteri engedélyezési száma: 297—1939). A szerző 4 részben (I. Isten az ő Igéjében, II. A teremtés műve, III. A kibékítés műve. IV. A megváltás műve) dolgozza fel egyházunk hitrendszerét, felelve úgy a »mit kell hinnünk«, mint a »mit kell cselekednünk« kérdésre. Már ebből is látszik, hogy Kálvin és az újabb refor-

mátori theol. irányát követi a szerző. Ha könyvébe belemélyedünk, még jobban meglátjuk, hogy mennyire reformátori, s így természetesen egyházi és igei ez a tankönyv. 47 leckében dolgozza fel a hatalmas anyagot, melyek közül valamennyi egy-egy óra alatt feldolgozható. Minden rész elején paragrafus-számmal el nem látott bevezető rész van. Az egyes paragrafus élén a nagy szabatosan megfogalmazott vázlatot ad, szemléletesen annyi sorba leírva, amennyi számozott alrész tartalmaz az egyes paragrafus, ami a megértésnek és megtanulásnak, de különösen az anyag ismétlésének megbecsülhetetlen segítséget ad. Stílusa amennyiben azt az anyag megengedi — könnyű, tömör, szabatos. Mindenekfelett nagyon világos a stílusa. Csodálkozik az ember, hogy azt a sok mondanivalót hogy tudta oly rövidre (94 oldal) összefogni. De a rövidség nincs az értelem rovására.

»Isten az ő Igéjében« c. részben az Isten igéje és egyház hitvallása, majd a Szentháromság, az Isten tulajdonságai kérdéseket tárgyalja, majd az Isten akaratával, parancsával foglalkozik. Az utolsó paragrafusban: »Hit és engedelmesség« reámutat arra, hogy az igazi hit feltétlenül engedelmesség is.

A teremtés műve c. részben hangsúlyozza, hogy a teremtés a Szentháromság egy örökkévaló igaz Isten munkája, de különösképp az Atyának tulajdonítjuk. A világ teremtése után az ember teremtésével, eredeti állapotával, majd a bűnnel, annak titokzatos voltával, majd a gonosz kérdésével foglalkozik; ugyancsak ebben a részben szól Isten gondviseléséről és csodálatos tetteiről, a teremtési rendekről, hivatásról, stb.

A kibékítésről szóló rész természetszerűleg a legrészletesebb. Krisztológiai, soterológiai és ekklesiológiai kérdésekkel foglalkozik itt, továbbá a törvény és evangéliom, a tekintély és alázat, az áldozat és szolgálat kérdéseivel.

A megváltás művéről szól részben eschatológiai kérdésekkel és a háládatosság kérdésével foglalkozik. A sakramentomokról is itt van szó.

A VIII. osztály valláskönyve a szerző theol. magántanári dolgozatának eredményeit adja olyan formában, hogy azt egy VIII. gimnázista megértse. Címe: „Az Ige egyháza.“ Ez a könyv magát olvastatja. 28 paragrafusból áll, melyek közül az első nyolc az egyház lényegével foglalkozik. Előbb a szó jelentésével foglalkozik, majd a Szentháromság Istennel hozza kapcsolatban az egyház lényegét, ami: az Atya Istennek e világból kihívott népe (2. §), Krisztus teste (3. §), s a Szentlélek által megszenteltek egyessége (4. §). Majd az Aposolicum megfelelő hittételét elemzi, az egyház a hit dolga (6. §),

egy és közönséges, (itt érinti az ökumenikus mozgalmakat is), (7. §), szent egyház (8. §). Mintegy átmenetet képez a 9. §, melyben az egyház református jellegéről van szó. Kiemeli itt azt, hogy a reformátusság az eredeti formára való visszaalakítást jelenti.

Az Isten igéje és az egyház (10. §) paragrafusban reámutat arra, hogy az egyház a maga létalapját az igében bírja, ami három formában van viszonyban az egyházzal: a kijelentett Ige vagyis Krisztus Jézus a szegletköve; az írott Ige a fundamentom, ami a szegletköre épül, élete pedig Isten igéjének szolgálatában, annak hirdetésében van. Aztán az igehirdetéssel foglalkozik, mint az egyház életének központi tevékenységével, reámutat annak emberi és isteni karakterére. (11. §), majd a sakramentomokkal, mint látható igével foglalkozik, kitérve a téves tanításokra (12. §) majd az istentisztelettel, mint a Krisztussal és a láthatatlan egyházzal való közösség kifejezésére és megerősítésére szolgáló aktussal foglalkozik. (13. §). Majd a belmissziói munka lényegével és egyes ágával (14. §) ismerteti meg a szerző, aztán az egyház nevelői munkájával, amint az a felekezeti iskolákban, továbbá a vallástanításban az állami iskolában is folyik (15. §), majd a külmisszióval, mint az egyház világban küldetésével ismerkedünk meg (16. §) hitvallással, annak különböző formáival (17. §), szeretetszolgálattal (diakóniával) (18. §), majd a fegyelmezés (19. §) és az egyház szervezése (20. §) kérdéseire mutat rá, amik e földi életben nélkülözhetetlenek. Majd etikai kérdéseket tárgyal, amennyiben az egyházat földi rendekkel való viszonyában mutatja meg, reámutatva, hogy azokkal nem ellenséges a viszonya, de nem is cserélhető velők fel. (21. §) egyház és állam, (22. §) egyház és kultúra, (23. §) egyház és társadalom. Az egyház mindezeknek szolgálatát igénybe veszi, s azoknak Isten igéjét hirdeti. Majd foglalkozik az egyház tagjaival, azok kötelességeivel (24. §), az egyház szolgálóival, az egyetemes papság és az egyházi szolgálat kérdésével (25. §) a gyülekezet életével (27. §), majd befejezésül beszél az Isten országáról, mely nem azonosítható az egyházzal, de benne leli az egyház a maga alapját. (28. §)

Az V. osztályos valláskönyvet mindenki örömmel fogja üdvözölni. A szentirási anyagot nem lehet semmi szín alatt sem lezártnak tekinteni az első két osztállyal. Nem lehet azzal sem megelégedni, hogy a hittani és erkölcstani anyagban ismét érvényesült a szentirási anyag, mert hiszen az ott, bár alapvető fontosságú volt, de nem egy önmagáért való anyag. A Szentírásnak, mint önmagáért való anyagnak, érvényesülni kell a felső tagozaton is. A VI. osztályos könyvet örömmel üdvözli mindenki. A jó Révész könyvek már teljesen kifogytak, s a Székely János-féle egyháztörténelem,

bár minta tankönyv, de alsó tagozat számára iratott meg, ahol még évtizedekig nyugodtan lehet használni, de amit a III. gimnázium számára irtak meg, azt nem lehet használni a VI. osztályban.

A VII. osztályos tankönyv a »Kegyelemből hit által« helyébe fog lépni egyelőre az Erdélyi Egyházkerületben, de remélhetőleg nemsokára nálunk is. Nekem egyelőre talán fájna az elválás a »Kegyelemből hit által« c. könyvtől, amely nekem valamikor annyit adott, s ami oly csodálatosan szépen, tömören van megírva. Igaz, hogy sok mindent másként látok, mint ebben a könyvben meg van írva, a theológiának egy teljesen más irányában dolgozom, mint Barth tanítványa s mint ilyen, kitörő örömmel kell üdvözölnöm a M. Nagy Ottó remek alkotását, de ugyanakkor nem tudom elfelejteni azt a sok mindent, amit még gimnázista koromban ebből a könyvből tanultam. De ugyanakkor meg kell azt is vallanom, hogy a »Kegyelemből hit által« c. valláskönyv nagyon nehéz, a református iskolában járók nehezen értik meg. A M. Nagy Ottó könyve pedig könnyen érthető. A Kegyelemből, hit által nem tankönyv, míg a Nagy Ottó könyve határozottan tankönyv.

A VIII. osztályos könyvet már nagyon régen várjuk, hiszen, mint érettségire készülő osztály, nem nagyon kényszeríthető arra, hogy vallásból jegyzetet vezessen s így egy jó valláskönyvre nagy szüksége van. A László Dezső könyve elsőrangú tankönyv, amit a komoly diák úgy meg fog szeretni, hogy év végén még akkor is meg fog tartani, ha nem a theológiára szándékszik menni.

Horváth István.

Értesítés. A Nemzet Pártjába belépéshez szükséges nyomtatványok a vallás és művészetügyi miniszter ur által azzal küldettek le a püspöki hivatalhoz, hogy azokat a lelkész urak által kitöltve a legsürgősebben terjessze vissza. E rendelkezés keresztülvitelére a Nagytiszteletű esperes urak megkapták a szükséges utasítást a megfelelő számú nyomtatvány megküldésével egyidejűleg.

FIGYELMEZTETÉS!

Olvassa el lapunk utolsó oldalán közölt hírdetéseinket!

Iskolaszövetkezet.

Szabó Zoltán esperes urtól 330—1940. sz. alatt a következő rendelkezést kaptam: „A Püspök ur elkötelező felhívása folytán kérem intézkedni, hogy a tanítói köri értekezletek tárgysorozatába minél gyakrabban tüzessenek ki előadások az iskolaszövetkezetek gyak. munkájának, ügyvitelének, könyvelésének köréből. Ebből a célból az értekezletek elnökei kellő időben forduljanak a Hangyához (Federala Cooperativa Furnică Aiúd.) Igérete szerint a Hangya előadások tartására díjtalanul küld előadót.” — A rendelkezést azért adom hiv. lapunk hasábjain tovább, hogy az ügyel kapcsolatban egyet-mást elmondhassak.

Az én gyermekkoromban a falusi népiskolák a slöjdot, rajzot, gazdaságtant, szövetkezetet még hirtől sem ismerték s öreg jó tanítóm megbüntette azt a »naplopót«, aki rajzolással vagy faricskálással töltötte az idejét. Hol vagyunk ma már ettől? Hová lett az a régi világ, midőn a tanító körömmel kijelölte a leckét s a nebuló szajkó-módra »bevágta« a meg nem értett ismereteket.

Az előretörő evolúciót feltartóztatni nem lehet. Az emberiség agya fokról-fokra úgy világosodik meg, mint a napról-napra növekedő gyermeké és egyszerre azon vesszük magunkat észre, hogy megváltozott körülöttünk a világ...

A szociális gondoskodást hirdető, nemzetközi rendet ígérő totalizmus és egymással nem törődő plutokrácia élethalál küzdelme vajjon nem történelmi szükségesség-e? Még benne élünk az eszmények szédületes forgatagában; még nem láthatunk tisztán, de történelmi tapasztalataink igazolják, hogy csak a felajzott események leülepedése után eszmélünk rá arra, hogy az élet megmerevedett burkát a fejlődésnek — igen sokszor — erőszakkal kell áttörnie...

Az evolúció békés utkeresése volt az, midőn kivonult az iskolából a »köröm-módszer«, az abstrakció, az emlékezés, a gyakorlati életet ignoráló elmélkedés s szemünk láttára fokozatosan bevonult az iskolába az értelemfejlesztés, szemlélet, kísérletezés s a mindennapi életet hozó slöjd, rajz, gazdaságtan és iskolaszövetkezet.

Az értelemfejlesztés a szellemi, a kézimunka az ipari, a gazdaságban a mezőgazdasági, az iskolaszövetkezet pedig a társadalmi életre akar előkészíteni.

(Folyt. köv.)

Tóth Zsigmond.

HIREK

Egyházkerületünk 1939—40. évi számadásait folyó évi aug. 19-én vizsgálta át dr. *Harcász Géza* egyházkerületi ügyész elnökle mellett kerületi Közgyűlés által kiküldött bizottság. A vizsgálat a számadásokat mindenben rendben levőnek és igazoltnak találta.

Lelkészbeiktatás. A folyó évi július hó 14 én felemelő ünnepek keretében iktatta be *Kovács Zsigmond* esperes a zilahi ref. egyházközség rendes lelkészi állásába *Köblös Endre* volt szilágy-somlyói lelkészt. A ragaszkodás és szeretet megható megnyilatkozásával fogadta új lelkipásztorát ez a nagy gyülekezet, akit egyhangu lelkesedéssel hívott meg lelkészi állására. A körülmények nem engedték meg a zilahi gyülekezetnek, hogy külső formájában is méltóképpen kifejezze e nap jelentőségét s elhívott új lelkipásztora iránt érzett igaz szeretetét, de a szemek csillogása a maga némaságában bizonyoságot adta annak, hogy itt mindenki örül s boldog, mert méltó pásztora lett a nyájnak. Lelkésztestvérünkre és új őrhelyén végzendő munkájára mi is Istennek áldását kerjük.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

6266—1940. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az 1940—41. tanévi beiratás — amennyiben időközben más törvényes intézkedés nem történik — az elemi oktatási törvény 114. fej. értelmében szept. 1—10-ig tart. Ebből a célból a jelzett időben a tanítóknak állomáshelyükön kell tartózkodniok. Ha ez bármely igazolt okból lehetetlen, a beiratást az iskolaszéki elnök köteles elvégezni.

A beiratás a felekezeti iskola helyiségében történik.

Az elemi oktatási törvény 114. fej. 2. bekezdés szerint azok a szülők, akik a felekezeti iskolába akarják járatni gyermeküket, szept. 1—10-ig terjedő időben nyilatkozatot tartoznak beadni az ill. állami elemi iskolai igazgatóságról, hogy hová akarják járatni gyermeküket, akkor is, ha már előző évben hozzájuk jártak. A nyilatkozatot a szülőnek vagy gyámnak sajátkezűleg kell kiállítania, írástudatlan szülőknél a községi előljáróság tartozik a nyilatkozatot díjtalanul és bélyegmentesen kiállítani. A szülők maguk határozzák meg gyermekük nemzetiségi hovatartozását. Kétség esetén tőlük nyilatkozatot kell venni. A nyilatkozatokat senki más címen visszatartani nem lehet, csak hogy ha a növendék a nyilvánossági jog nélküli iskolánál a magánvizsgálatról igazolatlanul elmaradt. Az állami iskola a nyilatkozatokat szept. 1—10-ig bezárólag naponként délelőtt 8—12 és délután 4—6 óra közt tartozik elfogadni.

Ha az állami iskolánál a jelzett időben senki sem tartózkodik (a kinevezett tanító nem foglalta el állását v. katonai gyakorlaton

van) azonnal jelenteni kell, s akkor megadom a helyzetnek megfelelő utasításokat. Ha az állami tanító bármely okból a nyilatkozat elfogadásáról elismervényt nem ad, a nyilatkozat hátlapján két tanuval kell igazoltatni, hogy a nyilatkozat beadását megkísérelték s annak elfogadását az állami tanító valamely indokkal megtagadta: Subsemnații martori dovedim, că dl. s'a presintat pentru depunerea declarației fiului său fiicei sale..... conf. art. 114 L. I. Prim la data orele însă dl. director al școlii de Stat a refuzat primirea declarației cu motivul că Kelet, két tanu aláírása. — Ezt a nyilatkozatot az iskola irattárában kell megőrizni, az esetről pedig a püspöki hivatalnak jelentést kell tenni, annak megemlítésével, hogy a nyilatkozatokra a fenti tanusítvány rá van vezetve. A jelentésben közölni kell a gyermek nevét, osztályát, a szülők nevét, a visszautasítás indokát, a jelentkezés időpontját, az esetleg még szükséges tájékoztatásokat. Úgy a nyilatkozat, mint az elismervény mindenféle bélyegtől mentes.

A beiratáshoz semmiféle okmány a nyilatkozaton kívül nem követelhető.

Újból nyomatékosan felhívom e figyelmet a Hiv. lap f. é. 358. old. megjelent 5780—1940. sz. Kőrrendelet utolsó előtti és utolsó bekezdésére a beírható növendéklétszám megállapítására. Annak a kifejezésnek magyarázatára: ahol csak egy felekezeti iskola van, felvilágosítást kértem a minisztériumtól, Annak megérkeztéig azonban a helyeken, ahol csak egy felekezeti iskola van, de ez több tanerős, alkalmazkodjanak a beírásnál az autorizációban jelzett létszámhoz, de ezenfelül a köbtartalomnak megfelelő létszámig, adassák be a nyilatkozatokat.

Kérem az összes illetékes tényezőket, hogy az esetleg felmerülő nehézségeket igyekezzenek első sorban a helyi hatóságokkal a megértés és türelem jegyében rendezni. Föltétlenül kerüljék és minden befolyásukkal akadályozzák meg a beírató szülőket is abban, hogy a beíratásokkal kapcsolatban bárkivel is politikai természetű megbeszélésekbe ereszkedjenek. Minden megengedett eszközzel hasanak a szülőkre, akik gyermekeiket iskolánkba akarják beíratni, hogy a nyilatkozatokat a törvényes határidőben adják be. Ha a nyilatkozatok elfogadását az állami iskolai tanító barátságos felvilágosítások ellenére is megtagadná, feltétlenül kerüljék el a meddő vitát, s nyugodtan bízzák ügyüket a püspöki hivatal közbenjárásával a minisztériumra.

Nyomdatechnikai okokból a nyomtatványok kiküldése csak részletekben, esetleg csak késedelmesen történhetik, E miatt nyugtalanságra ok nincs, azonban ha a szükséges nyomtatványok az utolsó határidőre sem érkeznek meg (nyilatkozatok és beírási naplók legkésőbb szept. 3-ig) a püspöki hivatalnál felszólamlással kell élni.

Nagyvárad, 1940 aug. 20. — Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

6132—1940.-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Azonnal jelentendők a tanszemélyzet azon tagjai, akik a következő címeken zsidóknak számitanak:

1. 1940 aug. 9-n zsidó vallásuak voltak,

2. Azok, akik bár a fenti időpontban keresztyének voltak, zsidó vallásu szülőktől születtek.

3. Zsidó szülőktől született keresztyének akkor is, ha a szülők a keresztyén gyermekek születése után megkeresztelkedtek.

4. Keresztyén anyától és zsidó apától született keresztyének akkor is, ha az apa a keresztyén gyermek születése után megkeresztelkedett.

5. Azok, akik zsidó anyától házasságon kívül születtek, akkor is, ha az anya a gyermekek születése után megkeresztelkedett.

6. Azok a nők, akik fenti 1—5 (bezárólag) pontok alá esnek, keresztyénekhez mentek férjhez, ha 1930 június 22. után (egy év a Nemzet pártjának alapítása előtt) keresztelkedtek meg. Ha ezek 1939 jun. 22. előtt keresztelkedtek meg, nem tekintendők zsidóknak.

7. Vérszerinti felekezetenküli zsidókat zsidóknak kell tekinteni.

8. Azok, akik 1940 augusztus 9-n valamely zsidó hitközség tagjai voltak.

Rovatok: Folyó szám, név, melyik pont alapján számitandó zsidónak.

Ha nincs az iskolánál a fenti csoportokba tartozó zsidó, azt is jelenteni kell. — Beküldési határidő 1940 aug. 31.

Oradea—Nagyvárad, 1940 augusztus 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

6141—1940.-I. sz. **Értesítés.** Biharvármegye prefektusi hivatalának 15841—1940. sz. megkeresése értelmében felhivom Biharvármegye községeiben lakó Nt. esperes és lelkésztestvéreket, hogy úgy a saját háztartásuk részére, mint az egyház szolgálatában álló más személyek háztartásához — az 1941 április hó 30-áig — szükséges benzin és petroleum mennyiség beszerzéséről *még a f. évi augusztus hó folyamán* — saját érdekükben — gondoskodjanak.

A prefektusi hivatal közlése szerint e nagyon fontos közszükségleti cikk a legrövidebb idő alatt azért szerzendő be, mert az állam tartályvagonjai más szállítási célokra lesznek később lekötve.

A beszerezhető mennyiség a fentemlitett időre családanként 50 klg.-ban állapított meg hatóságilag.

Felhivom azért lelkésztestvéreimet, hogy fentiekre vonatkozó értesitésemet vegyék tudomásul és közöljék azt az érdekelt egyházi tisztviselő társaikkal is.

Oradea—Nagyvárad, 1940. augusztus hó 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

1536—1940. Esp. sz. **Pályázati hirdetés.** A resicai református presbitérium pályázatot hirdet elemi iskolájánál a harmadik tanítói állásra az 1940—41 évre. Javaldalma: 36,000 lei, havi egyenlő részletekben és a személyére kiutalt államsegély. Kötelessége a presbitérium által reábizott osztályok vezetése, a belmissziói munkában és a szórványgondozásban való segédkezés. A presbitérium tanítónőt csak abban az esetben alkalmaz, ha férfi-tanító nem pályázna. Pályázati kérvények az előirt összes iratokkal együtt a resicai ref. lelkészi hivatalhoz küldendő be. Pályázati határidő aug. 20. Az állás szeptember 1-én foglalandó el. Resica, 1940 július hó. *A Presbitérium.*

FELHIVÁS

LELKÉSZ és TANÍTÓ TESTVÉREINKHEZ

Szeretettel kérjük Lelkész és Tanító-testvéreinket,
hogy az utóbb kiküldött megrendelő-lapot az

ITT AZ ISTEN KÖZTÜNK

című csendesórai vezérfonalra és a

„KÁLVIN KOMMENTÁROKRA”

vonatközlőlag mielőbb küldjék be. Aki nem kapott volna megrendelő-lapot, azt kérjük, hogy egy levélben értesítse a Püspöki Hivatal Iratterjesztési Osztályát, hogy az **ITT AZ ISTEN KÖZTÜNK**-et óhajtja-e megrendelni és hány példányban. Akkor is kérjük a rendelést, ha egy példányról van szó — Az „**Itt az Isten közöttünk**” füzve **30**, kötve **40** lei lesz. A rendelésnél feltüntetendő, hogy hány példány legyen kötve és hány példány füzve.

A REFORMÁTUS KÖNYVTÁR LEGUJABB SZÁMA:

MAGYAR UTAZÓK A XIX. SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN

A kitűnő, magas színvonalu tanulmányt TÓTH ZOLTÁN, a szatmári református főgimnázium fiatal történelmi-tanára írta. A kis mű *Széchenyi István, Wesselényi Miklós, Szemere Bertalan és Gorove István* nyugati utazásait tárgyalja, eleven szines, tanulságos módon.

A füzet a Református Könyvtár május, június havi illetményeként jelenik meg és ára 15 lei lesz.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.		Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján
---	---	--

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

M. st. Oficiului Parochial Reformát
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő:
DEBRECZENI ISTVÁN

NAGYVÁRAD

Felelősszerkesztő:
BALAJTHY JENŐ

Népünkért.

»Nehéz idők, vészes évek vonulnak felettünk.« Súlyos megpróbáltatások terhe alatt roskadozunk, amelyek még szaporodhatnak és terhesebbé válhatnak. Ezeket egyaránt érzi és szenvedni egyházunk minden tagja: vezetői és hivei, de legnagyobb sullyal mégis hiveinkre, népünkre nehezedik.

A gyöngye gazdasági esztendő, a szűk aratás, a szöllőnek teljes elpusztulása, mely a bortermő vidékeket végzetesen érinti, a sokféle más célokra elfoglalt és megközelíthetetlen földek, az ember és iga-vonó állathiany s ennek következtében a mindig későn végzett munka, a kevés termésnek vele arányban nem álló ára, az iparcikkek óriási megdrágulása és sok fel sem sorolható tényezők miatt el sem képzelhető megpróbáltatások várhatnak anyagi tekintetben is népünkre. Ezek megpróbálják nemcsak a szegényebbek, hanem a tehetősebbek erejét, akik máskor gond nélkül élhettek, a teljesen vagyontalanokat pedig, — különösen városokban — valósággal nyomorba döntik. Az elkövetkező idők már is előrevetik árnyékukat és figyelmeztetnek bennünket, hogy kíséreljük meg reájuk felkészülni.

A gazdasági munkát legnagyobb részben már elvégezte földművelő népünk, bár még jelentős rész van hátra. Ám előttünk van a következő gazdasági év megalapozása. Az ezzel kapcsolatos munkák elvégzésétől és lehetőleg idejében elvégzésétől függ egy éven át nemcsak szorosabb értelemben vett népünk, hanem mindnyájunk kenyere és jóléte. De előreláthatólag ennek elvégzése még több akadályba ütközik, mint az eddigieké. Egyre kevesebb az emberi és állati erő és a munka eszköze. Hiszen ma minden — akár kicsi, akár nagyobb, — gazdaság csonka, megbénult. De Isten őrizzen, hogy egészen béna legyen, hogy a tehetetlenség érzése hatalmasodjon el rajtuk, vagy, hogy az eddigi hiányokat helyrehozhatatlanul megérezzük és meg kelljen sinylenünk. Sőt ellenkezőleg, mindent meg kell tennünk, hogy pótolhassuk.

Mit tehet ebben lelkipásztor, tanító, minden egyházközség

világi vezetője? Sokat és sokfélét. A minap hallottam egyik lelkésztestvéremről. Két lova közül az egyiket elvitték a katonasághoz és az otthon hagyott másikkal mit sem kezdhették egyedül. Szüksége volt más hasonló sorsban levő gazda segítségére s hogy ezt annál szivesebben megnyerhesse és másoknak jó példát mutathasson, ő ment, előbb mások segítségére. Így egymást kisegítve, összefogva az egész faluban elvégezték a termés betakarítását.

Tagadhatatlan, hogy ezt nem teheti meg minden lelkipásztor, mert nem mindenki vezet gazdálkodást, de minden községben vannak olyan tekintélyesebb vezető egyéniségek, akik hasonló példát adhatnak másoknak. Aztán minden lelkipásztor megtehet egyet. Azt, hogy a közös összefogó munkára buzdítja hiveit és akár meg is szervezheti ezt a közös munkásságot. Vannak falvak, melyekben régi idők óta szokásban van a »kaláka«, melynek nemcsak gazdasági, hanem községi nevelő hatása is értékes, sőt ma értékesebb, mint valaha. Ezt a jó és szép szokást fel kell eleveníteni, ahol már meghalt és be kell hozni ott, ahol még nem ismerték, hiszen a közösség kifejllesztése ma különösen főfeladatunk.

A közösségi érzést és kötelességet oda kell fejlesztenünk, hogy ne csak akkor segítsünk egymáson, amikor ebből a viszonzás révén hasznunk van, tehát amikor a segítség visszatérül, hanem azoknak is nyujtsunk és másokkal is nyujtassunk segítséget, akik nem tudják viszonzni. Gondolok a szegény asszonyokra, akik férjük távollétében egyedül bajlódnak kisebb, vagy nagyobb gazdaságukkal. Az is közösségi feladat és pedig ugy egyházi, mint nemzeti közösségből folyó kötelesség, hogy az itthon levők siessenek a távollevők családjának segítségére. Ebben az a feladat vár lelkipásztorra, tanítóra és minden vezetőre, tehát világiakra is, hogy ezt a közösségi érzést kifejléssék és az ilyen módon segítő munkát megszervezzék.

Ma ismét olyan időket értünk, hogy a lelkipásztor nem lehet csak igehirdető, vagy szoros értelemben vett lelki ügyek intézője, hanem gondosan kell törődnie hivei szociális és így anyagi ügyeivel is, és az élet minden terén népe vezetőjének kell lennie. Milyen szép hivatás ugy vezetni egy gyülekezetet, hogy benne a lelkipásztor a hivek mindennemű ügyeiben, bajaiban legfőbb tanácsadó, irányító, annyira, hogy minden az ő gondolkodása és akarata szerint történik.

A munka másik része — különösen városi gyülekezetben — a már is mutatkozó és a télen sokkal nagyobbjértékben fellépő szükség és nyomoruság enyhítésének már előre megszervezése. Az aratási és cséplési munkával máskor sok falusi szegény ember kereste meg családjá számára az esztendő nagyobb részére való kenyeret s ma a család kenyerere a férfi távolléte miatt holnapra sincs biztosítva. A

városi gyülekezetek tagjainak egy jó része mint gyári munkás, vagy mint iparos keresi kenyerét és ma, amikor a gyárakban szünetel a munka és minden ipar pang nemcsak a távollét, hanem ezek a körülmények is szükségét és éhséget hoznak hiveinkre. Egyik kisebb városi gyülekezetünkben hallottam megtörtént esetet. Vasárnap délelőtt nyitott be valaki egy szegény családhoz és meglepetve látta, hogy a tűzhely hideg és semmit se főznek rajta. Kérdésére sirva mondta el az ott talált asszony, hogy nincs mit főznie még vasárnap se, mert az ura már régen katona és nincs semmi kereset. Előző napról van még egy kevés máléja és az lesz egész napi eledelük. De hogy holnap mi lesz, nem tudja. Hány hasonló eset van minden egyházban és hány lesz még később?! Lehetetlen ezek mellett tétlenül elmenni. Nem mi vagyunk ugyan az előidézői, de a mi hivatásunk a nyomoruság enyhítése, mert nemcsak szóval, hanem tettel is hirdetniük kell az Igét és ezt is: »adatok nekik enni ti.«

Cikkemnek ezt a címet adtam: Népünkért. Adhattam volna ezt is: Egymásért, vagy a sokszor használt igét: »Egymás terhét hordozzátok!« De eltekintve attól, hogy ez az ige az egymás lelki terhének hordozására int, anyagi értelemben annyira elkoptattuk már, hogy alig van benne erő. Pedig most csakugyan egymás terhének hordozásáról van szó. A népünk terhe a mieink is. Nem lehet ezt a kettőt elválasztani, mert egy test vagyunk mindnyájan. Ha még eddig nem éreztük volna meg teljesen, itt az utolsó óra, hogy megérezzük és teljesítsük a belőle származó kötelességeket. És egyet ne felejtünk soha. Ha mi, az élen állók hordozzuk népünk terheit, akkor remélhetjük és várhatjuk, hogy népünk is hordozni fogja a mi terhünket.

Debreczeni István.

A református papné.

Mikor egy lány református paphoz megy férjhez, hangtalanul mondja ki az Igét: »A Te néped: az én népem; a te Istened: az én Istenem«... s ezzel mintegy vállalja azt a sorsot, amely férje után az övé: a papné sorsát.

Ez a sors nem a legkönnyebb. El van jegyezve a szegénységgel, lemondással, szenvedéssel és örökös munkával.

A ref. papné nem építhet magának kéttornyú várat a jómódról, a könnyü életről; vágyainak netovábbja nem lehet Páris; meg kell elégednie sokszor egy kicsike faluval, szűk környezettel, rövid látókörrel, mely nem nyulik tovább a falu határánál.

Sokszor ő magának kell oda állani a mosóteknő mellé, felszűrni a padlót, megfejteni a tehenet; megkapálni a kertet, mert a

cselédre való pénz kell: gyermektanítással, ruhára stb. Azonban, míg a munkát végzi, — a munkát értékelve — megtanulja becsülni a munkást, a föld népét, akik közé került; akiket az Isten felmagasztalt, mikor az Ő teremtő munkájának munkásaivá tette meg.

A legtöbb asszony nem dolgozik másért, csak a saját családjáért. A papnének ezenkívül részt kell vennie férje munkájában is: mintahogy az iparos elkészíti: felesége segít eladni az árut; a földmives lekaszálja, felesége felszedi a markot; a pap elhinti a magvakat: a papné segít kalászba szökkenteni.

A régi papnék hétországgra szóló híres gazdasszonyok voltak, de kimerültek a konyhán. Ma, a megszükkült, egytál ételes, megváltozott idők többet kívánnak tőle, hogy ne csak családjáért dolgozzék, hanem a népért is, melynek közösségében él; fajtajáért, amelyhez tartozik; Isten ügyéért, kinek szolgáló leányává avatódott, amikor papné lett. Mint egykor a Vesta-szüzek, hitvestársával együtt örködjék a szent lángok felett, hogy ki ne aludjanak: az ember szeretet, hazafiúi érzés és a hitnek a lángjai.

Sok lélek kell ehez a munkához. Mert a nép kegye hol piedestatra állítja, hol mélyre taszítja a papnét. Emberfeletti lényt vár, és csak gyarló földi lényt talál benne. Ez a sokszemű óriás minden oldalról megfigyeli és ha valamelyik hibájára rátalál — a mások feletti szigorú kritikájával — azonnal kész pálcát törni felette.

A papnét mindenki kritizálhatja — mert az az egész gyülekezeté — hiszen ő nem viszi fájó sérelmét bíróság elé. Sok könny, idő előtti fehér hajszálak tanuskodhatnak a papné elfojtott, mások nem látta keserűségeiről.

S itt látszik meg a papné igazi lelkülete. Tud-e megbocsátó lenni nem hétszer, hanem hetvenhétszer is. Tud-e kenyeret dobni ott, ahol kővel dobálják; nem forral-e bosszút azok ellen, akik gyűlölik, mert aki kardot ragad, karddal kell elvesznie, s aki pedig gyűlöl, maga is tökéletesen gyűlöltté válik.

Ha le tudja győzni a papné feltörni akaró rosszindulatát, akkor győzött a gyülekezeten is. Mert a nép végre is belátja tévedését, és igyekszik azt jóvátenni.

De hogy a papné valóban méltatlan legyen a vádra, kell, hogy mocsoktalan legyen. A szennynek még csak árnyéka se férjen hozzá. Hitvány, léha uriasszonyok rossz példája, hány népes, virágzó ref. magyar falut lezüllesztett már!

Ezért a papnének gyakran kell önvizsgálatot tartania. Irtogatni magából a gonoszt, mely minden nap, mint a mesebeli hydra, ujult erővel feltámad.

A megbocsátószívü, alázatos lelkü papné, mélyen vallásos

érezsü, akinek vallásossága nem szemforgató külsőség, hanem olyan hit, melynek gyökere a szívben van és a Végtelenségig nyulik és ez a hit úgy sugárzik ki életéből, mint ahogy a rózsa, illat alakjában bocsátja ki magából azokat az értékeket, melyeket gyökérszála a föld titokzatos mélyéből magukba szívtak...

Ezért kell rendszeresen látogatnia a templomot, élni az Úri szent vacsorával, magános órákon elővenni a Bibliát, és különösen a Szikszai: Keresztyéni tanítását.

A papnénak intelligens nőnek kell lennie nehogy a nép, melyben sok természetes ész lakik — lekicsinyelje. Mikor egy leány férjhez megy, sokszor igen kevés tudással rendelkezik. De pótolhatja ezt később is olvasással, a mai időben rádió hallgatással, de a papnénak e mellett még bizonyos vallásos irodalmi tudásra is szert kell tennie, a nagy vallásos írók műveinek olvasásával, hogy így jobban megértse hivatását és tudjon segítségére sietni férjének.

Palástos férjét ne csak hitvesének lássa, hanem Isten követének, aki az ő szent beszédét tolmácsolja.

A papné sok családnak ismeri a titkát, de vigyázzon a nyelvére; tartózkodjon az ítélet mondástól és ne ártsa másnak a dolgába magát. Így sok kellemetlenségtől megszabadul.

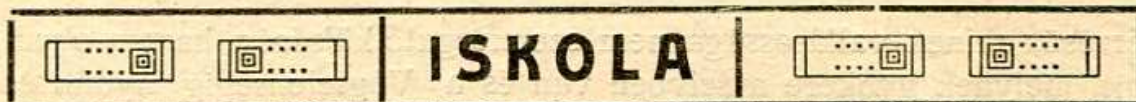
S főleg szeresse azt a népet — erényeivel és hibáival együtt, melynek közösségébe helyezte az Isten, — megértve, hogy a nép a legáldottabb erőforrás, mert ha egy nemzet vezérfája elsatnyul, a feltörő hajtásokból új sudarat fog hajtani. De vigyázni kell, hogy épp maradjon a gyökér. Ez is a pap és papné munkája közé tartozik.

Nem kell azoban együtt »sütni-főzni« a néppel, a mindenáron való népszerűséget keresni: »Szeretem a népet messziről szeretni« — mondja Ady Endre, mély értelme van ennek. A tulságos közelség megrontja a tekintélyt. Kivételes alkalmakkor egy jó szó; egy résztvevő tekintet; egy nemes cselekedet; alamizsnáskodás a maga helyén; egy-egy beteg meglátogatása, egy okos tanács, néha egy-egy jóindulatu korholás; találkozásnál, temetéskor, lakodalomkor szives érdeklődés a család felől, mind-mind kiegészítői a pap prédikációjának, melyből a nép megérzi szeretetét, hogy vele érez, hogy fáj neki az ütés, mely testét lelkét vérzi; hogy egyek a sorsban, egyek a szenvedésben, egyek a kereszthordozásban, egyek az örömben és egyek a remények teljesedésének várásában.

Ekkor lesz csupán hatása reájuk. Ekkor töltheti be misszióját, melyre elhivatott, melyre felmagasztaltatott, hogy segíthet pap férjének a népe tétova lelkét a magasságos Isten felé vezérelni.

Nehéz sors a papné sorsa. De szép és gyönyörűségező dolog: Isten igáját hordani.

Kovátsné Percz Ilona.

Iskolaszövetkezet.

(Folyt. és vége.)

A mi gyermekkorunkban a gyakorlati élet számüzve volt az iskolából; a társadalmi élet kérdései pedig sok kívánnivalót hagytak maguk után. A társadalmi gondoskodásnak nem voltak szervei s az egyéni vállalkozások nem tudtak megbirkózni a lehetetlennel. A gyarapodás romlott szelleme csak mások rombadöntésével tudta elképzelni emelkedését. A versenyképtelenek rombadöntöttek óriási és a győztesek kicsiny, de hatalmas tábora nézett egymással farkasszemet.

A szövetkezet egymás rombadöntése nélkül akar mindenkit felemelni és magasabb életszínvonalhoz segíteni. Indokolt esetekben charitatív tevékenységet is fejt ki, de a főcélja az, hogy mindenkit takarékosághoz szoktasson és megfelelő életlehetőséghez juttasson. Mert a magárahagyott erő tehetetlen; az egyesített erő pedig hegyeket képes a helyéből kimozdítani.

Az iskolaszövetkezet hitfelekezeti iskolánk alapelveinek az irányvonalába esik. V. Gy. a következőket mondja: »Mi is felemeljük szavunkat ma, a szövetkezetek világünnepén, hogy üdvözljük a világ szövetkezeti uttörőit és egyben figyelmeztessük a világ szenvedő, egymással viaskodó és új utakat kereső népeit a szövetkezésnek, az együttműködésnek, a szorgalmas, öntudatos, szociális szövetkezeti gazdálkodásnak isteni magasságba lendítő lehetőségeire.«

Az iskolaszövetkezetnek nagy nevelő értéke van. Öröm nézni azt az ügybuzgalmat, mellyel a gyermekek a szövetkezet körül forgolódnak. A mi, tulzottan individuálisan gondolkodó és élő népünk már az iskolában kap indítékokat ez összefogás erejére és szükségességére; kifejlődik benne bizonyos társadalmi felelősségérzet, amit könnyen észre lehet venni, ha a tanító figyelemmel kíséri a gyermeki lelkek átfarmálódását.

A mi iskolánkban a múlt iskolai év elején alakult meg az iskolaszövetkezet. Az ügyvezetést Pálffy Gizella kartársnő vállalta el, aki ezt a tisztelet nagy megértéssel és lelkesedéssel töltötte be. Az iskolai dolgok nagyrészt már beszereztük, mire megalakulhattunk, szövetkezetünk mégis mintegy 3500 lei forgalmat bonyolított le, mintegy 800 lei tiszta haszonnal.

A szövetkezet elnöke Molcsán Sándor IV. o. növendék volt (lévén csak négyosztályos elemi iskolánk) aki az évváró közgyűlést a következő beszéddel zárta be: »Ebben az évben megalakítottuk

mi is az iskolaszövetkezetet. Azóta kevesebb pénzt cukroztunk el, de megtanultuk a takarékossgot és hogy hogyan kell a lejeket összerakni és vagyont gyűjteni. A hangya apródonként kis várakat rakdos össze. A magunk boltjából vásároltunk és a haszon is a mi vagyónkat szaporította. Ha megnövünk, minket nem kell majd kötéllel huzni a gazdakörbe, vagy a szövetkezetbe: mi kérjük majd a vezetőket, hogy alakítsanak nekünk ilyeneket, vagy pedig megcsináljuk azokat magunk. Szegény tanulótársainknak könyvet, sőt ruhát is tudtunk venni, anélkül, hogy megéreztük volna. Mi már tudjuk, hogy: »Egyesülésben rejlik az erő.«

Azt hiszem, hogy ezekhez a keresetlen, gyermeki szavakhoz nem kell commentár; leszögezem, hogy nagy nevelőeszköz az iskolaszövetkezet s benne egy jobb, megértőbb, békésebb és neme-sebb emberi élet integet felénk.

Tóth Zsigmond.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Nagy Sándor, a zilahi Kollégium ny. tanára, életének 66-ik, boldog házasságának 42-ik évében, aug. 11-én rövid szenvedés után hazatért az ő Urához. — Szatmárt született, tanulmányait a szatmári ref. gimnáziumban és a kolozsvári egyetemen végezte. Egy évi nagyenyedi helyettes tanári működése után a zilahi kollégium rendes tanára lett 22 éves korában. Negyven évig szolgálta a Kollégiumot, mint számtan-tanár 1936-ban történt nyugdíjazásáig. De ekkor sem vált meg a kollégiumtól, hanem mint gazdasági felügyelő vezette a gazdasági ügyeket és így csaknem egy félszázadig szolgálta a Kollégiumot kitünő képességeivel és önfeláldozó hűséggel. Tanári munkásságán kívül is sokat munkálkodott. Részt vett Zilah város minden művelődési munkájában és mindvégig főszerkesztője volt a Szilágyság c. lapnak. Tehetségét és munkáját igénybe vette az erdélyi egyházkerület is, melynek évtizedeken át munkás ker. képviselője volt és mint ilyen több bizottságban tevékenykedett. Halálát özvegye és kiterjedt rokonsága gyászolja. Legyen áldott emlékezete.

Porzsolt István esperest, ujfehértói lelkipásztort a nagykállói gyülekezet egyhangu meghívással ünnepélyesen lelkipásztorául választotta. Ott kezdte pályafutását, mint segédlelkész és most a hálás gyülekezet meleg szeretettel hívta »haza« a nagytudásu szelidlelkű pásztort, ki méltóképen lép a neves elődök: a két Görömbey nyomába.

HIREK

Az ujszentesi lelkészválasztás ellen beadott felebbezést a bánsági egyházmegye bíróságának időszaki tanácsa augusztus 23-án tartott ülésében egyhangulag elutasította.

Dr Révész Imre püspök körlevélben hívta fel az összes iskolák vezetőségét és tanszemélyzetét, hogy a tanítás megkezdése előtt és után református bibliás hitvalló kegyességet kifejező és erősítő imádságokat imádkoztassanak. Irányítóul, de nem egyszerű lemásolás, vagy átvétel végett közli Kálvinnak az 1545-i genfi káté függelékében olvasható imádságát. Egyszersmind közli, hogy az iskolai év végével pályázatot fog hirdetni a különböző fokozatu iskolai imádságokra, melyre minden tanító és tanár pályázhat a Kálvin szöveg gondolatmenetével egy év alatt tett tapasztalata alapján.

Elemi internátus a komádi tanyákon. Komádiban a mult isk. évben állami internátust létesítettek a tanyai nagy távolságban lakó elemi isk. tanulók részére, hogy így a nagy távolságot és sokszor rossz időjárást, mely a gyermekeket az iskolába járásban akadályozta, leküzdjék. Az internátusi ellátási díjat a szülők anyagi helyzetük szerint természetben fizették. Az új intézmény nagy sikerrel járt, a szülők és a gyermekek egyaránt megszerették. Az intézet vezetői pedig azt tapasztalták, hogy a tanyai gyermek tisztelettudó, okos és tanulékony. A komádi siker arra indította az illetékeseket, hogy a közeljövőben több tanyai központban létesítsenek hasonló internátust.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

6420—1940.-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Elemi iskoláink első osztályában kizárólagos kötelező használatra rendelem el az egyházkerületünk kiadásában megjelent Czina Sándor-féle ABC-t. Kapható az iratterjesztésnél. Ára 26 lei. — A vallástani kézikönyvekre vonatkozólag külön intézkedtem, a többi tantárgyaknál az II—VII, osztályban a tanév első 3

hetét használják fel ismétlésekre, s ezen idő alatt intézkedni fogok a tankönyvekre vonatkozólag is. — Nagyvárad, 1940 augusztus hó 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök,

6433—1940.-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az 1940—41-ik tanévre elrendelem a következő vallástani kézikönyvek használatát úgy saját iskoláinkban, mint az állami iskolai vallásoktatásban:

I. osztály. A 619—1940. sz. körrendelet (hiv. lap 1940. évf. 46. old.) szerint lehet használni a II. osztályos tankönyvet.

II. osztály. Szendrei Dénes: Üdvigéret. Jézus élete. Miniszteri jóv. sz. 339—1939.

III. osztály. Szendrei Dénes: Jézus tanításai és csodatételei. Miniszteri jóv. szám 340—1939.

Az 1937. évi 38. sz. ek. határozat c. pont 5. bekezdése szerint az 1937. évi új tanterv az 1940—41. tanévben erre az osztályra nézve is életbelép.

IV. osztály. Tökés Gyula: Jézus élete. Min. jóv. sz. 1415-1939.

V. osztály. Szendrei Dénes: Jézus tanításai és csodatételei. Min. eng. szám 340—1939.

VI. osztály. Tökés Gyula: Egyháztörténelem. Min. jóv. száma 761—1935.

A VII. osztályos vallástani kézikönyv még nem jelent meg. Erre vonatkozólag később fogok intézkedni.

Nagyvárad, 1940 augusztus 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

6434—1940.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az elemi isk. törvény 21. fejezete értelmében az iskolai év kezdete az alsó tagozatban (I—IV. o.) szeptember 1. A 114. fej. értelmében a beiratások ideje szept. 1—10-ig tart. Mivel az elemi iskolánál a beiratáson kívül semmi más előkészítő munka nincsen, ennek a két fejezetnek az egybevetéséből következik, hogy a tanítás kezdete szept. 11. Ennek megfelelően a N. N. Ű. minisztérium már az elmúlt tanévben elrendelte, hogy a tanítás kezdete szept. 11. (hiv. lap. 1939. évf. 330. old. 5399—1939. püsp. 147.893—1939. min. szám.)

A felső tagozatban (V—VII. o.) a beiratásokat szintén meg kell tartani szept. 1—10, között, azonban a tanítás kezdete nov. 1-re elhalasztható, ha a tanulók szü'eik gazdaságában el vannak foglalva. Ebben az esetben is a felső tagozat tanítójának a beírt gyermekek munkásságát ellenőriznie kell (el. isk. törvény 26. fej.) A törvény azonban ezt a kezdetet, ill. a hat hónapos szorgalmi időt, mint leg-

kisebb követelményt állítja fel a felső tagozatnál s ezért elrendelem, hogy ahol az V—VII. o. gyermekekre, a szülőknek tényleg szükségük nincs, ezek is szeptember 11-től kezdve rendszeren járjanak iskolába.

Nagyvárad, 1940 augusztus 29. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István sk., püspök.

6435—1940.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* A legszigorubban megtiltom, hogy a már használatban lévő romániai kiadású térképeken a földrajz vagy történelem tanításánál a térképen feltüntetett határokon kézi rajzzal bárminő változtatásokat eszközöljenek. Új (1938 szept. 1 utáni) kiadású térképeket csak akkor szabad használni, ha azokon fel van tüntetve a minisztérium jóváhagyási száma. Külföldi kiadású térképek használata szigorúan tilos.

Ugyancsak megtiltom, hogy a minisztérium által jóváhagyott földrajzi és történelmi tankönyvekben a tanító vagy tanár az utóbbi években bekövetkezett változásokat feltüntető javításokat tegyen, kivéve, ha ezeket újabb kiadású, szintén miniszterileg jóváhagyott tankönyvből veszi át.

Nagyvárad, 1940 augusztus 29. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István sk., püspök.

6436—1940.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi középiskolai vallásnár es vallásnító lelkész úrnak.* Minden fajta középiskola I—IV. osztályában a következő vallástani kézikönyvek használatát rendelem el:

I. osztály. Farkas Kálmán: Ószövetségi történetek.

II. osztály. Farkas Kálmán: Újszövetségi történetek.

III. osztály. Tőkés Gyula: Egyháztörténelem.

A IV—VIII. osztályra nézve később fogok intézkedni.

Nagyvárad, 1940 augusztus 29. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István sk., püspök.

6356—1940.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A 8812—1930. sz. körrendeletemre (megjelent a hiv. lap 1940. évf. 33. old.) a jelentések részben hiányosan, részben egyáltalában nem érkeztek be.

A 2. pontban említett összeg, tekintettel a körrendelet keltére, az 1939—40. költségvetési évre felvett összeg.

Mivel időközben az 1940—41. évi községi költségvetések is elkészültek, **4. pont** gyanánt a jelentésekbe fel kell venni az 1940—41. költségvetési évre iskolánk javára a költségvetésbe felvett összeget.

A hiányos jelentéseket egyidejűleg kiegészítés végett vissza-küldöm. Ezeket kiegészítve postafordultával vissza kell küldeni.

A hiányzó jelentéseket körrendeletem vétele után azonnal, de legkésőbb 1940 szept. 15-ig be kell küldeni.

Nagyvárad, 1940 augusztus 27. Atyafiságos szeretettel:
S u l y o k István sk., püspök.

6399—1940-II. sz. KÖRRENDELTE. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* 5789—1940. sz. körrendeletem (hiv. lap ez évi f. 358. old.) utolsó bekezdésének, valamint 6266—1940. sz. körrendeletem (hiv. lap. 393. old.) 6. bekezdésének kiegészítéséül közlöm, hogy a minisztérium ezt a kifejezést »csak egy felekezeti iskola van« úgy értelmezi, hogy ha az illető helységben nincsen semmiféle más iskola, állami sem, csupán egy felekezeti iskola, tekintet nélkül az állások számára, beirhatják az autorizációtól eltérő növendékszámot is, a termek térfogat szerinti befogadó képességéig.

A beirható növendékek száma e szerint így alakul:

Ha a helységben csak református iskola van, más jellegű iskola, sem állami, sem keresztyén felekezeti nincs, beirható annyi gyermek, ahányat a tanterem térfogat szerint befogadni képes, tekintet nélkül az autorizációban esetleg megállapított kisebb számra akkor is ha a ref. iskola több tanerős.

Ahol a ref. iskolán kívül más állami vagy keresztyén felekezeti iskola is van, beirható annyi gyermek, ahány az autorizációban engedélyezve van.

Több helyen előfordult, hogy az eredetileg tévesen megállapított létszámot a minisztérium utólag rendeletileg megváltoztatta. Ilyen esetekben ez a későbbi rendelet az irányadó.

Ha az autorizációs rendeletben nincs megállapítva a létszám, a tanterem térfogata az irányadó (növendékenként 4 m³.) Nagyvárad, 1940 augusztus 29. Atyafiságos szeretettel: S u l y o k István sk. püspök.

Pályázat a hegyközpályi helyettes kántor-tanítói állásra az 1940—41. iskolai évre. Javadalom: 1200 lei havonta és egy szobából álló lakás, esetleg lakbér. Kötelesség I—VII. o. vegyes iskola vezetése az összes kántori teendők végzése. Templomban orgonázás. Belmissziói munkákban részvétel, akadályoztatás esetén lelkész helyett szószéki szolgálat. Ha férfi pályázó nincs, női-tanító is megválasztatik. Megjegyeztetik, hogy ha időközben a tanítói állás, illetve iskola ügyében változás állana be, a helyettes megbízatása attól az időtől megszűnik. Pályázati határidő aug. 28. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. A szabályszerűen (orvosi biz.) felszerelt pályázatok: Páneu, p. u. Episcopia, jud. Bihor, ref. lelkészi hivatal címére küldendők.

FELHIVÁS LELKÉSZ és TANÍTÓTESTVÉREINKHEZ

Szeretettel kérjük Lelkész és Tanító-testvéreinket,
hogy az utóbb kiküldött megrendelő-lapot az

ITT AZ ISTEN KÖZTÜNK

cimű csendesórai vezérfonalra és a

„KÁLVIN KOMMENTÁROKRA“

vonatkozólag mielőbb küldjék be. Aki nem kapott volna megrendelő-lapot, azt kérjük, hogy egy levélben értesítse a Püspöki Hivatal Iratterjesztési Osztályát, hogy az **ITT AZ ISTEN KÖZTÜNK**-et óhajtja-e megrendelni és hány példányban. Akkor is kérjük a rendelést, ha egy példányról van szó. — Az „**Itt az Isten közöttünk**“ füzve **30**, kötve **40** lei lesz. A rendelésnél feltüntetendő, hogy hány példány legyen kötve és hány példány füzve.

A REFORMÁTUS KÖNYVTÁR LEGUJABB SZÁMA:

MAGYARUTAZÓK A XIX. SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN

A kitünő, magas színvonalu tanulmányt TÓTH ZOLTÁN, a szatmári református főgimnázium fiatal történelem-tanára írta. A kis mű *Széchenyi István, Wesselényi Miklós, Szemere Bertalan és Gorove István* nyugati utazásait tárgyalja, eleven színes, tanulságos módon.

A füzet a Református Könyvtár május, június havi illetményeként jelenik meg és ára 15 lei lesz.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

„Reformátusok Lapja“ a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	OO OO OO OO	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Félévre 180 lei. — Egyes lappéldány ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján
---	----------------------	---

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Nagyvárad

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: ORTH IMRE O Felelősszerkesztő: BALAJTHY JENŐ

TÖBBÉ NE VÉTKEZZÉL!

— *Főméltóságú Kormányzó Ur, Főméltóságú Asszony!*

— Mikor egyik kiváló lírikusunk drámai erővel megírott »Feltámadás« című versét, ha olvassuk, vagy hallgatjuk, szinte látni véljük, hogy a költő lelkéből milyen elementáris erővel törtek fel ezek a szótöredékek: »Isten uja a sir éjjelébe, élő reménység magvát ülteté«, »A mag kikel, a szirtet szétszakítja... Az Ige fénye Testté lesz megint«. A költői ihletettségnak látománya testet öltve, mint szent realitás elevenedik meg szemünk előtt. S látjuk amint a magyar nemzetre ráborított trianoni sziklasir rejtelmes mélyében forrongó vulkánikus erők hatása alatt mindegyre mélyebbre szélesedve hasad föl, hogy szabad utat engedjen azoknak a két évtizeden keresztül visszaparancsolt érzéseknek, melyek a gátját szakító folyam zugó habjaiként szabadon törnek ajkainkra.

— Szent László fényes és színes multban gazdag városának népe két évtizeden át sóvárgott ünnepre virradt fel ezen a reggelen és magára öltötte színét vesztett lakodalmi ruháját, hogy méltóképpen és elfogadhatólag jelenjen meg azok előtt, akik számára az »örvendetes« evangéliumi üzenetet hozzák és akiknek megjelenése ennek valóráválását jelenti. Fajunk és nemzetünk nagy multjának megbecsülése závárt tesz e pillanatban ajkainkra, nem engedi meg, hogy disszonáns hangok zavarják meg a mai ünnepnek szépségét és emelkedett méltóságát. Éppen ezért husz esztendőnek történéseit nem vázoljuk fel, nem mutogatjuk a reánk zuhogott ütéseknek helyét, amelyek megszegyenítve hullottak reánk és nem mutogatjuk a sebeket, amelyek erős fájdalmakat okoztak, sőt fájnak még ma is. E helyett azonban maradék nélkül átadjuk magunkat az örömnak, melyre a bibliai költőkirály ilyen szavakkal hív bennünket: »Ez a nap az, melyet az Ur rendelt, örvendezzünk és vigadjunk«.

Püspök urunk üdvözlő beszéde *vitéz nagybányai Horthy Miklóshoz* 1940 szeptember 6-án, a magyar hadsereg Nagyváradra való bevonulásának napján

Áldott legyen az Isten, hogy az a sötét két évtized immár a múlté, amelyre még emlékezni sem akarunk. Hadd merüljön el mindaz, ami keserű ízt hagy szánkban, a feledés örvényébe, mint ahogy eltűnik az óceán sötét éjszakájában a viharos tenger habjai által leszakított kemény szirtdarab.

— Ugy tetszik nekem, mintha a fejünkre ömlő őszi napsugárban, onnan a végtelen magasból, hang szűrődne felénk a láthatatlan Krisztus ajkairól, komoly intések és komoly figyelmeztetések: »Többé ne vétkezzél, hogy rosszabbul ne legyen dolgod«. Ezeknek a szavaknak a hatása alatt kritikai szemmel magunkba mélyedünk és pirulva ismerjük el, hogy beteg nép voltunk és talán azok vagyunk most is. Legnagyobb és legszentebb nemzeti eszményeink elszintelenedtek és meghalványodtak és drága értékeink becsöket vesztették el könnyelmű gondolkozás miatt. Könyörögjünk e pillanatban a sorsunkat intéző Örök Istenhez, hogy nagy elhatározásokat ébresszen fel bennünk és az Isten kezéből visszanyert hazában a régi hibák és bűnök kísérő árnyai maradjanak el tőlünk. Rendületlen igaz hit, szeplőtlen hazaszeretet, egymásnak testvéri megbecsülése vezessen azon az úton, amely mindnyájunkat egy szebb és boldogabb Magyarország fölépítésének kapujához segít. Világnézetek, bölcsészeti rendszerek bármilyen csillogók és megtévesztők legyenek is, ne térítsenek el minket és ne tévesszenek meg soha, hogy valamikor ismétlődjék az a keserves pillanat, amikor a független és szabad magyar nép újra saját kezével akar sirt ásni magának. Mert fajunk és népünk, keresztül menvén az Ur akarata szerint a megpróbáltatásoknak és szenvedéseknek tüzkohóján, mint salakjaitól megtisztított nemes fém, lélekből szülessen újjá, hogy megoldja a jövőben rá várakozó gigászi feladatokat.

— Most, mikor ez a nép reszkető térdekkel visszatér az ezeréves ősi hajlékhoz, szakadjon fel mélységes hálánk a végtelenül könyörülő Istenhez, majd szálljon minden tiszteletünk és hálánk vitéz nagybányái Horthy Miklós Kormányzó ur Öföméltóságához, aki bölcs elmével, fáradhatatlan nemes kitartással, (nagy emberi áldozatokkal), elkészítette és ajándékozta számunkra ezt a felejthetetlen órát. Minden tisztelettel köszönjük meg a magyar haza élén álló férfiaknak, akik éjt-napot eggyé téve, lankadatlanul munkáltak, hogy Szent László városa és vele együtt a szép Körös-völgye, amelyen annyiszor robogtak diadalmas hadaink, csonka hazánknak és Szent István koronájának ékes és ragyogó része lehessen. Elismerésünkkel adózunk a volt trianoni határon túl élő magyar testvéreinknek, akik imádkozó lélekkel reménységeinket szítva, annyi szeretettel tekintettek felénk és csüggedni nem enged-

tek soha. Főméltóságú kormányzó úr és vitéz magyar testvéreink, engedjék meg, hogy hazátszerző munkájuknak ezen az állomásán nagyrabecsülésünkkel köszöntsük és meleg szivünkre igaz szeretettel öleljük.

— Ur Isten, magyarok Istene, esdekelve kérünk: hallgasdd meg az Ellened és önmaga ellen annyit vétkezett, de oly sokat is szenvedő népnek könyörgését: áldd meg őket örök irgalmadból e hazát, tartsd meg ennek főkormányzóját, lelki és testi áldásoddal halmozd el ezt az árva magyar népet.

BÚCSÚ.

Történelmi idők fölemelő és mégis sokakra lehangoló pillanataiban teszem le a szerkesztői tollat, melyet több, mint másfél évtizeddel ezelőtt, mint az akkori félhivatalos jellegű Egyházi és Iskolai Szemle szerkesztője vettem a kezembe.

A búcsúzás alkalmával az első érzés, mely szivemet eltölti az áldó Isten iránt való mélységes hála, az ő megsegítő kegyelméért és azért a sok örömért, melyet ebben a munkában és ebben a lapban — mint szülőnek gyermekében — olyan sokszor éreznem engedett.

Az első szó pedig, melyet emberekhez intézek, a hálás köszönet szava Püspökünkhöz, ki ezt az örömszerző munkát egykor reám bizta és támogatásával, ezer gondja között erre is mindig kiterjedő figyelmével és útmutatásával szüntelen mellettem állott.

A köszönet második szavát kedves munkatársaimnak küldöm. A legtöbb örömet e lap hasábjain szeretett lelkész és tanító-testvéreimmel való találkozásom nyújtotta, kik a maguk sokszor súlyos gondjai között is szivükön viselték egyházunk egyetemes érdekeit, nem szüntek meg aggódó szorongással törődni a mások bajaival, sorsával és egész anyaszentegyházunk építésével. Ezt a felemelkedett gondolkodást és a munkában sokszor felém nyuló kézzorításukat hadd köszönjem meg, egy meleg búcsú kézfogással, egy szivből fakadó Isten veletekkel.

Búcsúzom azoktól, akik hazatértek, akiknek két évtizedes reménységüket teljesítette be a gondviselő Isten. A búcsúzás órájában nem tudok nagyobb áldást kívánni nekik, mintha Istennek megsegítő kegyelmét kérem számukra, hogy eddig más téren lekötött erejüket teljes egészében anyaszentegyházunk minél teljesebb építésére fordithassák és azt a lelki munkát, melyet a belmisszió terén eddig a sok-sok akadállyal gátolt viszonyok között

is a most visszafogadó anyaegyháznál eredményesebben kifejtettek, soha se engedjék lelohadni és elenyészni.

Aztán búcsúzó azoktól, kiknek továbbra is a kisebbségi sorsot szánta az életünk folyását intéző mindenható Isten akarata. De csak ezen a helyen búcsúzó, mert nem válok el tőlük. Találkozunk, egyek leszünk a közös sorsban és egyeknek kell lennünk a közös munkában.

Reánk tovább is nagy, nehéz munka vár, — mit tagadjuk — az eddiginél is sokkal nehezebb. De vállalnunk kell abban a föl-emelő és erőt adó tudatban, hogy ez jobban hivatás, mint bármikor volt. A tovább folytatódó sorsban Isten akaratát kell látnunk és úgy kell vállalnunk, mint az ő akaratát.

A mi hivatásunk, hogy erőnkhez képest megtartsuk népünket nemcsak hitünkben, hanem nemzeti kulturánkban és egész létében. Legelső sorsban pedig abban áll a munkánk, hogy felrázzuk csüggedéséből, tétlen lethargiájából és megállítsuk azon az uton, melyre most akar rálépni, hogy eddigi lakóhelyét, — az ősi rögöt is — elhagyja. Azután kötelességünk szüntelen mellette állani, hitünket és hitét cselekvővé tenni, hogy anyagi és szellemi megmaradását a lehetőség szerint biztosítsuk.

Mindezt anyaszentegyházunk keretein belül eszközölhetjük és ahol szükségünk van egymás támogatására.

Tehát mielőbb meg kell kezdenünk az újjászervezést és a továbbépítést. Csak úgy lehetünk erősek, ha egyek leszünk és egymás kezét szeretettel és erősen tartjuk. A jövőt még köd borítja, de hisszük és hirdetniünk kell, hogy »az Úr áll a ködben,«

A nagyváradi román gör. kath. szeminárium templomát a hatalom átadása előtt pár nappal nyugodtan tatarozták, javították, mintha semmit se törődnének azzal, hogy egy világ változott meg, hogy elveszítette a védelmező és éltető hatalmat.

Kövessük mi is e példát! Javítsuk, építsük a templomot, az anyaszentegyházat!

Ezzel búcsúzó és ezzel szeretném a csüggedő tekinteteket felemelni. Ezeknek kívánom: »Végezetre Atyámfiai, legyetek jó egészségben, épüljete, vigasztaltassatok meg, egy értelemben legyetek, békességben lakjatok és a szeretetnek és békességnek Istene légyen veletek. (II. Kor. 13: 11.)

»Az én szeretetem legyen mindnyájan veletek a Jézus Krisztusban. Ámen.« (I. Kor. 16: 24.)

Debreczeni István.

Uj élet kapujában.

A gondviselő Isten úgy akarta, hogy legnagyobb örömünkbe is keserőség és fájdalom hulljon. Amikor kitörő örömmel ünnepeljük felszabadulásunknak, az édes anyaországhoz való visszatérésünknek boldog ünnepét, fájó szívvel bucsuzunk azoktól a vezetőktől és testvéreinktől, akik továbbra is a román állam fennhatósága alatt maradtak. Ezek közé a vezetők közé tartozik *Debreczeni István* is a belmissziói munkák egyik legelső kezdeményezője és kitartó harcosa. Hogy Hivatalos Lapunk kicsiny példányszáma és szűk anyagi lehetőségei mellett, a tollforgatásra hivatott lelkekre reánehazedő tespedtség dacára is ki tudott emelkedni az adminisztrációs közlemények száraz szürkeségéből, az egyedül az ő érdeme. Lapunk vezetésétől való kénytelen megválásának pillanatában az a tudat vigasztal minket, hogy munkásságára, hitére, biztatására azoknak lesz ezentul még nagyobb szüksége, akik vele együtt — hiszszük, hogy nem megmásíthatatlan örök végzéssel — elestek az anyaországgal való boldog egyesüléstől. Hadd zengje bele az elalélt szivekbe a kegyelmes Istenbe vetett rendithetetlen hitet, hadd rázza fel diadalmas reménységével a bánat és kétségbeesés letargiájából a vele szakadt magyar népet: »nincs veszve bármi sors alatt, ki el nem csüggedett.«

A szeme könnyes volt, amikor elbucsuztam tőle, de hangja nyugodt. Nem zúgolódott, nem panaszkodott s nem jutott egy pillanatra se eszébe, hogy miképpen menekülhetne a régi világból, a régi — s talán még nehezebb — kisebbségi küzdelmek és feladatok elől. Isten áldja meg őt s minden vele maradt órálló testvérünket, hogy vigasztalói, megtartói tudjanak maradni odaszakadt árva nemzetünknek.

Mi pedig felszabadult, hazatért, boldog magyarok, vigyázzunk, hogy ne váljunk elbizakodottakká és kevélyekké az örömtől és boldogságtól.

Ne gondoljuk azt, hogy a gondtalanság napjai virradtak reánk. Sulyos, kemény munka előtt állunk. Az az ország, melybe visszatérünk nem a paradicsomi boldogság mesebeli szigete, hanem egy sulyos külső és belső problémákkal vivódó ország s bár a háboru tulajdonképpen borzalmaitól távol esik, hatásai alól ki nem vonhatjuk magunkat. Mi pedig és a mi népünk, akik hazatérünk csak félénk alázattal léphetjük át az atyai hajlék küszöbét, mert az elmúlt 22 esztendő alatt, — talán legnagyobb részt az ellenséges hatalom megbénító sulya alatt, de nem kevésbé saját gyarlóságaink, ustaságunk, kicsinyhitőségünk és önzésünk miatt is — sokat mulasz-

tottunk, sokat vétkeztünk egyházunk és nemzetünk ellen, s az idegen szellem hatása nemcsak népünkön, de rajtunk vezetőkön is meglátszik.

Éppen azért, midőn egyházkerületi elnökségünk felszólítására vállalom e lapnak szerkesztői tisztét, a most átlépett új életnek kapuján, azokat a szavakat látom ragyogni, melyeket ősz püspökünk idézett Kormányzó Urunk előtt: »A nemzeti feltámadásnak ez ünnepeles örvendező pillanatában, úgytetszik, mintha a láthatatlan Krisztus komoly figyelmeztetését hallanám: »Többé ne vétkezzél, hogy gonoszabbul ne legyen dolgod!«

A kisebbségi élet sok akadályá által korlátozott s az idegen állam által gátolt egyházépítő munkák minél teljesebb kiépítése, az anyaországbeli református egyházba való harmonikus beilleszkedés munkálása s az ország nagy kérdéseiben református hitünk szempontjainak érvényesítése: ime szerkesztői programom. Ehhez kérem a Főtiszteletű Püspök Úr és Méltóságos elnöktársának, egyházunk hivatalos szerveinek támogatását, lapunk eddigi munkatársainak segítségét és mindenkinek, aki az új életben új reménységgel, új munkakedvvel kíván járni, a munkásságát.

Orth Imre.

Főméltóságú vitéz Nagybányai Horthy Miklós Magyarország kormányzójának rövid életrajza

Kenderesen született 1868. június 18-án. Ebbe a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei községbe szakadt el a beregvármegyei régi nemesi család egyik ága. A családi kastély és családi birtok ma is megvan, s a kormányzó úr kedves pihenő helye. 1882-ben iratkozott be a fiumei tengerészeti akadémiára, s 18 éves korában mint tengerész hadapród kezdte meg tengerésztisztai pályafutását. A ranglépcsőkön 1914-ig, a világháború kitöréséig sorhajókapitányságig emelkedett. Ez a szárazföldi hadseregben az ezredesi rangnak felel meg. Böven volt alkalma, hogy kitüntesse magát a világháborúban, mert az osztrák-magyar hadiflotta igen nehéz viszonyok közt óriási túlerővel állott szemben. Mikor az osztrák-magyar csapatok az utolsó támadásra készültek Montenegró ellen, megsemmisített egy ellenséges csapatszállító hajórajt s ezzel lehetővé tette a Lovcsen hegy bevétele, ill. Montenegró teljes meghódítását. Az Otrantói szorosban az Adriai-tenger déli bejáratánál 1917. májusában, három hajójával 27 ellenséges hajót süllyesztett el. Itt maga is súlyosan megsebesült. Felgyógyulása után, mint egy nagy csatahajó parancs-

noka, elfojtotta a cattarói (Dalmácia) matrózlázadást. Mikor IV. Károly magyar király a hajóhad élére tette kész vezetőt keresett, ráesett választása s ellentengernagyi (tábornoki) ranggal lett az osztrák-magyar flotta főparancsnoka.

Ekkor azonban már az Osztrák-Magyar Monarchia a hosszú háborúban kimerülve, összeomlóban volt. Horthy Miklós altengernagyi ranggal kenderesi birtokára vonult vissza. Nem sokáig pihenhetett, mert a vergődő Magyarország nem nélkülözhetette szolgálatait. Először hadügyminiszter lett, majd fővezér. Ebben a hivatalában a Dunántúlra vonta vissza a magyar seregeket, újraszervezte őket, s 1919. nov. 19-én vonult be Budapestre. A következő évben 1920-ban, március 1-én választotta meg a nemzetgyűlés Magyarországnak kormányzójává.

El sem képzelhető ma már, milyen nehézségek között vette át a kormányzást. A régi Magyarországot darabokra tépte a trianoni békeszerződés, ragadozó szomszédok zsákmányoltak el színmagyarlakta területeket. A háborútól leszegényedve, saját magával meghasonolva, külső ellenségektől körülvéve, barátok nélkül állott Magyarország.

A kormányzó nem riadt vissza a felelősségtől és a munkától. Szigorú számadást vetett önmagával és az országgal. Elhárította magától a parancsuralomnak látszatát is, s az évezredes magyar alkotmány tiszteletben tartásával elérte, hogy a mai Magyarország egyenes folytatás a réginek. Azután az újraépítés munkájához kezdett. Megakadályozta, hogy kellőleg elő nem készített államcsinnyel külső bonyodalmakba keverjék a betegségéből lassan ocsudó országot. Folytatta a hadsereg szervezését, először szűk keretek közt, amint azt a trianoni szerződés megengedte, az utóbbi években azonban ezeknek a korlátozásoknak mellőzésével. Mi lett ebből a hadseregből, a bevonuláskor saját szemünkkel láttuk. Jól megválogatott munkatársakkal újra építette Magyarország gazdasági életét. Külső politikájában változatlanul fenntartotta a régi barátságot Németországgal, de szorosra fűzte a kapcsolatokat főként Olaszországgal. Ezeket a baráti kapcsolatokat bizonyítják olasz- és németországi látogatásai. Fénnyel és lelkesedéssel fogadták a két hatalmas baráti országban a kormányzót, mint egyenrangú barátot. De nem üres fény és pompa volt ez: a baráti államok támogatásával Magyarország vér nélkül visszaszerezte a Felvidék egy részét és Észak-Erdélyt.

A fiatal hadsereg pedig Kárpátalja visszafoglalásával mutatta meg erejét.

Ezzel Csonka Magyarország területe 93000 Km²-ről több mint

160000 Km²-re emelkedett, azaz a régi Magyarország területének felére.

A református köznemes magyar család fiát külső támogatás nélkül saját belső értékei, a magyar református lélek értékei emelték a legmagasabb polcra. Ezeknek az értékeknek legyünk mi is — szerény helyzetünkhöz képest ápolói és megtartói, s ezzel mutassuk meg hűségünket, tiszteletünket a legelső magyar ember, Horthy Miklós kormányzó iránt.

Belmisszió és nevelés.

Gyakran hallani panaszt tanítók és lelkészek részéről, hogy az iskola nem kapja meg a társadalomtól és elsősorban a szülőktől azt a támogatást, amit gyermekeink nevelése megkíván. És valóban, ha megvizsgáljuk népünk felfogását ezen a téren, annak az elismerése mellett, hogy szükséges a tanulás és fontos az iskola, nagyon sok helyen nem találunk mást mint közönyt, ha ugyan nem akadunk össze a meg nem értés szellemével is.

Ennek a megállapítása nemcsak az okok kutatására készítet hanem arra is ösztönöz, hogy keressük meg azt az utat, amely közelebb visz ugy a társadalom, mint a szülőkhöz s míg egyfelől fel kell ébresszük az érdeklődést a nevelési munka iránt, másfelől fel kell keltsük a kötelességérzést annak támogatása iránt is.

Sok helyen meg is indult már a mozgalom ennek ez érdekében, amikor a szülei összejövetelek keretében próbáltak felvilágosításokat adni a helyes nevelés érdekében, de csak ezen az uton nem érjük el a kívánt eredményt! Nemcsak azért, mert ezen összejövetelek tartása meglehetősen akadályokba ütközik, hanem elég ritkán tartatnak és rendszerint csak egy néhány érdeklődő szülő szűk körére terjed ki. Már pedig a nevelés eredményessége érdekében, szükség van a társadalom minél szélesebb rétegére is. Hogy azonban itt megfelelő eredményt érjünk el, ennek legfontosabb feltétele a nevelési kérdésekkel való *állandó jellegű és rendszeres* foglalkozás. Semmi sem volna erre a célra alkalmasabb mint a téli belmissziói összejövetelek — (bibliaestély, nő- és férfiszövetségi órák) — amelyeknek a mellett, hogy a társadalom szélesebb rétegeit kapcsolják össze, meg van az a másik nagy előnyük, hogy *rendszeresek*, ami a tervszerű munka alapfeltétele ezen a téren.

Nem kellene sok a munka megindításához és sikeréhez, csak a lelkész és tanító által közösen megállapított negyedórai nevelési anyag állandó beiktatása az erre a célra alkalmasnak látott összejövetel keretében.

Minden községnek megvannak a maga helyi jellegű nevelési kérdései, amelyeknek megismertetésével, nemcsak bele kapcsolnánk társadalmunkat a megoldás könnyebbé és biztosabbá tételének munkájába, hanem egyuttal érdeklődést teremtenénk a nevelés általános kérdései és az iskola munkája iránt, sőt új erőket kapcsolnánk be egyházunk építésének munkájába is.

Természetesen nagyon fontos kelléke ezeknek a nevelési negyedóráknak az, hogy tervszerűek, vonzóak és érdekesek legyenek.

Ahol magukévá teszik ezt a gondolatot, ott már most, jóval a belmissziói munka beindulása előtt meg kell kezdődjen az előkészület munkája az idevaló anyag gyűjtése és elrendezésével.

Nagy könnyítés és haszon volna, ha Egyházkerületünk irat-terjesztése kiadna erre a célra minden egyház illetékes tényezői részére egy a célnak megfelelő érdekes anyaggyűjteményt és vezérfonalat.

Kilin Sándor.

Államsegély.

A téma igen alkalmas volna egy színes riport megírásához, de nem akarjuk Kovács József egyházkerületi pénztáros készülő emlékiratainak legérdekesebb fejezetét előre elmondani s ezért csak a tény megemlítésére szorítkozunk. A román minisztérium, úgy a lelkészi, mint a tanítói augusztusi államsegélyt kiutalta és pénztárosunk detektív regénybe illő körülmények között, a Váradról már Belényesbe költözött pénzügyigazgatóságon fel is vette. Némi költség természetesen elkerülhetetlen volt. A felszabadult területek lelkészei és tanítói a szokott módon jutnak járandóságaikhoz, míg a romániai tisztviselők államsegélyét egy lelkésztársunk vitte át.

Anyagi érdeink további biztosítására a Püspök Ur azonnal érintkezést keresett az illetékes magyar hatóságokkal, kérve, hogy addig is, míg kongrua ügyünk a magyar törvények alapján fog megnyugtató megoldáshoz jutni, az átmeneti időre mindenki megkapja eddigi segélyösszegeit.

A minisztérium kiküldöttei, dr. Molnár Andor miniszteri tanácsos és vitéz dr. Nagy Iván min. osztálytanácsos ígéretet is tettek, hogy úgy a lelkészi, mint a tanítói karnak járó eddigi kongrua és egyéb segélyeit egy összegben Kerületünk számára ki fogják utalni.

HIREK

A »Magyar Igazság« ismét az »Úr Igazságának« bizonyult. Szatmárnémeti, Nagyvárad, Kolozsvár és a Székelyföld legnagyobb része hazetért! Augusztus 30-a óta minden magyar lélek ezzel a gondolattal fekszik és ébred, jár és kél, pihen és dolgozik. A »Csonka-test« újra elindult, ez alkalommal kelet felé, hogy erőszakosan levágott drága végtagjainak egyikét ismét megtalálva magához forrassza. Több szintén drága végtag még odamaradt. A többek között Temesvár is s ennek következtében hivatalos lapunk szerkesztésében is változás állott be. *Debreczeni* István temesvári lelkész főszerkesztőnk helyét egyházkerületünk Elnöksége *Orth* Imre biharpüspöki lelkész úrral töltötte be.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi és közép-iskolai hatóságnak.*

Az az örvendetes változás, amely állami helyzetünkben beállott iskoláinkban is sok súlyos kérdést megoldott. De más komoly kérdések merülnek fel, s igyekeznünk kell a változott viszonyokba zökkenésektől mentesen beilleszkedni. Ezért senki önhatalmúlag ne intézkedjék, s minden iskolánk alkalmazkodjék legpontosabban az alábbi rendelkezésekhez.

Felekezetenél alkalmazott tanerők ne jelelmentkezzenek alkalmazás végett a katonai Közigazgatásnál, mert ezzel csak fölösleges és céltalan munkát okoznak.

Az iskolák homlokzatáról azonnal el kell távolítani a román felírást, ha még mostanáig meg nem történt volna. Az elemi iskolák az iskola homlokzatára függeszték ki a magyar címet, ha a régi tábla megvan, ellenkező esetben rendeljék meg a kerületi tanszerraktárnál.

Ha az iskola helyiségét a katonaság tartja elfoglalva, a helyi hatóságoktól kérjék a helyiségek felszabadítását. Ha ez eredményre nem vezet, jelentsék a püspöki hivatalnak, de csak akkor, ha a helyiség elfoglalása a tanítás megkezdését lehetetlenné teszi.

A beírást az iskolaszéki v. igazgató-tanácsi elnök utasítása szerint megállapított hivatalos órákban tovább kell folytatni, az elemi iskolákban nyilatkozatok beadása nélkül. Kérni kell azonban a gyermekek születési bizonylatát vagy anyakönyvi kivonatát (iskolai beíratás céljára) valamint keresztlevelét. A beírható növendéklétszám a tanterem befogadó-képességétől függ. Minden gyermekre 0,8 m² területet kell számítani.

A tanítást azonnal meg kell kezdeni, mihelyt a katonai hatóság erre az engedélyt ill. a rendelkezést megadja.

A tanterv marad a jelenleg érvényben levő romániai tanterv, kivéve az ú. n. román nemzeti tárgyakat. Ezek helyett a magyar

nyelvet és irodalmat, a magyar történelmet, Magyarország földrajzát és a magyar alkotmányt kell tanítani.

A tankönyvekre vonatkozólag érvényben maradnak eddig kiadott rendelkezéseim. Addig míg a hiányzó tankönyvekről gondoskodhatom, az elmúlt tanév anyagát kell ismételni és megtanítani a következőket: Himnusz. Szózat. Magyar Hiszekegy. A Kormányzó Úr főméltósága életrajza. Az újabban bekövetkezett változások jelentősége történelmi és földrajzi szempontból. Minden osztályban kell tanítani magyar történelmet, ha a tantervben ez nincs is benne; az I. elemi osztályban beszéd és értelem gyakorlat alakjában, a II-ban a magyar történelmi mondákat, a III-tól fölfelé és a középiskolában a gyermekek értelmi és fokozatának megfelelően. Tankönyv hiányában a középiskolák jegyzeteket is használhatnak.

A tanszemélyzet minden egyes tagja jelentkezék azonnal eskütételre az illetékes. járási katonai parancsnokságnál. A legidősebb tanító minden járásból állítsa össze a járásbeli tanítók névsorát és az esperes úr, igazolásával terjessze fel a püspöki hivatalba. Én ezt a névsort igazoló záradékkal fogom ellátni, s ennek birtokában az egy járáshoz tartozó tanítók közösen kérjenek határidőt a fogadalom letételére.

Az fogadalom szövegét az illetékes járási katonai parancsnokságtól kell megszerezni.

Az iskolai nyomtatványok az elemi iskolában változatlanul maradnak. A nyomtatványokon a román szövegeket ki kell huzni.

A tantervekben a főméltóságú Kormányzó úr arcképét, a magyar cimert és a himnusz tábláját csak akkor kell kifüggeszteni, ha ezek kifogástalan kiállításúak. Ellenkező esetben iskoláink rendeljék meg ezeket a kerületi tanszerraktárban.

Károly király arcképét feltűnés nélkül el kell égetni. A Mihály képeket, román cimert, román tárgyú történelmi képeket, román zászlókat, ha jó karban vannak, be kell küldeni alkalmilag a kerületi tanszerraktárba, hogy ha lehetséges, Romániában maradt iskoláinkhoz eljuttassuk. Románia térképébe be kell rajzolni a változott határokat, s míg Magyarország térképét megtudjuk szerezni, használható. Európa térképébe szintén be kell rajzolni a végleges változásokat. Az összes térképeken és szemlélhető képeken a román cimfelírást be kell ragasztani, s helyébe magyart alkalmazni, mindaddig, míg módunkban lesz magyar kiadású térképeket beszerezni.

A katonai közigazgatás idején a tanítói államsegélyeket előlegként változatlanul fogják kiutalni, ugyancsak változatlanul igényelhetők a községi segélyek (14%) a költségvetés és az idő előrehaladottsága szerint.

Meg vagyok győződve róla, hogy összes tanügyi szerveink gyorsan és nehézségek nélkül illeszkednek bele a magyar állam rendjébe, főképen pedig elkerülnek minden surlódást a katonai közigazgatással, de ha mégis bárhol elintézni való kérdések merülnek fel, azonnal jelenteni kell, hogy személyes közbenjárással rendezem az ügyet.

Nagyvárad, 1940 szept. 10. Atyafiságos szeretettel: Sul y o k István sk., püspök.

FELHIVÁS

LELKÉSZ és TANÍTÓTESTVÉREINKHEZ

Szeretettel kérjük Lelkész és Tanító-testvéreinket,
hogy az utóbb kiküldött megrendelő-lapot az

ITT AZ ISTEN KÖZTÜNK

című csendesórai vezérfonalra és a

„KÁLVIN KOMMENTÁROKRA”

vonatkozólag mielőbb küldjék be. Aki nem kapott volna megrendelő-lapot, azt kérjük, hogy egy levélben értesítse a Püspöki Hivatal Iratterjesztési Osztályát, hogy az **ITT AZ ISTEN KÖZTÜNK**-et óhajtja-e megrendelni és hány példányban. Akkor is kérjük a rendelést, ha egy példányról van szó. — Az „**Itt az Isten közöttünk**” füzve **30**, kötve **40** lei lesz. A rendelésnél feltüntetendő, hogy hány példány legyen kötve és hány példány füzve.

A REFORMÁTUS KÖNYVTÁR LEGUJABB SZÁMA:

MAGYARUTAZÓK AXIX. SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN

A kitünő, magas színvonalu tanulmányt TÓTH ZOLTÁN, a szatmári református főgimnázium fiatal történelem-tanára írta. A kis mű *Széchenyi István, Wesselényi Miklós, Szemere Bertalan és Gorove István* nyugati utazásait tárgyalja, eleven színes, tanulságos módon.

A füzet a Református Könyvtár május, június havi illetményeként jelenik meg és ára 15 lei lesz.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatnak el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Nagyvárad,
Teleky-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Nagyvárad

REFORMÁTUS LELKESZI HIVATALNAK
NAGYVÁRAD-VELENCE. Kertész u 12/a

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: ORTH IMRE O Felelősszerkesztő: BALAJTHY JENŐ

Letesszük a vezéri pálcát.

Huszonkét esztendeig voltunk mi egyházi vezetők, gondnokok, presbiterek, felekezeti tanítók, de legfőképpen lelkipásztorok nemcsak vigasztalói, gyámolítói és egyházi vezetői népünknek, hanem nemzeti létének megtartói és politikai irányítói is. Huszonkét éve a kisebbségi sors vezéri pálcát adott a lelkészek kezébe, amelyet most letenni készülünk. A békeszerződések kultur-autonómiáját kulturzónává aljasító iskolapolitika névleges magyar tagozatai mellett, melyekben magyarul nem tudó tanítók tanítottak és huztak nagyobb fizetést csak azért, hogy magyarul ne is tanítsanak, a magyar nyelv és szellem egyedüli ápolói a felekezeti iskolák voltak. Hogy voltak és lehettek, azt a minket most édesanyaként keblére ölelő magyar állam, a hitéért és nemzetéért a szó szoros értelmében sokszor életét és egészségét odaáldozó felekezeti tanítókon kívül egyházunk áldozatos szívü világi vezetőinek és lelkipásztorainknak köszönheti. Csak a jó Isten a megmondhatója mennyi idegörlő küzdelem, harc, álmatlan éjszaka, veszekedés, munka és imádság tartott fenn egy-egy felekezeti iskolát. Ott állottunk a saját elszegényedett, lerongyolódott, a felekezeti iskola terheit hordozni nem tudó, de sokszor tehetősebb, de közönyös szívü és a terheket hordozni nem akaró népünk és a minden hibánkat és szegénységünkönkből folyó hiányosságunkat iskolabezárással, iskolaelvétellel megtorolni kész államhatalom között. Mennyi igaztalan vádat, bántást kellett elszenvednünk, mennyi alázatra és szelidségre volt szükségünk egyfelől s sokszor mennyi ravaszságra másfelől, hogy iskoláinkat meg és fenntarthassuk!

S amiképpen a nemzeti kultúra megőrzésében, szintugy népünk gazdasági, szociális és politikai életének és életlehetőségeinek megőrzésében, kifejlesztésében is hovatovább egyházaink lettek az erdélyi és királyhágómelléki magyarságnak legerősebb és sokszor egyedül bevehetetlen mentsvárai. S ha mindezen értéknek megtartására és munkálására alakultak is erre az egyháznál hivatottabb egyesületek, szövetségek és szervezetek, avagy pártok aszerint

amint ezek létesítését és működését a román állam engedélyezte és az alantas államközegek sovinizmusa azt lehetővé tette: ezeknek az egyesületeknek, szövetségeknek és szervezeteknek vezetői és ténylegesen működő tagjai mindig és mindenütt, de különösen falvakon sokszor kizárólagosan is az egyháznak tisztviselői, elsősorban pedig a lelkészek voltak. Bármilyen magyar ügyről lett légyen is szó, akár művészetpártolás, hitel, vagy fogyasztási szövetkezet, magyar könyv, vagy folyóirat, szociális akció, vagy gazdasági tanfolyam, kölcsönkönyvtár, vagy gazdakör, mi lelkészek kivétel nélkül mellé álltunk szívvel-lélekkel és a zsebünkkel is. Az adakozók névsorát mi nyitottuk meg, a részvényjegyzésben mi mutatunk jó példát, sokan, nagyon sokan a szájuktól vonva meg a falatot. Szövetkezeti, Olvasó köri, Gazdaköri stb. elnökségeken, titkárságokon túl vállaltuk a magyarság politikai szervezeteinek a tagozati vezetését és tisztségeit olyan időkben is, amikor sok más magyar a kenyerét féltve huzódott vissza ezekből. Vállaltuk népünknek minden téren való vezetését és szolgálatát, nem hiúságtól, mint oly sokan, és nem anyagi előnyökért, mint oly sokan, hanem vállaltuk alázatosan és engedelmesen az Úr Istennel szemben, aki minket, e népőrallóivá és pásztoraivá hívott el. Vállaltuk a sokféle tisztséget és elnökséget nem tulfütött ambícióból, hanem azért, mert rajtunk kivüli — különösen falvakon — nem volt más, aki elvállalta, vagy elvállalhatta volna őket. És mindezekkel a szerepekkel egyházon belüli és egyházon kívüli munkásságunkkal, hitünkért, egyházunkért, nemzetünkért vivott igazságos és jogos küzdelmeinkben vállaltuk a román hatóságok gyanúsításait, túsúrasait, gáncsoskodását és meg nem értését sokszor olyankor is, amikor nemcsak a mi hitünk léte, népünk jóléte és békessége hanem az egész állam érdeke támogatásunkat kívánta volna. Hordoztuk a csendőrőrmesterek, e falusi kiskirályok basáskodását, a sokszor különösen a kezdeti időkben tanulatlan pásztorokból nyakunkra ültetett közigazgatási tisztviselők sovinizta ellenségeskedését, vagy, ami még rosszabb és elviselhetetlenül költségesebb volt a számunkra, e tisztviselők barátságát. Hordoztuk a nappali és éjjeli sorozatos házkutatások és megaláztatások izgalmait és talán nincsen egyetlen egy romániai református lelkész sem, akit fel ne jelentettek volna, valamilyen bíróság elé ne idéztek volna, de annál többen ültünk a kolozsvári hadbíróház rácsos ketrecében, három szuronyos katona között sok izgalommal és még több költséggel, s bizony sokan ültek közülünk egyébütt is, ha ugyan idejében meg nem szöktek. S végül hordoztuk — s ez a teher volt a legnehezebb és a legfájdalmasabb — hordoztuk, amiért a szószék magaslatát elhagyva leszálltunk a gazdasági és politikai

élet küzdőterére, hordoztuk sokszor a saját népünk meg nem értését, néhol ellenséges magatartását is, melyet oly ügyesen szított és táplált itt-ott egy-egy hatósági közeg, ama régi recept szerint: amely ország meghasonlik önmagával, az elpusztul. Verték a pásztor, hogy elszéledjen a nyáj. S mikor a pásztor megverten is óvta s védelmezte juhait a saját juhait fordították ellene.

De im mindennek vége. A román állam fennhatóságát a vele együtt kisebbségi életünk fent elsirt bajait elfujta a szél. A magyar lelkész, hacsak különleges adottságot nem érez valamilyen közéleti, akár gazdasági, akár politikai szerepléshez, visszatérhet igazi feladathoz. Mindenesetre nem kell többé a magyarság »Mädchen für alles« (mindenese) lennie. Az édes magyar haza gondoskodni fog fiairól s kulturális, gazdasági és politikai életünk irányítására és vezetésére mindenütt arra hivatott és kiképzett vezetőket fog állítani. Hogy ezek között, amiképpen a múltban is mindig voltak, lesznek református lelkészek is, az természetes. Ám nagy általánosságban letesszük és átadjuk a vezéri pálcát.

Valamit azonban meg kell még tennie minden lelkipásztornak: Minden tudásával és minden erejével oda kell állania azok mellé a férfiak mellé, akikre Országgyarapító Kormányzó Urunk a hazatérő országrészeknek igazi hazavezetését, az anyaországba való gyors és zavartalan beillesztését bizta. Az ideiglenes katonai kormányzat mindenütt igénybe is veszi szolgálatunkat s a helyi viszonyok ismeretét megkívánó kérdésekben elsősorban a mi felvilágosításainkra támaszkodik.

S vajjon lehetnek-e hivatottabb és illetékesebb felvilágosítói, tanácsadói a kormányzatnak a helyi viszonyokkal a legjobban ismerős s a magyar érzés szempontjából legmegbízhatóbb református magyar lelkészeknél?

Három pontban foglalhatom össze legfontosabb teendőinket.

1. Segítségére kell lennünk a katonai hatóságoknak a megbízhatatlan és a magyar államra veszedelmes elemek felkutatásában és ártalmatlanná tételében. Nem rendőri, vagy detektív szerepre gondolok, hanem azokra, akik 22 éven keresztül túlfűtött egyéni ambícióból megakadályozták minden magyar munkát, akik elgáncsolták legszentebb törekvéseinket, akik magyar anyagi és erkölcsi értékeket pusztítottak el, magyar családokat tettek földönfutókká. Igaz, hogy az ilyenek legnagyobb része, — érezve, hogy a magyar igazságszolgáltatás nem fogja büntetlenül hagyni sötét tetteiket, melyekkel nemcsak a magyarság ellen, hanem minden emberi érzés ellen, sőt a legtöbbször még a román állam törvényei ellen is vétkeztek — idejében elmenekült. De hadd kísérje figyelemmel a ható-

ság azoknak működését, akik még itt maradtak és akár szivből, akár csak szinből bele kívánnak illeszkedni az igazság és jog államának kereteibe.

2. Különös figyelemmel kell kísérnünk a tisztviselői kinevezéseket. Az édesanya nemes elhatározása volt az, hogy a felszabadult területen elsősorban azokat a gyermekeket helyezi el, akik idevalósiak, vagy még Pomániában maradt területről menekültek. Hadd érezzék elsősorban ezek a mostoha-gyermekek, hogy többé nem mostohák. Akik 22 esztendő minden terhét, nyomoruságát hordozták sokszor kenyértelenül, a nyelvvizsgák megtépett hősei, hitükért, nemzetükért szenvedő magyarok, vagy az állásukat minden viharral és minden követelménnyel szemben nemzeti érzésük csorbitatlansága mellett megtartani képes tisztviselők — ezeket illeti az első hely. Ám itt sem mind arany, ami fénylik. Sajnos sok mártir sorsnak semmi köze sem volt a nemzeti érzéshez, hanem egyéni gyarlóság avagy személyi vétek volt az okozója. Semmiesetre sem szabad bele nyugodnia, hogy csak egy példát említsek, egyetlen lelkésznek sem, hogy a falujába olyan tisztviselőt nevezzenek ki, aki az idegen uralom alatt megtagadta hitét, vagy semmibe vette azt. Aki az elmúlt 22 esztendő alatt távol maradt az egyházától, az távol volt a magyarságtól is! Az új Magyarország nem lesz, nem lehet liberális állam. Az államépítő munkában csak az vehet részt, aki egyetért az ország célkitűzéseivel és követi a nemzeti eszményt. Ebben pedig az Istenbe vetett hit első helyen áll. Bár a jelenlegi kinevezések nem véglegesek, sok későbbi kellemetlenségtől, veszedéstől menthetjük meg községünket, ha értékes információinkkal a kinevező katonai hatóságok rendelkezésére állunk.

3. Természetes, hogy ezeknek az információknak megbízhatóknak, tárgyilagosoknak és minden személyi érdektől (főképp rokoni kapcsolatoktól) menteseknek kell lenniök. A bűn bűn marad akkor is, ha a testvérem követte el és büntetést érdemel. Ám a büntetés sohase legyen nagyobb a bűnnél és sohase vezesse a bosszu sötét indulata. Aki bosszujának szabad folyást enged, az vétkezik az Úr ellen, aki vér nélkül, bosszu nélkül ingyen, kegyelemből adta vissza nekünk édes hazánkat. Sőt nemcsak a magunk egyéni érzéseinken kell urrá lennünk, hanem a hiveinkén is. A harag rossz tanácsadó s a gonoszságot nagyobb gonoszsággal sohasem lehet meggyőzni. S emlékezzünk: mennyi egyéni haragot, személyi bosszút rejtettek nemzeti csomagolásba vádolóink: Nehogy az ő hibájukba essünk. A sok haszontalan denunciacióknak, melyekkel csak a hatóságok dolgát szaporítják feleslegesen s csak ellenségeskedést hintenek szét magyar és magyar, avagy másnyelvű állampolgár között, határo-

zottan álljunk ellene és ne engedjük, hogy ezek lábra kapjanak. Legyen bátorságunk csirájában elfojtani minden olyan vádat, melyet egyéni bosszu, a megvádolt állására való pályázás, vagy más hasonló nemtelen indulat táplál. Az ártatlanul meghurcolt emberből lesz a legkérlelhetőbb ellenség.

Nekünk pedig az a kötelességünk, hogy a bűnösök igazságos megbüntetésének, a nem kívánatos elemek ártalmatlanná tételének szorgalmazásával, arra méltó és hivatott tisztviselők beállításának biztosításával, minden tulbuzgó sovinizmus kikapcsolásával előkészítsük a felszabadult országrészeket az édesanyával való boldog egyesülésre és egy szebb, békésebb, testvériesebb, boldogabb jövőre.

Ha ezt megtettük, akkor letehetjük és átadhatjuk a kisebbségi sors által kezünkbe adott vezéri pálcát.

Orth Imre.

Tanítótestvérek!

Huszonkét esztendő sulyos nyomása, megaláztatása, sokszor emberfeletti szenvedése után a felszabadulás tiszta levegőjét szivhatjuk magunkba. Tágult tüdővel, felszabadult lélekkel küldjük buzgó imánkat a Jóisten trónusa felé, aki megengedte érnünk, hogy szabadon, gátlás nélkül vallhassuk magunkat azoknak, akik mindég voltunk: hithű magyar református felekezeti néptanítóknak.

A megpróbáltatások nehéz évtizedei viharzottak el kisebbségi sorsban sinylődő magyar népünk porig alázott feje felett. Minden magyar társadalmi réteg bőségesen kivette a részét a sulyos szenvedésekből, de ki szenvedett annyit, mint a megalázott magyar lélek felett aggódón virrasztó magyar felekezeti néptanító!? Mindeneből kifosztott magyar népünk sokszor még a száraz kenyeret sem volt képes számunkra biztosítani; deresedő fejjel, lerongyolódva, összetört lélekkel járnunk kellett a nyelvtanfolyamok és vizsgák nehéz kálváriáját; tünnünk kellett a nálunk alacsonyabb színvonalon álló »inspektorok« husunkig és vérünkig ható inzultusait: és álltunk mégis a helyünkön rendületlenül, mert tudtuk, hogy a mi posztunk nem egyszerü hivatal, hanem misszió, rokon az apostolokéval és állanunk kell a küzdelmet, ha kell — egészen a martiromságig.

Csak a Jóisten tudja azt a sisifusi küzdelmet, melyet azért folytattunk, hogy látszateredmények felmutatása mellett az idegen befolyás gyermekeink magyar-kálvinista szellemét meg ne fertőzze; azt a szívfájdalmat, midőn az idegen iskolákban gyermekeink ajkára

fagyasztották az édes anyanyelvet; azt a szorongást, de eltitkolt büszkeséget, midőn egy negyedik osztályos növendékem — kis magyar történettudós-vitára kelt a történethamisító »inspektorral«; azokat az elfojtott könnyeket, midőn egy három éves leányka az orvosi rendelőben, románok és magyarok között — miután foggatták, hogy tud-e dalolni — kijelentette, hogy tud két éneket »Isten áldd meg a magyart«, meg »Hazádnak rendületlenül«, de ezt nem szabad énekelni, mert apukát, meg anyukát becsukják; de azt a küzdelmet, midőn a református egyház befolyását az általa fentartott iskolákban is el akarták sikkasztani.

Régi álmom, rossz álmom: felébredtünk. Ezeket a kultura, Isten és emberellenes merényleteket a történetírás lesz hivatva majd feldolgozni. Áldassék a jó Isten nagy neve, hogy adott nekünk Mózeseket, akik az ígéret földjére bennünket vissza vezettek.

Magyar földön állunk, szabad levegőben lélegzünk ismét; a magyar Sionnak vissza kell nyernie ismét régi fényét; a magyar református tanítónak a régi vártán kell állania felemelt fővel, tisztán, szabadon. Ha a Kálvária útján össze nem roskadtunk, a megdicsőülés pillanatában méltó-e hozzánk a megtorpanás! ?

A megnagyobbodott lehetőségek mellett, a mienkkel rokon berkekből talán jobb életlehetőségek integetnek felénk, de mi gályarabok és martirok ivadékai vagyunk, a mi pályánk nem hivatal, hanem hivatás, nem nagyobb darab kenyér, hanem apostoli küldetés.

Drága, megalázott, de szenvedéseink árán megváltott Kálvinista Anyaszentegyházunk! Itt állunk körülötted megedződve, gályarab-tanítók méltó ivadékai. Ha a nehéz napokban kitarítottunk melletted, a dicsőség eme nagy pillanataiban cserben hagyhatnánk-e?!

Nekünk az a meggyőződésünk, hogy a magyar szellem csak a kálvinista öntudatban találhatja meg önmagát. Hisszük és valljuk, hogy népünk igazi nevelője csak a magyar kálvinista néptanító lehet. Mi tudjuk, hogy a mi posztunk nem hivatal, hanem hivatás; a mi vártánk nem a kényelem puha párnája: minket apostoli munkára küldött el a Gondviselés.

Tanítótestvérek! Hűtlen, megfáradt, megtántorodott hitharcos ne legyen közöttünk egy se. Ne aludjon ki az a martirok lelkétől megtermékenyített lobogó lélek, amely kálvária-utunkat mindég beragyogta. Most ti vagytok a mi dicső nemzetünknek savai: »Ha a só megizetlenedik, ... mivel sózzák meg?« Ne hagyjuk el az Alma Mátért, a drága jó Édesanyát, hogy meg ne mérjünk és könnyűnek ne találjassunk.

Tóth Zsigmond.

A nemzet névtelen napszamosai.

Még tart a nagy erdélyi ünnep: a könnyes-öröm ünnepe. Amikor visszagondolok ezekre a mámoros nagy napokra, nem találok jellemzőbb szavakat, mint amit az Irás mond: »nevetés közben is fáj a szív.« A megszabadultak örömébe belesikoltott a rabságban maradtak panaszos, titkolt és elfojtott sirása... és a sötétségben ők könnyei közé reménységet vitt a világosságot látók öröme. Ilyen volt Erdély ünnepe és ebben az ünnepi milieuban hangzott el egyházkerületünk főpásztorának ajakán az ünnepélyes nyilatkozat: »fajunk és nemzetünk nagy multjának megbecsülése nem engedi meg, hogy disszonáns hangok zavarják meg ennek az ünnepnek szépségét és emelkedett méltóságát.«

Az ünnep után eljöttek a hétköznapiak: a verejtékes munka... a gépek kattogása... a nemzet napszamosainak napjai. Most a munkabaindulás pillanatában még füleimben cseng a nagy erdélyi hitvallás, amely Kolozsvár főterén hangzott el: »...jelentem, hogy megtartott minket a templom és az iskola«. Az erdélyi egyházkerület első napszamosa tette ezt a hitvallást, amelyben határozottan rámutatott arra, hogy az erdélyi magyarság és a magyar szó megtartásának bástyája a templom és az iskola volt! Ugy érzem, hogy ezt legalább még egyszer el kell ismételnünk, mielőtt tovább menünk. Meg kell tennünk ezt, mert a felbolydulás és átrendezés mai napjaiban könnyen megfélelkeznek erről, pedig Erdély most lezárult 22 éves könnyes korszakának történelmében a fejlécre ezt az erdélyi hitvallást kell felírunk:

»...megtartott minket a templom és az iskola«. És a bástyák mellett ott ujjongott az a névtelen sereg, amelynek legnagyobb szerepe volt Erdély megtartásában. A megalázások és bilincsek véres szent sztig máival, lerongyolódva, szerényen és hivalkodás nélkül álltak ott. Lehet hogy nem is vették észre őket, de most el kell mondanunk, hogy nem szabad megfélelkezni erről a névtelen napszamos seregről, amely Erdély bástyáin kitartott, őrtállt és nemzetmegtartó hősies munkát végzett. Senki e hazában el ne felejtse, hogy »a meghallgatott imádságok népe« ez a névtelen tanító és lelkész sereg! Hogy mit jelentett 22 keserves éven át az erdélyi vártán állni, azt csak ezek tudják, akik végig csinálták és hogy miképpen kell tovább is ott állni, azt is ez a sereg tudja a legjobban megmondani is és csinálni is! Ez — hivalkodás nélkül mondva — azt jelenti, hogy az új magyar élet felépítésében és a nemzet itteni nagy problémáinak rendezésében döntő szava kell, hogy legyen ennek a seregnek! Nem lehet és nem szabad félre-

tenni, mert ennek a népnek érdekeit és létkérdéseit senki jobban nem képviselheti. A törtetés és hizelgés nagy nekilendüléseinek zajában meg kell mondanunk, hogy ennek a seregnek markáns képviselőit ott akarjuk látni az Országházban! Erre szükség van úgy népi, mint tanító és lelkész-kari érdekből.

Most amikor visszagondolok panaszainkra és tusakodásainkra, úgy érzem, hogy parancsként kötelez egy »odaát« sugvamondott nyilatkozat elmondása. A sugvamondott szót — a disszonáns hang kerülésének tiszta szándékával — továbbmondom: »titeket senki meg nem lát... titeket félretesznek s még az a kenyér sem marad kezetekben, amit itt kaptatok. Nem lesz vasuti féljegyetek... nem lesz ilyen államsegélyetek...« Erre a legtöbben azt mondták, hogy: nem hisszük, hogy a mi helyzetünket ne méltányolják, hiszen a mi kezeinket és erőnket eddig az ekeszarva is lekötötte és ami népünknek és kormányzatunknak is eminens érdeke lesz, hogy a nemzet napszámosai ne napszámos munkában öröljék fel erejüket, hanem hivatásuk zavartalan és teljes betöltésére fordíthassák minden erejüket. Nem hihetjük azt, hogy a megtartás hősieles küzdelmét végző tábor: a nemzet névtelen napszámosai méltánytalan helyzetbe kerüljenek. Biztosra vesszük, hogy az eddig kongruát nem élvező lelkészek és s. lelkészek haladéktalanul megkapják az államsegélyt és az igazságtalan agrár-reform és kongrua megvonás miatt beszüntetett másodlelkészi állásokat újra szervezik. Biztosra vesszük, hogy a lelkészekon kívül végre a tanítóink is megkapják a féláru utazási igazolványt. Aki ismeri az erdélyi tanítók és lelkészek nélkülözéseit, szenvedését és teljes lerongyolódását, az mást nem mondhat és nem kérhet most a munkábaindulás napján.

Szentes György,

A felekezeti iskolák helyzete Magyarországon.

Az egyházkerületi titkár ur debreceni útja alkalmával néhány értékes felvilágosítást szerzett illetékes helyen a felekezeti iskolák helyzetére vonatkozólag. Ezeket alább közöljük.

A tanárok és tanítók államsegélyének összege az állammal történt közös megállapodástól függ. Minden helyre nézve külön a fenntartó anyagi erejéhez képest szabják meg. P. o. a debreceni Dóczy intézetnél a tanárok törzsfizetésének 76%-át viseli az állam, 24%-t a fenntartó, a visszatért Rimaszombatban 90%-t az állam, 10%-t a

fenntartó, ellenben p. o. a Hódmezővásárhelyi Leánygimnázium államsegélyt egyáltalában nem kap.

Az anyagi kiadások, beleértve a tanszemélyzet lakbérét is, a fenntartót terhelik. A tanítók fizetését az állam az állami tanítói fizetésekig egészíti ki. Ezek a következők; próbaéves tanító (a képző elvégzése után egy évig (havi 120. P.; segéd tanító) oklevél megszerzése után 3 évig) havi 160. P.; rendes tanító. IX. fizetési osztályban kezdi szolgálatát havi 240. P. fizetéssel. Az államsegélyt egyénileg utalják a tanintézet igazgatójának címére.

A felekezeti tanszemélyzet kötelezett tagja az állami nyugdíjintézetnek. A fizetendő díjakra vonatkozólag, beleértve a visszamenőleges díjakat is, pontos felvilágosítást szereznie nem sikerült. A szolgálati éveknél fizetési fokozat vagy nyugdíj tekintetében beszámítása a kiküldendő miniszteri biztossal folytatott tárgyalás alapján történik. A Felvidéken az összes szolgálati éveket beszámították, éppen-úgy mintha Magyarországon szolgált volna.

Az iskoláknál tanító-hiány mutatkozik. Ellenben tanítónő nagyon sok van. A helyzet tehát ugyanaz mint nálunk. Tanár szükséglet is van, de az iskolák ellátását azért fennakadás nélkül biztosítani tudják. Természetesen nem fordulhatnak elő az állami ellenőrző közegeknek a magánoktatási törvény hatálya alatt megszokott tulajdonságai. A jelenlegi magyar kormányzati rendszer nagyra értékeli a felekezeti iskolát és azt nem csak anyagilag, hanem erkölcsileg is messzemenően támogatja. Ebben az is bennefoglaltatik, hogy az egyházi hatóságnak ellenszegülők ellen az államhatalom az egyházi hatóságnak teljes támogatást nyújt. Ez kizárja a hegyközszenimrei vagy szamosdarai közismert megbotrántoztató eseteket.

Tandij a magyarországi elemi iskolánál nincsen. Szednek beirattási díjat, különböző összegekben. (Ez azonban reánk egyelőre nem vonatkoztatható, mert a katonai kormányzat idején minden anyagi szolgáltatás a régi alapon történik.)

A helyi viszonyok határozzák meg, hogy melyik a fontosabb a középiskola-e, vagy az elemi. De igen illetékes tényező tette azt a nyilatkozatot, hogy egyházunk szempontjából az elemi iskola a fontosabb. Elemi és középiskoláink szinte tulzsufoltak. Ez egyaránt köszönhető a hivek ragaszkodásának és az egyházi hatóságok részéről az állam támogatásával folytatott propagandának. Ez annyira megy, hogy felekezeti iskolát az államnak átadni nemcsak az E. T. értelmében nem lehet, de ilyen kérést maga az állami hatóság sem vesz figyelembe.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Kulcsár Márton nyugalmazott református kántor-tanító f. hó 15-én, életének 82-ik, boldog házasságának 52-ik évében Micskén elhunyt. A megboldogultban Kulcsár Dezső magyarkéci lelkész, Kulcsár Ernő szatmári s. lelkész és Kulcsár Margit börvelyi tanítónő édesatyjokat, egyetemes egyházunk pedig egy derék munkását gyászolja. Hosszu pályafutását Fertősalmáson kezdte 1880-ban, szolgált még Csetfalván, Tákoson, Kishodoson, Szatmárgörbeneden végül 1922 óta Hegyközcstatáron honnan 1931-ben vonult nyugalomba. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes.

HIREK

Sulyok István püspök és Dr Thúry Kálmán főgondnok ur szeptember hó utolsó napjaiban Debrecenbe és Budapestre utaznak, hogy úgy a tiszántuli kerület elnökségével, mint a Konvent és Zsinati elnökséggel a kerületünk jogi helyzetéről és további sorsáról tanácskozzanak, valamint az összes felmerülő kérdésekben megbeszélést folytassanak. Elnökségünk természetesen felkeresi az ügyben érdekelt minisztériumokat is.

Áttérések. A püspöki hivatalhoz többen fordultak kérdéssel a kitérésekkel és vallásváltoztatásokkal kapcsolatban. Illetékes helyen erre vonatkozólag azt a felvilágosítást adták, hogy további intézkedésig a román kultusz-törvény vonatkozó szakaszai vannak érvényben. Vagyis az áttérni szándékozó két tanuval megjelenik az illetékes anyakönyvi hivatalban (községházán) és áttérési szándékát bejelenti. Amennyiben egy hónapon belül nyilatkozatát vissza nem vonja az áttérés jogerőssé válik.

Az érmelléki egyházmegye lelkészi kara kérvényt juttatott el a Püspök urhoz, melyben közbenjárását kéri, hogy az átmeneti időre a magyar kormány legalább is azt a kongruát folyósítsa a református lelkészeknek, amit a román lelkészek kaptak a román államtól.

A segédlelkészek fizetésének rendezetlenségéről ír az ORLE hivatalos közlönye. Nemcsak az a baj, hogy kevés a fizetés a legtöbb helyen, hanem az is, hogy nincsen a káplánság indeje alatt előmenetel. Lehet valaki esetleg 10 évig is káplán minimális fizetéssel. »Hogy ez a minimális fizetés a teljes ellátás mellett csak havi 10 pengő is lehet, az szinte hihetetlen. A helyzetre mindenestre jellemző lehet egy tekintélyesebb egyházi tisztséget betöltő tartalékos tiszt csodálkozása afelett, hogy a visszacsatolt területen mily sok »káplán-korú« parochus lelkészt talált. No meg a 10 kérvény, mely eddig püspöki hivatalunkba érkezett. Némelyikhez állást kérő segédlelkész még a fényképét is becsatolta.

A debreceni M. Kir. Tisza István Tudományegyetem Református Hittudományi Karának Dékánja arról értesít, hogy ezen a hittudományi karon a felvételek az első évre is folynak és ide jelentkező hallgatókat szívesen fogadnak, mert létszámuk még nem is telt be. — Érdeklődők felvilágosításért forduljanak a Debreceni M. Kir. Tisza István Tudományegyetem Református Hittudományi Karának dékánjához. Debrecen. 10. Egyetemi Központi épület.

A kolozsvári református theologiai Fakultás tanárkara értesíti hallgatóit, hogy az éveleji kollokviumokat, vizsgálatokat és az évmegnyitást, további intézkedésig elhalasztotta. Az évkezdet új dátumait a lapok útján fogja közölni. Kéri a lelkészi hivatalokat, hogy e hiradást közöljék a gyülekezeteikhez tartozó theologiai hallgatókkal. Kolozsvár, 1940 szept. 19. Dr Gönczy Lajos igazgató.

A Szigeti Nándor és Fia cég (Budapest, II. Olasz-fasor 35.) izléses urasztali és keresztelési edény mintákat küldött a püspöki hivatalnak. Érdeklődő lelkészeknek a cég készséggel áll rendelkezésére.

Palást készíttető lelkészek figyelmét felhívjuk Fényes Ilona erdélyi származású diplomás papi palást készítő műhelyére. Kívánatra bárkinek szívesen küld mintát és árajánlatot. Címe; Rimaszombat, Forgách u. 12.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

6556—1940.-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli esperesi és lelkészi hivatalnak, elemi és középiskolának.* Erdély lakosságának szociális téren kíván szolgálatára állani az Erdélyi Szociális szervezet.

A szervezet a vármegyék központján, a városokban, a járási központokban munkabizottságot ill. munkaközösségeket szervez szakképzett csonkamagyarországi szociális előadó vezetésével.

A járási központok munkabizottságaiba egyházunk képviselőiben kiküldtem a járási központ lelkészét és nőszövetségi elnöknőjét,

Felhívom ezuttal az összes lelkészeket, a tanszemélyzet tagjait, a férfi és nőszövetségi vezetőket, hogy lakóhelyükön a Szervezet ottani tagozatánál (munkabizottság, munkaszövetség) ajánlják fel közreműködésüket s a szükséghez mérten vegyenek részt annak munkájában. Az Erdélyi Szociális Szervezet munkaprogramja a következő:

A falusi lakosságon elsősorban terményhitel formájában kíván segíteni. A városi lakosságon és ahol keresztülvihető falun is munkaalkalom megteremtésével segít. A munkaalkalom megteremtése helyi viszonyoknak és lehetőségeknek megfelelően lehet például: szünetelő üzemek megindítása, új munkatelepek létesítése, közérdekű munkák gyors megszervezése.

Szükség esetén az Erdélyi Szociális Szervezet városon és falun ruhasegély formájában is segít a lakosságon, azonban ez is hitel formájában történik.

Miután alapelvei értelmében nem kívánatos az ellenszolgáltatás nélküli segélynyújtás és a rendelkezésére álló anyagi erők nem kimeríthetetlenek, elvileg az Erdélyi Szociális Szervezet részéről nyújtott minden támogatás hitelnek tekintendő, így a köz érdekében végzett munkák is.

Kivételt ez alól csak az ellátatlan munkaképtelenek és szükség esetén az arra rászoruló gyermekek képeznek, akiknek ellátásáról az Erdélyi Szociális Szervezet támogatásával a helyi szervezetek gondoskodnak,

Az Erdélyi Szociális Szervezet Erdély népe megértő szeretettel, minden résztvevőjének odaadó szolgálatkésztségével indul útjára. A vezetőség magyar szívvvel kéri mindazokat, akikhez az előadók fordulni fognak, hogy munkájukban segítsék őket és álljanak melléjük. Nagyvárad, 1940 szeptember hó 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Pályázat a turterebesi rendes kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Lakás (3 szoba, konyha, kamara, mellékhelyiség k) külső belső kert. 2. 15 hold föld haszonélvezete két tagban. Ebből 4 hold kaszáló. 3. Három hold legelő a közösen 3 drb. marhára. 4. Az évenként kivetett buza és tengeri próvent $\frac{1}{3}$ része. Jelenleg cca 10—12 q. Az évenként kivetett napszám és borváltság $\frac{1}{3}$ része. 5. Tüzifa váltáságul 1 hold 450 □-öl szőlő $\frac{1}{3}$ részének haszonélvezete. (Jelenleg elhanyagoltság miatt parlagon. Ujra telepítendő. 1 $\frac{1}{2}$ öl tüzifa beszállítva; minden iskolásgyermek után 1 véka szemes tengeri. Tankötelesek száma 30—35. Ebből 4—5 legszegényebb gyermek felmentve. 6. Stóla az egyházkerületi szabályzat szerint. 7. Államsegély. 8. Földek adóit a k.-tanító, a belsőség és szőlő adóját az egyház fizeti. Kötelesség: az összes kántortanítói teendők végzése az E. T. és a törvényes rendelkezések szerint. Egyházi jegyzőség. belmissziói munkában részvétel, és lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálát. Pályázati határidő október hó 12. Férfi pályázó hiányában tanítónő választatik meg. Szabályszerűen felszerelt (orvosi biz.) pályázatok Turterebesre (p. Helyben. Ugocsa megye) a lelkészi hivatalhoz küldendők.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Nagyvárad,
Teleky-utca 31. sz. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Nagyvárad

REFORMÁTUS LELKESZI HIVATALNAK
NAGYVÁRAD-VELENCE. Kertész u 12/a

